

בסייעתא דשמיא

קונטרס

"וימצא כתוב"

על:

מגילת אסתר

עפ"י תורה י"ז קמא

נכתב ונערך בעזרתו יתברך

ע"י נ. ק.

פעיה"ק ירושלים תובב"א

פורים תשפ"א

פתיחה:

בעזרת ה' יתברך יתפארו המעיינים ויגילו ההולכים, אשר הננו הולכים בחבורה יחד זה זמן רב בהליכה עם תורות כרצון רביה"ק כמש"כ (חיי"מ שפ"ח) "אשר שמענו מפיו הק' כמה פעמים שצריך ללכת עם התורות שלו ... וכל העבודות שלו מבוקר עד ערב יהיה בהילוך של אותה תורה....".

והנה לדבר זה זכינו ברוך ה' אשר בלכתינו עתה עם התורה המופלאה, תורה י"ז קמא - "ויהי הם מריקים שקיהם והנה איש צרור כספו בשקו". והנה פסוק זה מדבר מפגישת האחים עם יוסף הצדיק ובוודאי שכל הסיפור של מכירת יוסף וגלות מצרים ויציאתה קשור לזה וכמש"כ ראבר"ן בכלל החמישי,

והנה רצוני עתה לבוא ולבאר את סיפור המגילה, שזה ג"כ היה כעין גלות מצרים וכמש"כ בבראשית רבה כל הגלויות נקראים בשם מצרים ע"ש שהם מצירים לישראל, וגם בגלות אחשורוש אשר נפלו למקום שנפלו ואח"כ עלו ע"י מרדכי הצדיק שרק הוא זה שיכול להוציא את ישראל מגלותם משום שהוא כבר היה מתוקן בענינים אלו, ולהכניע ולשבר את קליפת המן עמלק, בנבכי קשרי ומאמרי התורה, עפ"י כלליו של ראבר"ן ובעז"ה שלא תצא תקלה תחת ידי ואכוון לשמים.

תורה זו אשר לומדים בה בחבורה זה כמה חודשים, אשר עולים ומתקבצים בהשגות התורה, ובהבנת דברי רבינו הקדוש, אשר אמר אין מי שיכול להבין בתורתו אלא מי שידע אותה פנים ואחור, ובפשט הוא לדעת באמת את התורה ישר והפוך ורק אז יכולים להבין, ויש לפרש אף בדרך דרש דפנים הוא זמן של עליה שהוא מרגיש את ה' יתברך ואחור זה אחוריים אחורי הקדושה בשעת הנפילות (כמבו' בתו' כ"ב) ומי שהולך עם התורה בכל הזמנים הוא זה שיכול להבין.

הנה אף דהולכים איתה זה זמן רב, אך לפעמים יש שנחשך אור הצדיק ולא זוכים להבין ולראות את עומקו של הסה"ק ליקוטי מוהר"ן, וחושבים שבפעם אחת אשר ילמדנו, כבר השגנו אבל ע"ז אומר רבינו בתורה י"ז דאף שנחשך הדיבורים, בסוף מה שיאיר את אור הצדיק זה גופא דיבורים האלו של הצדיק, שזה בחינת הכתב שנחקק בספריהם, ורואים בו הפיך אמונתם וחוזרים לשוב לאותם דיבורים המחזקים את הנפש.

רצונותיו של הקב"ה לברוא את העולם היה בשביל דבר זה אשר על אף שיחשך אצלינו אור הצדיק ויהיה איך שיהיה, נזכור שה' מתפאר בנו ומפאר את עצמו בזה שאנחנו עמו, כמש"כ ישראל אשר בך "אתפאר" שאפי' "בך" - איך שאתה נראה, אתפאר - כל עוד ששם ישראל עליו, ועי"ז מתגלים ג"כ רצונותיו העמוקים לכל פרט ופרט בבריאה.

התפארות, ה' מתפאר בי בכל מצב ובכל זמן היכן שאני נמצא, הם אלו הדיבורים של הצדיק, הרי אורו של הצדיק הוא מאיר בכל העולמות, ומכש"כ בעולם הזה, שהוא עולם חומרי ושפל כזה, ואעפ"י כן הצדיק מאיר שם, והוא מאיר את זה שיש ממנו התפארות, והם אלו הדיבורים של אין שום יאוש, וכדו' אשר מזכירים לנו את גודל עוצם יקר נשמת איש הישראלי.

י"ראה ואהבה" זה דייקא ע"י צדקה, שצדקה עושה אויר נח זוך, זה מחבר, ואפי' בין שני הפכים שעד עכשיו היה רוח שנאה שהפריד ביניהם, מעתה יהיה שורר כאן רוח אהבה, וכך דיבורי הצדיק ישמעו אף למרחוק. וגם בעצם זה שיש אויר נח זוך ודיבורי הצדיק נשמעים זה עצמו צדקה שמשמיעים לכל האנשים ואפי' הכי רחוקים את דיבוריו הנעימים של מי שיכול לדבר.

זה השער לה' צדיקים יבואו בו, ע"י שלומדים את התורות, זוכים באמת להגיע קצת למעלות דקדושה להכנס לשער של ה' כמש"א רבינו הקדוש שאפי' הפחות שבאנשי אני מוליך אותו בדרך של צדיקים גמורים כך מתקרבים לצדיק, וכ"ז דייקא ע"י קצת ההתבודדות לפרש את שיחתו לפני בוראו להתבודד על התורה, היכן אני בצדקה איפה הטוב הכבוש, האם הוא שומע את דיבורי הצדיק, האם הוא בכלל מתגעגע כך לפרש עד שזוכים שהדיבורים יחדרו לעצמותינו ונתחיל להשתנות.

ושבו פעם טוב להודות לה' ולזמר לשמך עליון אשר זכינו להשתופף תחת אילנו הנפלא של רבינו הק' אשר מאיר לנו בכל דרכינו, ולהקראות בשם "ברסלברע'ס חסידים" ולהתקבץ תחת חבורה, ולחיות ביחד את התורה, וברכת הודאה מיוחדת נתונה להרה"ח ר' יהושע קליין שליט"א אשר מלמדינו בינה דרך העיון בליקו"מ עפ"י כלליו של ראבר"ן יעזור ה' שנזכה לקיים באמת את כל העצות והמרשמים אשר רבינו נותן לנו במתנת חינוך פה בתורה י"ז, ונזכה לקיים בתמימות ופשיטות, אמן.

חודש לפני פורים תשפ"א

הקדמה:

"אטה למשל אזני אפתח בכינור חידתי" (תהלים מט)

משל למלך אשר היה לו בן והיה חביב אצלו עד למאוד, עד אשר כל דבר שעשה הבן אמר לו המלך אני אוהב אותך כך, ויום אחד רצה לתת לו מתנה והחליט לבנות לו טרקלין גדול ויפה, עם כל מיני ציורים ואיורים אשר יפארו את קירות הארמון, וכך התחילו את העבודה במרוצה, אשר כמובן על כל פרט אשר שמים בארמון ישאלו פני המלך, וכל דבר אמר המלך היכן לשים ואיפה למקם זאת ועל הכל אמר, "כי כך בני אוהב ורוצה זאת", וכך נמשכה הבניה זמן רב, ועל הכל שאלו את המלך איזה סוג מנורה, ומיטות ודלתות, ואפי' את סוגי הפרחים אשר יעטרו את חצר האחורית של הארמון, וכך לאחר זמן מה, נכנס הבן לבדו לארמון, והנה כל הנכנסים בשערי הטרקלין נדהמים ליופי והדר הנמצא בכל פינה, ועל הכל אמרו שזה בשביל בן המלך אשר המלך כ"כ אוהבו שיש בכל פרט דבר שקשור לבנו.

כך היא הבריאה, כך הוא העולם, ה' ברא בריאה יפה, בריאה שמורכבת מהמון פרטים בחי, בצומח בדומם ובמדבר, והכל בשביל אותו בן שה' אוהב אותו כ"כ, ורק מה שנשאר ליהודי זה לפאר את המלך ולומר לו "אבא תודה" ועם כל מה שהמלך נתן בתוך הארמון הבן מלך יעבוד עם זה את המלך.

והנה המן הרשע צורר היהודים, רצה להעלים את כל זאת רצה שהבן מלך לא יקשר בין כל הבריאה היפה והטובה הזאת - למלך אחד שהוא אביו שרצה בטובתו, הוא לא רצה שהבן מלך יפאר את בוראו הוא לא רצה שהבורא יתפאר מהבן מלך.

משא"כ יש לנו דמות אחרת במגילה שבמהותו הוא אחרת שזה מרדכי היהודי היושב בשער המלך מרדכי שהוא הצדיק הוא זה שמפקיע אותנו ממה שהמן רוצה להכניס לנו הוא זה שמחבר ביננו מחבר בין הבן לאב בין הבן מלך - למלך הוא שולח לנו דיבורים חמים ומחזקים בגודל מעלתינו וביופי והדר נשמתינו.

ואסתר היא זאת שנמצאת בארמון אסתר היא הבן מלך שבשבילו כל הארמון נבנה והוא הטוב אשר המן הרע רוצה לכובשו, ודווקא ע"י דיבורי הצדיק הטוב מתעורר וחוזר למעלתו.

והנה בקונטרס זה באתי לפרש את סיפור המגילה עפ"י התורה הנלמדת תורה י"ז קמא, ועיקר מה שבאתי לפרש ולגלות את פירוש זה מושתתים על דברי ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל בכלל החמישי וזלה"ט "הוא כל מקרא או מאמר חז"ל שמזכיר קצת מאותו לאיזה ענין סובב כוונתו על כל הענין ונכנס ונתבאר כל המקרא והמאמר חז"ל בזה הענין".

היינו לפי כלל זה יוצא שכל מגילת אסתר היא קשורה ודבוקה בתורה י"ז, שרבינו מביא כמה פסוקים ממנה בתורה, ועיין בפנים ותראה נפלאות.

והנה עוד אמר רבינו הקדוש, אשר כל דברי העולם הזה (ואפי' שיחות חולין) נמצאים בתוך תורתנו, דהיינו שתורתנו נותנת פירוש על כל הדברים האלו, ובוודאי אף דברי תורה שמתפרשים על פי התורות של רבינו.

וכתבתי את פירושי באופן כזה אשר מי שהלך עם התורה יבין במהירות גדול, ואף מי שלא הלך עם התורה אבל יודע זאת קטע קטע טוב יבין דברי בעז"ה יתברך. ועיקר דברי מושתתים על התורה בעצמה, ליקו"ת, ליקו"ה חלב ודם ג', וסימני בהמה וחיה טהורה ד'.

וסידרתי את דברי באופן אשר המעיין בפסוק או ענין אחד לבדו יבין בלא שיצטרך לדפדף בכל הפירוש להבין את דברי הפסוק, (אף שלפעמים אינו כן).

יעזור ה' שנזכה לחידושי תורה אמתיים ולהתקשרות לרבינו בכל נימי נפשינו בביאת גואל צדק בב"א.

מעיה"ק צפת תובב"א

פעיה"ק ירושלים תובב"א

וזאת למודעי: שבוודאי יש עוד הרבה חידושים שלא נכתבו כאן או שלא עלו על דעתי בעת כתיבת הדברים ועוד חזון למועד להוציא את כל הדברים.

"ויהי בימי אחשורוש הוא אחשורוש המולך מהודו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה"

שזה גם כנישת הטוב וגם ברוחניות שנעשו רשים, שהיו רקים מהתקרבות לה' אלא כל כולם היו שקועים בתוך הרע שזה אחשורוש (וכיבאר לקמן בעז"ה איך עשה זאת).

"המולך" מסביר רש"י עפ"י הגמ' במגילה, שמלך מעצמו ולא היה מזרע המלוכה, יש לפרש דענין "זרע הילודים" הוא כל כולו טוב, ששם זה שורש הטוב, שיוצא מהכליות כמבוא' בהרחבה בהל' חלב ודם ג', אבל אחשורוש שלא היה מזרע המלוכה, אלא הוא כבש ולקח את המלוכה לעצמו, וכידוע שהיה בעיקר מלך על פרס, (ושם ג"כ נעשה הנס שלבסוף) ופרס מלשון "פרסא" היינו שאחשורוש עשה בדיוק הפוך מהעבודה של הצדיק, שהצדיק מזכיר לטוב כל הזמן את זה שהוא פרסא שהולכים אחר עצתך, אבל הוא כבש את פרס, הוא מלך על זה והוא תמיד השכיח את מעלת גודל יקר נשמת איש הישראלי אשר בא ממקום עליון ונורא ובו נמלך ונתיעץ הקב"ה בבריאת עולמו.

"ויהי" אינה אלא לשון צרה, וכש"כ ויהי בימי נכתב הצרה מיד, (מגילה:) והנה יש לפרש דהכא הצרה הוא היא גופא מה שאחשורוש הוא מלך דע"ז כל ישראל הם תחת ממשלתו, וכך יכול להכרית אותם מהעולם, דבגמ' (פסחים פה:) "צדקת פזרונו בישראל", שה' עשה צדקה עם ישראל שפזרן בין האומות (דרך אגב כתוב כאן שה' עשה צדקה עם ישראל ויש לפרש דמרום אהבתו וקירבתו של ה' יתברך הוא נותן מתנות והוא גופא צדקה אשר מרבה אויר נח וזך) כדי שלא יהיו תחת ממשלת אדם אחד שישליך אותם לכליון והפסד, אלא תחת כמה אדונים, וכאן אחשורוש היה מולך ברוב המדינות, וכך יכל להביא את ישראל לכליון וזהו הצרה הכי גדולה, שהטוב יהי' כבוש תחת יד הס"א.

"אחשורוש" בגמ' מגילה מובא כמה טעמים למה שנו נקרא כך, ואחד מהן: "שנעשו ישראל רשים בימיו" ופירושו שהוא כבש כ"כ הרבה טוב גם בגשמיות שלקח מהם מיסים וארנוניות,

"בימים ההם כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו אשר בשושן הבירה, בשנת שלוש למלכו עשה

משתה לכל שריו ועבדיו, חיל פרס ומדי הפרתמים ושרי המדינות לפניו"

ועכשיו רק על שבע ועשרים ומאה מדינה, ועוד מה הדגישה המגילה "כשבת המלך... בשושן

הנה יש להקשות מדוע אחשורוש עשה משתה וכו' ושמחו הרי לפני כן היה מלך על כל העולם

הבירה" וכי יש נפק"מ אם ישב או עמד, או היכן היה ממוקם עירו ששם ארמונו, וכבר עמד ע"ז רש"י וכתב ד"כשבת" הפי' הוא כשנתקיים מלכותו בידו, היינו שראה וחזה (כמו' בגמ' מגילה) שהוא יכול להכריע את ישראל, ואעפ"י כן מלכותו בידו.

והנה במגילת סתרים כת' דבריו מתחברים כמין חומר לתורה דידן; שאחשוורוש רצה לכלות את הקדושה מקרב הארץ ולהרבות את הטומאה, כדרך דור הפלגה, אבל כל זמן שישראל קיימים ועושים מצוות אזי אינו יכול לינוק מהם, ולכן הוא חשב לכבוש אותם ולהחטיאם, וע"י זה, שכבר הם חוטאים אזי לא יהיה שם ישראל עליהם, ולה' יתברך לא יהיה התפארות וכן יוכל להרוג אותם ממש ולהשליך אותם לכליון והפסד, וכן יתרבה הטומאה לצד הקדושה

שתכבוש תחת ידו (וכמו מצרים, שעשו כן, "וירעו אותנו המצרים ויענונו" היינו שקודם עשו אותנו רעים וחטאים, ואח"כ שכבר הטוב כבוש תחת ידם, "ויענונו", הם גם עינו אותם), ולכן עשה משתה לכל שריו ועבדיו אשר ברשותם נמצאים עם ישראל, וכך התיעץ עימם איך לכבוש את ישראל ולהציא אותם לכליון והפסד, וזהו "שושן הבירה" שרצה לעשות את העיר הזאת שורש הטומאה כמו שבקדושה יש את ירושלים ובית המקדש, ששם זה עיקר המקום של הקדושה שהאוויר נח וזך (כמבו' בליקו"ה חלב ודם ג' ועוד) וכתב בהמשך דבריו שכמו שהמקדש קרוי "בירה" כן שושן נקראת "שושן הבירה" ולכן על אף שנתמעט מלכותו שמח משום שהוא רצה לכלות את ישראל, שאז יוכל לינוק יותר ויותר מהקדושה.

"בהראותו את עושר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו ימים רבים שימונים ומאת יום, ובמלאות הימים האלה עשה המלך לכל העם הנמצאים בשושן הבירה למגדול ועד קטון משתה שנבעת ימים

בחצר גינת ביתן המלך"

התפארותו כלשון הפסוק "ואת יקר תפארת גדולתו" ושאז יפול יראה על נתיניו.

וכן כבר הק' בגמ' מדוע כתוב הכפל לשון "בחצר גינת ביתן" ותי' בגמ' דהראוי לחצר, לחצר לגינה, לגינה והראוי להיתן, לביתן ויש לפרש

יש לפרש דאף אחשוורוש ראה צורך להתפאר ולהראות את התפארותו לעבדיו ושריו ודייקא עי"ז יתקרבו אליו, וכמש"כ רבינו שכשורואים את המלך בבגדי התפארות אזי נופל יראה, כן הוא בלעומת זה, שאחשוורוש רצה להראות את

דאף דאחשוורוש רצה לכבוש את ישראל, עדיין לא ידע בגודל יקרת איש הישראלי, דכל אחד בכל מקום שהוא נמצא כל עוד ששם ישראל עליו יש ממנו התפארות פרטית ובשבילו בלבד

נברא העולם עם כל רצונות הבריאה, והוא חשב לחלק שיש אשר ישבו בחצר ויש שנמוכים יותר, ויש שיותר עד שמקומם הם רק בביתן.

”חור כרפס ותכלת אחוז בחבלי בוץ וארגמן על גלילי כסף ועמודי שש מיטות זהב וכסף על רצפת בהט ושש ודר סחרת, והשקות בכלי זהב וכלים מכלים שונים ויין מלכות רב כיד המלך, והשתיה כדת אין אונס כי כן יסד המלך על כל רב ביתו לעשות כרצון איש ואיש”

אחשוורוש עשה להם את כל היופי וההדר הזה כדי שיסתכלו על זה, ויראו את היופי וההדר ויפסקו מלראות את המלך מלכו של עולם ולפחד ממנו, שזה כבר מבו' בתורה, שמהסתכלות יש התפעלות, וכך רצה לשכח מהם את ההתפעלות מה' יתברך ע"י התפעלות מדברים אחרים, מהיופי וההדר שם.

”וכלים מכלים שונים” - נראה לפרש שהביא את הכלים שהחריס מבית המקדש, ויש לבאר דהבית המקדש שם הוא מקום השלום והאוויר נח וזך והוא הביא כלים משם, היינו שהביא את כלי המעשה לומר להם, דהתגלות אור הצדיק אינה דווקא ע"י שלימות המעשים שמביאה זכות השכל, דהרי אף כאן הביא להם כלים מבית המקדש, שיאכלו וישתו דהיינו שהכלים (שהם כלי המעשה) אינם קשורים לזכות השכל.

ומבארים המפרשים ביותר שהרי כמו שבמשכן היה את האדנים ועמודים, וכך המשיכו שם קדושה כן אחשוורוש רצה להמשיך ולינוק טומאה ולכן עשה ג"כ אדנים ועמודים במקום המשתה להמשיך לשם טומאה, ולכבוש כמה שיותר טוב, דזה לעומת זה עשה ה' ובמשכן שם היה עיקר אוויר הנח והזך והוא רצה בדיוק הפוך לעשות אוויר עכור שלא ישמעו את הדיבורים של הצדיק שהוא מרדכי שאמר שלא יאכלו מסעודתו של אותו רשע.

”והשתיה כדת אין אונס” אמרו רבותינו (מגילה יד.) ”כדת תורה”, דהיינו משום שרצה להחטיאם ושחטאתם יהיה ברצון ע"כ נתן להם גם אכילה עם כשרות, וכמש"כ דאף מרדכי עצמו נתן את ההכשר על זה משום דלא רצה להחטיאם, אך עם ישראל היו צריכים להבין דאף כאן שנותן להם דברים כשרים, זה לא אומר שזה אכילה בכשרות, (דהרי זה ברור שהנסיון

עכ"פ שלנו זה לא אם לאכול דברים כשרים או טרפים, אלא אף כשרים האם לאכול או לא) וכך כבש יותר טוב וינק מהם יותר.

"כרצון איש ואיש" - וידוע מה שדרשו בגמ' מגילה (יד.) כרצון מרדכי והמן, ואפי' שהמן עדיין לא נתגדל ולא ידע מרצונותיו ומזימותיו, פירושו דעשה כרצון כל אחד מי שרוצה לאכול בקדושה, שיאכל וזה הפי' מרדכי שהוא סמל הקדושה, ומי שרוצה לחטוא יוכל כהמן שהוא סמל לס"א, ובתורה דידן זה מתפרש, דאחשוורוש רצה להגיע לכזה מקום שגם מי שהוא טוב, ושורשו טוב, יהיה בין הס"א והקליפות וזהו עיקר כבישת הטוב, כשהוא נמצא במקום אשר אין שם הבדל בין הטוב להרע והרוצה לחיות בטוב יחיה והרוצה לחיות ברע יחיה, שזה עיקר כבישת הטוב, שאינו יודע שנשמת איש הישראלי טהורה ואינה שייכת כלל למקום טומאה כזה, (אע"פ שבשורש אין הבדל בין טוב לרע כמב' בלקו"ה סימני בהמה וחיה ה"ד).

[וידוע מה שאנ"ש היו אומרים כאן ש"איש" ר"ת אין שום יאוש "ואיש" אותיות יאוש שהמלך אחשוורוש רצה להכניס גם לאיש הישראלי, שיפסיק כבר להתגעגע ולכסוף לחזור לשורשו שהוא מקום עליון אלא יכנס ליאוש שהוא כבר נמצא ברע ואין לו דרך לשוב (ומליקוטי הלכות חלב ודם ג' משמע שאיש כזה

שאינו רוצה ואינו כוסף כלל לצאת מהרע באמת אינו יוצא אף ע"י זרע היילודים אלא דייקא מי שממשיך לכסוף אבל אינו יכול לצאת מחמת שקשור ותפוס כ"כ חזק ברע אזי הוא יוצא בזרע היילודים, ומי שנתיאש ואינו מתגעגע אזי סופו מר ח"ו).

והנה בזה שעשה סעודה ומשתה גדול ליהודים, שם טמון תחילת מפלתן של ישראל שהם הטוב אשר בשבילו נברא העולם לתוך הרע, עד שהיה חפץ ממש להשליך אותם לכליון והפסד, ולהשמיד להרוג את כל היהודים, כמש"כ "מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל כליה מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע" ובעצם בענין האכילה שם עיקר כח הטומאה והרע לכבוש את הטוב, וכשמתחיל שם אזי הוא יכול לכבוש מעוד מקומות, ולדוג' זה וודאי הרע יכול לכבוש את הטוב גם מבחינת "היראה ואהבה" שיום אחד הוא יאמר לו אל תירא ואל תאהב את ה', אבל בזה הרבה יותר קשה לרע לכבוש בו את הטוב - דמי הוא הפתי אשר יתחיל שלא לירא מאת ה', אלא מלבד אם יש לו כסילות השכל, וכל הכסילות מגיע ע"י אכילה שלא בקדושה, ששם הרע יכול לינוק, ומשם יניקתו, וא"כ כשמכשילו לאכול שלא בקדושה אזי יש לו כסילות השכל, דהרי כולם אוכלים, ובפעולה שכבר עושים, שם הוא יכול להתחיל לכבוש, (ועמוק, ודו"ק).

”גם ושתי המלכה עשתה משתה נשים בית המלכות אשר למלך אחשורוש, ביום השניעי כטוב לב המלך ביין אמר למהומן ביזתא חרבונא בגתא ואבגתא זתר וכרכס שבנעת הסריסים המשרתים את פני המלך אחשורוש, להביא את ושתי המלכה לפני המלך בכתר מלכות להראות העמים והשרים את יפיה כי טובת מראה היא, ותמאן המלכה ושתי לבוא בדבר המלך אשר ביד הסריסים ויקצוף המלך מאוד וחמתו בערה זו”

ישראל, ובמה עמו ישראל מפארים אותו, בתפילין שלהם שכתוב שם ”שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד”, דהיינו שמפארים שהוא אלוקינו, וזה עיקר התפארותו של ה'.

ומבו' בתו' ביותר דכמו שלה' יתברך יש ”בגדי התפארות” שבהם הוא יוצא לעם ואזרואים את גדולתו ותפארותו של המלך כן הוא שיש לישראל ”בגדי התפארות” שמפארים איתם את ה' יתברך, שלפעמים אף הם נתלבשים בקדרות ושק, ונחשך האור הצדיק וממילא גם ההתפארות, וכמש”כ בתורה צורו כספו - שזה הצדיק ב”שקו” היינו שנתלבש בשק, ונחשך האור של הצדיק. (ויש עוד בגדי התפארות כגון בגדי כהונה, ציצית, טלית) ואחשורוש רצה ג”כ שיראו את גדולתו והשגתו כמה מרומם ומפואר הוא וזה דייקא ע”י ושתי שיראו כמה ושתי יש לה יופי וחן אזי הוא יהיה מפואר הבעיה היא שהוא רצה להביא אותה בלי בגדים אלא רק עם ”כתר מלכות” וזה וודאי לא יפאר את המלך.

והנה צ”ב מדוע עשתה ושתי משתה לנשים הרי כל היום הייתה רודה בהם שיעבדו בשבת וכו' (ורש”י תי' דגם היא כוונתה להחטיאם כאחשורוש).

והנה עוד יש לדקדק בפסוקים שאחשורוש אמר להביא אותה רק עם כתר מלכות בלא בגדים, להראות את יפיה כי טובת מראה היא מה ענינו בזה וכי מלך טיפש הוא להביא את אשתו כך?

עוד צריך ביאור מה טעם מיאנה ושתי להגיע למלך, אשר רוצה להתפאר איתה ומה טעם קציפת המלך.

והנה יש לבאר מכל זה, דכמו בקדושה כן הוא בס”א, דהרי א”א לראות את המלך אלא ע”י עבדיו, א”א לראות את המפואר אלא ע”י המפאָר וכשמסתכלים על המפאָר רואים את גדולת המלך, כמש”כ בתפילין דמרא עלמא ”כי מי גוי גדול” דהיינו שהוא מתפאר בעמו

וכמש"כ רש"י שאדורבא ושתי אמרה דברי גנאי על המלך היפך התפארות וזהו הסיבה שחמתו בערה בו.

והנה אמרו רבותינו מדוע ושתי לא רצתה להגיע משום שגדל לה צרעת (וזנב) והנה כאן עוד וואים כמה הקב"ה לימדם פרק במציאות ה', דהם כפרו ואמרו דאין רצונות לכל דבר בבריאה, ואף שדבר זה בכזה תמונה טבע והנהגה, ודבר אחר בצורה אחרת אין זה אלא מקרה ולא שיש כאן רצון מכוון מאת ה' יתברך וזה ה' עשה שדווקא כשרצה להתפאר עם ושתי החליף את התמונה טבע והנהגה שלה עד שלא יכלה להגיע ולפאר אותו ואדורבא אמרה עליו דברי גנאי.

עוד כתוב "ביום השביעי" ואמרו חז"ל (מגילה יד:) שבת היה, ויש לפרש שאותו רשע רצה לכבוש אותם כ"כ עד שלא יוכלו לצאת כלל מהרע, וששבע ימים רצופין יאכלו ויפגמו באכילה, וזה עשה ה' יתברך חסד עם עמו שביום השביעי שהוא מקודש מכל הימים דייקא אז הם לא עבדו שאז רצה לקרוא את ושתי וכו', וכמש"כ בתורה דחלק מכבישת הטוב הוא "שיחללו את השבת" ויש לבאר דחילול שבת הוא ג"כ, שלא יבחינו בין טוב לרע, בין דבר חול לדבר מקודש, וזה חלק מכבישת הטוב וזהו חסד ה' שלא עבדו אז.

"ויאמר המלך לחכמים יודעי העיתים כי כן דבר המלך לפני כל יודעי דת ודין, והקרוב אליו כרשנא שתא אדמתא תרשיש מרס מרסנא ממוכן שבנעת שרי פרס ומדי רואי פני המלך היושבים ראשונה במלכות, כדת מה לעשות במלכה ושתי על אשר לא עשתה את מאמר המלך אחשורוש ביד

הסריסים"

שאמרו שכרגע לאחר החטא של ישראל שנהנו מסעודתו של אותו רשע ופגמו באכילה נעכר האויר ודבריהם אינם נשמעים ולכן לא יכולים לדון, ולכן קרא אחשורוש לשריו שגם הם דנו עפ"י העיתים ולא עפ"י דין ומשפט, ומה שאמר לפני כל יודעי דת ודין היינו שכולם היו שם באותה שעה (מגילת סתרים).

והנה צ"ב מדוע קרא המלך דוקא ל"יודעי העיתים" ולא לשופטים הדנים במורד במלך, וביותר מדוע בסוף כן כתוב לפני כל יודעי דת ודין, מה הוצרך לכתוב זאת, ובגמ' אמרינן דבתחילה קרא לישראל שהם - "יודעי העיתים" והם חכמים, אך אמרו לו שמיום שחרב בית המקדש אינם יכולים לדון היינו

"אדמתא" - כלום בנו לפניך מזבח אדמה,
"תרשיש" - כלום שימשו לפניך בגדי כהונה
הנקראים תרשיש - דהיינו שמלאכי השרת
המליצו טוב על ישראל לומר דעדיין הם הקריבו
לפניך קורבנות ובנו מזבח - שזהו אכילה
בקדושה.

והנה דרשו בגמ' (יב:) ד"כרשנא שתר אדמתא
תרשיש" פסוק זה ע"ש הקורבנות היינו דהם
אלו שרצו לינוק מהקרבנות - מהאכילה
בקדושה, "והקרב אליו" - לשון קורבנות,
"כרשנא" - כלום הקריבו לפניך בני כרים בני
שנה "שתר" - כלום הקריבו לפניך שני תורין

"ויאמר ממוכן לפני המלך והשרים לא על המלך לבדו עותה ושתי המלכה כי על כל השרים ועל כל
העמים אשר בכל מדינות המלך אחשוורוש: כי יצא דבר המלכה על כל הנשים להבזות בעליהן
בעיניהן באמרם המלך אחשוורוש אמר להביא את ושתי המלכה לפניו ולא באה: והיום הזה תאמרנה
שרות פרס ומדי אשר שימעו את דבר המלכה לכל שרי המלך וכדי בזיון וקצף: אם על המלך טוב יצא
דבר מלכות מלפניו ויכתב בדתי פרס ומדי ולא יעבור אשר לא תבא ושתי לפני המלך אחשוורוש
ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה: ונשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מלכותו כי רבה היא
וכל הנשים יתנו יקר לבעליהן למגדול ועד קטן:"

והנה יש לתרץ דהמן אמר לאחשוורוש, דאם
ישמע סיפורו של ושתי שלא שמעה לקולך אזי
לא יהיה התפארות למלך מנתיניו כשרואים
שהמלך לא שולט באנשיו, ולכן אמר לו שצריך
להחזיר את הכל למה שהיה לפני שכולם שמעו
לבעליהן, וזה מה שיחזיר לו את התפארותו, וזה
מה שכתוב שהיום הזה תאמרנה שרות פרס
ומדי היינו שכולם יאמרו שה"שרות" הם אלו
שאחראים על פרס ומדי ולא ה"שרים" וזה גם
מה שאמר לא על המלך לבדו שלא יכבדו אותו
אלא גם השרים לא יקשיבו אותם ויאמרו
שהשרות הם אלו שיקבעו מה יהיה נעשה

הנה יש להקשות, א' דלכא' ממוכן שהוא המן
זילזל במלכותו וכבודו של אחשוורוש, משום
שאמר לא שרק על המלך יש בזיון אלא אף על
השרים, ומשמע שהחשיב את השרים יותר
מהמלך? ואיפה מוזכר שאחשוורוש ענה לו או
כעס ע"ז, ב', מדוע תשובתו ויעוצו של המן
הניחה את דעתו של אחשוורוש, ומה טמון בכך
שאמר שהנשים ישלטו על בעליהן, ומה
הבעיה בכך, ג', מש"כ "והיום הזה תאמרנה
שרות פרס ומדי", לא מבואר מה אמרו.

במדינה, דכ"ז גם קשור למש"כ לעיל, שעיקר ההתפארות של המלך רואים על ידי המפארים אותו ולכן באמת אחשוורוש הסכים לעצת המן

להרוג את ושתי ולשלוח כתבים שכל הנשים יתנו יקר לבעליהן (כיבו' להלן).

"ויהי הדבר בעיני המלך והשרים ויעש המלך כדבר ממוכן: וישלח ספרים אל כל מדינות המלך אל מדינה ומדינה ככתבה ואל עם ועם כלשונו להיות כל איש שורר בביתו ומדבר כלשון עמו"

ראיתי בספרי המפרשים דפירושו ענין האגרות התמוהים ששלח אחשוורוש שיהיה כ"א שורר בביתו, דאחשוורוש חשש דמאחר שהרג את ושתי שהיא נצו למשפחת המלוכה יתקבצו כמה שרים ומלכים גדולים לבוא ולהורגו לכן שלח את האגרות לומר שכ"א שולט אך ורק בביתו ולא על מקומות אחרים, ורק דבר המלך יהיה שורר בכל אנשי המדינות, וביותר שכל השרים צריכים לדבר גם "כלשון עמו" שהם יהיו כפופים לעמו שכך לא יוכלו לבוא ולהורגו, ולפירוש זה מתפרש מה שאמרו רבותינו "אלמלא אגרות ראשונות לא היה שריד..." דכל מושל רצה להרוג את היהודים שתחתיו אבל

האגרות אמרו שלא יהיה שום סמכות לשום מושל אלא למלך.

ולפי התורה יש לפרש זאת דהיה כאן חסד חינם מאת הבורא, דלולי האגרות שהם הדיבורים, שהיה כתוב שם מעצם גודל מעלת איש הישראלי, (ואף שזה לא היה המכוון של אחשוורוש - כמו שמצינו אצל בלעם שרצה לקלל ויצא לו ברכות - והרבה מביא כמה פסוקים מברכותיו של בלעם) שהוא "שורר בביתו" היינו שהוא שורש הבריאה ובשבילו נברא העולם על כל פרטיו ודקדוקיו אז הטוב היה כובש את הרע ביותר ומביא אותו לכליון והפסד עד כדי כך לפני גזירת המן על היהודים.

***

פרק ב'

"אחר הדברים האלה נשך חמת המלך אחשוורוש זכר את ושתי ואת אשר עשתה ואת אשר נגזר עליה, ויאמרו נערי המלך משרתיו יבקשו למלך נערות בתולות טובות מראה, ויפקד המלך פקידים בכל מדינות מלכותו ויקבצו את כל נערה בתולה טובת מראה אל שושן הבירה אל בית הנשים אל יד

הגה סריס המלך שומר הנשים ונתון תמרוקיהן, והנערה אשר תיטב בעיני המלך תמלוך תחת ושתי ויטב הדבר בעיני המלך ויעש כן”

רואה אותו אלא דייקא ביום גנוסיתו, שזה הימים של המשתה, שאז יצא והראה את עושר כבוד מלכותו אבל אחר הדברים האלה, שהוא כבר לא יצא לעם, אלא נשאר בביתו, מי שרצה לראות אותו היה צריך לעבור דרך היגי סריר הנשים, להראות שהוא באמת רוצה את טובת המלך, כמבו' במפורשים שהם חששו שיבאו קרובי ושתי ויהרגו את אחשוורוש ולכן עברו דרך היגי סריס הנשים, אבל אסתר שהיא ג”כ מלשון “הסתרה” (כמבו' בכמה מקומות) שהיא במהותה היתה אסתר והיא ג”כ לא נראתה היא יכלה להגיע למלך בלא מחיצות ולבושין ודבר זה ג”כ מבו' בתו' שאדם שמגיע להבנה שיש ממנו התפארות - היינו שהוא חלק מהבריאה שה' עשה ובשבילו נברא העולם, והוא לא חושב כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, הוא זה שיכול לראות את המלך ולהרגיש את אהבתו ויראתו, וכך מתו' השאלות הנ”ל (ודו”ק).

הנה יש לברר מדוע קודם כל הנערות ילכו ליד היגי ואח”כ אל המלך ולא ישר אל המלך, עוד יש לברר דהרי אסתר היתה בשושן וא”כ מדוע קודם כל נקבצו כל הנשים, ורק אח”כ אסתר הרי מסתמא ידע ממנה, עוד צריך בירור דבהמשך הפסוקים מבו' דאסתר נכנסה קודם לאחשוורוש ואח”כ ליד היגי שומר הנשים, וצ”ב מדוע באסתר זה היה שונה.

יש לבאר דבר זה באופן חידוש קצת דזה ידוע שזה לעומת זה עשה ה', וכמו שבמלך אין כולם יכולים לראות אותו כל יום, אלא הוא מוסתר מעיני העם, ורק ביום גנוסיתו אז הוא יוצא אל העם בבגדי התפארותו ואז רואים את גדולתו אך גם כשהוא מוסתר מעיני העם אפשר לראותו ע”י שמורידים / עוברים מחיצות המפרידות בין המלך לעם (וכשתעיין בתו' דבר זה מפו' שם) כן הוא בסיפור המגילה, שכדי לראות את אחשוורוש ולמצוא חן וחסד בעיניו אין כל אחד

”איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיני, אשר הגלה מירושלים עם הגולה אשר הגלתה עם יכניה מלך יהודה אשר הגלה נבוכדנצר מלך בבל, ויהי אומן את הדסה היא אסתר בת דודו כי אין לה אב ואם והנערה יפת תאר וטובת מראה ובמות אביה ואימה לקחה מרדכי לו לבת”

מרדכי נקרא איש "יהודי" כמבנו בתורה דכל הכופר בעכו"ם נקרא יהודי, היינו דאמונת עכו"ם היא שאין התפארות, ואין שעשועים לה' יתברך ממנו אבל הכופר בזה נקרא יהודי, ומרדכי הוא זה שהיה כופר בעכו"ם וגילה את ההתפארות והרצונות של ה' ולכן נקרא יהודי וכל מעלתו שנקרא יהודי זה על אף מה שקרה בהמשך הפסוק שגלה עם הגולה, אשר הגלתה עם יכניה מלך יהודה, היינו גם במקומות האלו שכל עם ישראל ירד לגלות, ואפי' יכניה מלך יהודה, שהיה מלך נסתתר ונתחשך אורו מרדכי עמד וצעק שם "איש יהודי"! היינו גם במקומות הנמוכים והשפלים לזכור שיש ממנו התפארות בכל מצב, כל עוד ששם ישראל עלינו, ולכפור בעכו"ם שמונעים ממנו את ההבנה הזאת שיש ממנו התפארות.

ובגמ' מגילה (יג.) "למה כתיב "הגלה" ולא "הוגלה" ותירצו דגלה מעצמו היינו שרואים כן את גודל מעלתו וייקרתו של ה"איש יהודי" שזה מרדכי צדיק הדור שאינו נמצא במקומו ומשם אומר לנו דיבורי אמונה אלא הוא יורד עם כל אחד לגלות שלו ושם הוא אומר לו יש ממך התפארות וה' צפה את זה ההתפארות ובשביל זה הוא ברא את כל היקום.

אכן דאפשר לפרשו באופן אחר דגם כשהצדיק גולה, (ואפי' שזה מרצונו) הוא ג"כ נכבש תחת הרע, והרע כל הזמן רוצה לכבוש אותו יותר וכאן

רואים את עבודתו של הצדיק שהוא עצמו אומר שיש התפארות והוא כופר בכל העכו"ם ועי"ז הוא יכול להקראות "איש יהודי" ולהוציא את כל ע"י מהגלות, מהרע ולא לתת להם להכבש תחת ידם, (ופי' זה נתחוויר עם מש"כ לעיל בשם המגילת סתרים דשושן הבירה היתה מקום הטומאה, דהיה איש יהודי בשושן הבירה).

"ושמו מרדכי בן יאיר וכו'" הנה כבר דקדקו בגמ' מדוע כתוב את כל השמות הללו ויש לפרש עפ"י תורה דילן דמרדכי הוא הצדיק אשר כל כולו טוב ואין כלל מקום לקליפות לינוק ממנו משום שהוא נמשך ממקום של הכליות שזה "זרע היילודים" ואף שאבותיו היו אנשי קודש הוא כ"ש דהיה זרעם אשר כל טובם ואורם יוצבו בזרע היילודים, והנה יש לפרש בדרך אפשר שמות אבותיו

"יאיר" שהוא היה צדיק אשר כל מי שהיה לו את אורו הוא זכה באמת להגיע לתכלית הטוב כמש"כ רבינו ואורו באמת היה מאיר בכל העולמות, אבל זה היה רק למי שהיה לו את אור הצדיק ולא את חשכותו.

"שמעי" - היינו שהוא השמיע לכל הטוב שנפל ונכבש בין הרע את מעלתו ודיבוריו הלכו ונכתבו בספריהם היפך אמונתם, וכך שמעו ונזכרו שהגיעו ממקום קדוש ועליון כזה, אך זה ג"כ היה דווקא באם היה אויר נח וזך אשר דיבוריו

של הצדיק יוכלו להגיע גם למקומות רחוקים, אך אם היה אוויר עכור ורוח שנאה שמפריד בין האנשים אזי לא יכלו הדיבור להגיע לטוב הכבוש בין שיני הס"א והקליפות.

"קיש" מלשון הקשה היינו הפאה שהוא היה עושה את האוויר נח וזך שהדיבורים יוכלו להגיע לטוב, כמש"כ רבינו "...כי עיקר חוש השמיעה הוא מחמת שאותיות הדיבור נחקקים באוויר והאווירים מכים זה בזה עד שבא לאוזן השומע (וגם שם הוא מקיש על האוזן כידוע)" היינו שכל אלו הצדיקים שהם אבותיו, וודאי היו מגלים את אמונת ישראל,

אבל מרדכי שהוא היה "איש יהודי" היה בו גם את הבחינה של "בן יאיר" - היינו שלמי שהאיר אור הצדיק אזי הוא הביא אותו לתכלית הטוב, וגם למי שהיה שקוע בתוך עמקי הקליפות עד שבקושי זכה שיש ממנו התפארות, גם לו

הצדיק השמיע את דיבוריו, ואיך עשה את זה ע"י שהוא הרבה את האוויר הנח וזך שהדיבורים יוכלו להקיש זה בזה ולהגיע לאוזן (וללב) השומע וע"י זה לחזור לשורשו ואדרבא להביא עוד גרים.

ובגלל שהיה לו את כל זה לכן נקרא "איש ימיני" שזה זרעו של בנימין שמזבח היה בחלקו של טורף שזה אכילה בקדושה שבגלל כל התכונות שכתובות לעיל לכן היה מושלם גם בענין האכילה בכשרות ולא נכשל בסעודתו של אחשורוש שכמו שנתבאר שזה היה תחילת מפלתן של ישראל, ולכן ג"כ הוא ורק הוא יכול להוציא את ישראל מגלותם המר מהבחינה של כבישת הטוב תחת ידי הס"א ולהעלותם לשורשם עד שיביאו גרים כמש"כ ורבים מעמי הארץ מתיהדים (וכיבו' לקמן בעז"ה).

"ויהי בהשמע דבר המלך ודתו ובהקבץ נערות רבות אל שושן הבירה אל יד היגי ותלקח אסתר אל בית המלך אל ידי היגי שומר הנשים, ותיטב הנערה בעיניו ותשא חסד לפניו ויבהל את תמרוקיה ואת מנותיה לתת לה ואת שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך וישנה ואת נערותיה לטוב בית הנשים, לא הגידה אסתר את עמה ואת מולדתה כי מרדכי ציוה עליה אשר לא תגיד"

"ואת שבע הנערות הראויות..." במפרשים דרשו שהראויות היינו שנתנו לה שבע נערות ישראליות, אעפ"י שלא ידעו שישראלית היא,

ענין מה שבאה לפני המלך ואח"כ לידי היגי נתבאר לעיל.

וזהו חסד ה' במה שנתנה לה זה, ורואים זאת בתו' דגם כשהטוב כבוש בין הרע עד שהרע אינו זוכר את מעלתו הצדיק נותן לו מתנות ומזכיר לו שיש את כל הבריאה עם כל פרטיה ודקדוקיה והכל נברא בשביל ההתפארות שיקבל מאותו יהודי על אף שהוא כבוש תחת ידי הס"א.

"וישנה ואת נערותיה לטוב" אין טוב אלא תורה, ודרשו בגמ' (מגילה יג.) דנתן לה מאכל כשר - מאכל יהודי (הגמ' שם נחלקו איזה מאכל, ועיין היטב ודו"ק אין מקושר באופן נפלא ביותר לתורה דילן) היינו שנתן לה מאכל כדת של תורה, וזהו ג"כ חסד נפלא, דהרי עכשיו עובר תהליך מאוד ארוך שאסתו כביכול יורדת לתוך הרע לקליפתו עד שיושבת אפי' עם המן

הרשע שרוצה להוליך את ישראל לכליון והפסד לגמרי, ובתוך כל הרע והטומאה הנוראה הזאת אסתר עומדת בנסיון והקב"ה שולח לה מתנות ונותן לה אכילה בקדושה, אעפ"י שאחשוורוש לא ידע שהיא מעדת ישראל, וזהו ג"כ חסד עליון וכדיתבאר לקמן.

וכמש"כ בתו' "טרף נתן ליראיו" היינו "נתן" שזה מתנות, כמו שהתבאר באות א' שה' יתברך מחלק ונותן מתנות ליראיו ומהו המתנות - "טרף" היינו אכילה בקדושה כן הוא אצל אסתר שהיה כאן מתנת חינם מחמת אהבת המלך אותה ונתנו לה מאכלים כשרים כדת תורה.

"לא הגידה אסתר את עמה ואת מולדתה כי מרדכי ציוה עליה" (עי' לקמן מה שפי' בזה)

"ובכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת את שלום אסתר ומה יעשה בה, ובהגיע תור נערה ונער לבוא אל המלך אחשוורוש מקץ היות לה כדת הנשים שנים עשר חודש כי כן ימלאו ימי מרוקיהן ששה חדשים בשמן המור וששה חדשים בבשמים ובתמרוקי הנשים, ובזה הנערה באה אל המלך את כל אשר תאמר ינתן לה לבוא עימה מבית הנשים עד בית המלך, בערב היא באה ובבוקר היא שבה אל בית הנשים שני אל יד שעשגז סריס המלך שזמר הפילגשים לא תבוא עוד אל המלך כי אם חפץ בה המלך ונקראה בשם"

מהלכיהם בזה העולם וגם כשהטוב יורד ומסתתר בבחינת אסתר גם שם הוא יורד איתו ודורש בשלומו, ואח"כ הוא מספר לו את כל מה שעבר עליו ואף שבשעת מעשה נראה שאפס

מרדכי מתהלך בחצר בית הנשים לדעת את שלום אסתו היינו שמרדכי שהוא הצדיק שרואה וצופה (כלשון ר' נתן בליקו"ה חלב ודם ג') את כל הנשמות שיורדות לעולם את כל

התקווה והטוב נכבש תחת ידי הס"א ואין לו דרך לשוב אעפ"י כן הצדיק יודע כל זאת ויספר לו את כל מה שעבר עליו בזה העולם הגשמי, כמש"כר' נתן" שאומרים בשירת האזינו יצרנהו כאישון עינו כנשר יעיר קינו וכו' דהיינו שה' יתברך ברחמיו נוצר ושומר את הטוב ההוא וכו' ועושה תחבולות לעוררו ולהזכירו שישוש לשורשו", היינו שהצדיק מספר כל זאת ומעורר

כל זאת וזה מה שמרדכי בא לדעת את שלום אסתר.

לא מבו' לי עדיין ענין ששה חדשים בשמן המור וששה חדשים בבשמים ועוד קצת מהפסוקים, וה' יאיר עיני לזכות לקשר את הענין לתורה הזמנית.

"ובהגיע תור אסתר בת אביחיל דוד מרדכי אשר לקח לו לבת לבוא אל המלך לא בקשה דבר כי אם את אשר יאמר היגי סריס המלך שומר הנשים ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל רואיה, ותילקח אסתר אל המלך אחשוורוש אל בית מלכותו בחודש העשירי הוא חודש טבת בשנת שבע למלכותו, ויאהב המלך את אסתר מכל הנשים ותשא חן וחסד לפניו מכל הבתולות וישם כתר מלכות בראשה וימליכה תחת ושתי"

הנה יש לתמוה כמה תמיהות נחמדות ע"ד הפסוקים המובאים כאן, שבתחילתו כתוב ותהי אסתר נושאת "חן" ואח"כ כתוב ותשא "חן וחסד" לפניו, מדוע השתנה הלשון עוד יש להקשות דהנה בדרך העולם קודם האדם מתפעל מהדבר ואח"כ נקשר אליו בקשרי אהבה ורעות, למשל, כשרואה את המלך ירום הודו, קודם כל הוא מתפעל מגדלותו, ואח"כ נקשר אליו באהבה, ולכאן' כאן אצל המלך אחשוורוש היה בהיפוך דקודם כל "ויאהב המלך את אסתר מכל הנשים" ורק אח"כ "ותשא חן וחסד לפניו"

וא"כ צריך ביאור מהו הגורם לאהבה הזאת לפני הנשיאת "חן".

עוד יש לדקדק כאן דההתפעלות מאסתר היה "בעיני כל רואיה" וכי אלו ששמעו ממנה לא התפעלו.

הנה יש ליישב בכל מיני ישובות: דזה ידוע שכל פעם שכתוב המלך במגילה בלא אחשוורוש מרמז גם על מלכו של עולם הקדוש ברוך הוא יוצר הכל.

והנה הקב"ה בטובו משפיע ונותן מתנות לכל אחד ואחד מן הברואים ואפי' הפושע ישראל גם

לו הקב"ה נותן מתנות וכל זה מחמת אהבתו של ה' יתברך לברואיו מחמת שהם עמו כמש"כ בתפילין דמרא עלמא "מי כעמך ישראל גוי אחד וכו'" והקדוש ברוך הוא חפץ ורוצה שבאמת כולם יפארו אותו דעי"ז עם ישראל עצמו יהיה מפואר וגם ה' יתברך יהיה מפואר בזה שמפארים אותו (וכמו שהתבאר לעיל) ואפי' הישראל הפושע ביותר ה' יתברך אוהב אותו (והצדיק מגלה יותר דאף שכבר ח"ו הטוב נטמן בין הרע עדיין ה' יתברך מצפה שיצא מהרע ויהיה לו התפארות).

וזהו הפשט ויאהב המלך את אסתר דהיינו שהקב"ה אוהב את כל האלו שדווקא בתוך הרע והם בבחינת הסתרה (כלשון הליקו"ה) הם מפארים אותו וזהו סיבת "ותשא חן וחסד" לפניו אחר "ויאהב".

והנה יש לפרש עוד בדרך אחרת קצת, דמה שכתוב כלפי המלך חן וחסד ולא חן לחוד, מחמת שהיה כאן חסד מאת ה' יתברך שאחשוורוש עשה חסד עם אסתר, דהרי אסתר לא רצתה להכבש תחת ידי הס"א והכל היה בע"כ (שזה מחמת הקילקול של עם ישראל שנהנו מסעודתו של אותו רשע) כמוש"כ "ותילקח" היינו בע"כ, ומשורת הדין שהיה מוציאה לכליון והפסד מחמת שלא רצתה לעשות רצונו וביותר כתבו במדרשים ובגמ', דאסתר לא לקחה את תמרוקיה ולא משכה

בשמן כמו כל הנשים, והיתה ירקרוקת, אעפ"י כן חוט של חסד משוך עליה שה' יתברך לא עזב את עמו וריחם עלינו ולא שלח אותנו לכליון והפסד ואף ששקועים ברע כביכול הקב"ה מזכיר לטוב ומצפה לו מתי תזכור שבאת ממקום קדוש ועליון וזהו חסד ה'.

עוד רואים כאן את דברי רבינו שה"ראיה" מביאה התפעלות יותר מן השמיעה, דזה וודאי שכל שושן הבירה ידעו מאסתר (כמובא בגמ') אבל אעפ"י כן היא נושאת חן בעיני רואיה, וזה דייקא מביא יראה ואהבה.

והנה פליגי בגמ' (מגילה יג) האם בסופו של דבר אחשוורוש בא על אסתר או לא, ופליגי שם, ולמ"ד בא עליה, כורש בנה היה, ויש לפרש, דאסתר נכנסה כ"כ לתוך הרע, בשביל להוציא משם את כל נצוצות הטוב, וגם באחשוורוש היה ניצוץ של קדושה שממנו שאב את חיותו, (שזה כבר מבו' בתו' שכל מציאותם של הרע הוא רק מחמת יניקתם מהקדושה, כל מקום מוקטר ומוגש לשמי, היינו שזה מכוחי, מכח הקדושה. ופשוט) וגם משם אסתר הוציאה את הטוב ע"י שבא עליה ויצאו מהם כורש, וכורש בנה את בית המקדש, אשר שם זה המקום שאף האויר נח וזך ושנותנים לקליפות רק כדי חיונם, שהרי מקריבים ומקטירים שם רק לקב"ה, (דזה ידוע דפיגול או חולין בעזרה פסולין והוא מטעם זה). וזה היה יציאת הטוב מהרע, (ויבו' לקמן)

"ויעש המלך משתה גדול לכל שריו ועבדיו את משתה אסתר והנחה למדינות עשה ויתן משאת כיד המלך, ובהקבץ בתולדות שנית, ומרדכי יושב בשער המלך, אין אסתר מגדת מולדתה ואת עמה כאשר צוה עליה מרדכי ואת מאמר מרדכי אסתר עושה כאשר היתה באמנה איתו"

ליקו"מ דכסילות השכל, שעי"ז אין רואים, מרגישים, וטועמים את אור הצדיק זה דעות נפסדות על הצדיק ועל דרכיו, והכסילות הזאת מגיעה ע"י עכירת המעשים, דהיינו שהאדם כשהוא נמצא בעכירת המעשים והוא שקוע בתוך הרע, והטוב כובש כל הזמן עוד ועוד חלקי טוב ממנו וכל אכילה שלא בקדושה נותן עוד יניקה לס"א, אזי העבודה היא דבר ראשון היא צדקה דהיינו אויר נח וזך שזה מביא אהבה, שהוא יאהב את הצדיק ואת דיבוריו ודייקא עי"ז הוא יצא משם אבל הדבר הראשון הוא להאמין לצדיק ואם הוא אומר שגם במצב הזה יש ממני התפארות אז צריך לחיות עם זה ולא ח"ו שיהיה דעות נפסדות על הצדיק ולא להאמין בדבריו דעי"ז הוא יהיה שקוע יותר ברע ויחשך אצלו אור הצדיק והיראה ואהבה.

וזה מה שרואים בפסוק דאסתר אין מגדת מולדתה וכו' כי מרדכי ציווה עליה היינו אף שהיא בשיא הטומאה בשיא כבישת הטוב עדיין אם הצדיק אומר משהו עושים בלא עוררין ודו"ק כי דבר עמוק הוא ונצרך מאוד לעבודת ה'.

הנה רואים כאן שכאשר הרע כובש את הטוב, והוא שם כבר כתר מלכות בראשה והמליכה תחת ושתי אזי הוא שוב עושה סעודה ויונק מבחינת האכילה, וזה מש"כ "את משתה אסתר" היינו שיהיה יותר הסתרה ויותר כבישת הטוב כאשר הוא כובש כבר את אסתר.

וזה מש"כ "ויתן משאת כיד המלך" היינו שהמלך נתן מתנות ובתו' רואים ג"כ בלעומת זה שהרע נותן מתנות, שהרי כשהוא כובש את הטוב ויונק מהקדושה זה מענין האכילה, שלא תהיה בקדושה, והיא גופה המתנה שנותן שהאדם יוכל (כביכול) לאכול כמה שהוא רוצה ומה שרוצה כזולל וסובא, (אעפ"י שבאמת אין זה מתנה דאז יש כבישת ויניקת הרע מהטוב, אבל לפום האי שעתא זה נראה כמתנה, ועיין ודו"ק).

אך עדיין לא ברור מה הפשט שעשה הנחות במיסים והרי כל מה שהוא רוצה עכשיו זה לכבוש יותר ויותר את הטוב וחלק מכבישת הטוב הוא מיסים וארנוניות כמש"כ רבינו בתורה להדיא, וצ"ע.

והנה יש כאן בפסוק עוד יסוד גדול באמונת חכמים ובהתקרבות לצדיקים, דמבו' בקיצור

”בימים ההם ומרדכי יושב בשיער המלך קצף בגתן ותרש שני סריסי המלך משומרי הסף ויבקשו לשלוח יד במלך אחשוורוש, ויודע הדבר למרדכי ויגד לאסתר המלכה ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי, ויבוקש הדבר וימצא ויתלו שניהם על עץ ויכתב בספר דברי הימים לפני המלך”

היילודים שלמ"ד בגמ' שאחשוורוש בא על אסתר יצא מהם כורש שבנה את בית המקדש דהיינו שהוא היה התיקון לרע הזה שהיה כבוש כ"כ תחת ידי אחשוורוש, (ואפי' אפ"ל דבהמן הרשע ג"כ היה טוב שיצא בזרע היילודים, דידוע הגמ' דמבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק, (אכן די' לתמוה קצת למה דווקא בבני ברק...)).

ולכן גילה זאת לאסתר שתאמר למלך, אבל בגתן ותרש שידעו כל זאת, היינו שידעו שאחשוורוש יעמיד את מרדכי להיות שומר במקומם וכן יוציא עוד טוב מתחת ידי הס"א "שומר" הוא מלשון מיצר ומחיצות, היינו שבגתן ותרש היו עומדים כמחיצות לא לתת לטוב לצאת מהרע ומרדכי אם היה "שומר" אזי אדרבא היה מוציא כל הזמן רק טוב ולכן רצו להרוג את אחשוורוש היינו להביא אותו לכליון והפסד לגמרי שלא יוכל הטוב שבו לצאת (ומבו' בליקו"ה דהשקר שמצטרף לעוד שקרים זה עצמו מה שמגלה את השקר ועי"ש באריכות ובעמקות כי עמוק הוא).

עוד יש לפרש דענין שסריסי המלך - בגתן ותרש היו מדברים פרסית וחשבו שמרדכי לא

הנה יש להקשות אמאי בעי בגתן ותרש להרוג את המלך אחשוורוש, וידוע מש"כ בתרגום, דאמרו דתיכף המלך יסלק אותנו וישים תחתינו את מרדכי ושנים עדיפים מאחד, ולכן רצו להרוג אותו, אכן איך זה מתפרש לפי תורה דילן, וביותר היכן ראינו בתו' שהרע רוצה לכבוש את הרע ולהביא אותו לכליון והפסד כמו שבגתן ותרש רצו לעשות לאחשוורוש, ועל כולנה יש להקשות דמדוע מרדכי הציל את אחשוורוש, הרי כביכול הוא היה יכול לגמור עם כל הסיפור של אסתר, שהיו הורגים את אחשוורוש ואסתר היתה חוזרת לביתה וכן שלום לכל ישראל, מדוע הוא הציל אותו שעי"ז המן התחיל לגזור את גזירותיו.

והנה יש לפרש, דמרדכי שהוא הצדיק שמגלה את ההתפארות והיופי של כל טוב שנמצא בעולם (כדהתבאר לעיל) הוא רצה לגלות את הטוב גם בתכלית הרע, שהוא אחשוורוש, דגם באחשוורוש היה איזה טוב כבוש שממנו כל חיותו של אחשוורוש, (שזה כבר מבו' בליקו"ה סימני בהמה וחיה טהורה, שבכל שקר יש אמת, דהיינו שקר לא עומד אם אין קצת אמת בזה, וגם הרע לא מתקיים אלא ע"י מה שכובש ויונק מהטוב) ומרדכי רצה להוציא את הטוב הזה בזרע

יודע את השפה הזו, אבל באמת משום שמרדכי היה ראש הסנהדרין הוא ידע את כל השבעים לשונות, יש לבאר ענין זה עפ"י התו' דדיבורו של הצדיק הוא בשפה אחת אבל נחלק להרבה לשונות עד שלכל אחד בלשון שלו הוא שומע את דיבורי הצדיק, מי ברוסית ומי בפרסית ומי בערבית ודרוזית, אבל דיבורו של הצדיק הוא דיבור אחד, כן הוא שהצדיק שומע את כולם, כל אחד בשפתו הצדיק שומע אותו ומבין אותו בשפה שהוא רגיל לדבר והצדיק מבין אותו בשפה הזאת, למשל מי שמדבר בערבית או ברוסית הצדיק מבין אותו בערבית או ברוסית והוא שולח לו דיבורים שיגיעו אליו ג"כ בערבית וברוסית וזה הפשט שהוא היה שומע ויודע את כל השבעים לשונות.

* * *

פרק ג'

"אחר הדברים האלה גידל המלך אחשורוש את המן בן המדתא האגגי וינשאהו וישם את כסאו מעל כל השרים אשר איתו: וכל עבדי המלך אשר בשער המלך כורעים ומשתחוים להמן כי כן צוה לו המלך ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה: ויאמרו עבדי המלך אשר בשער המלך למרדכי מדוע אתה עובר את מצוות המלך: ויהי באמרם אליו יום ויום ולא שמע אליהם ויגידו להמן לראות היעמדו דברי מרדכי כי הגיד להם אשר הוא יהודי: וירא המן כי אין מרדכי כורע ומשתחוה לו וימלא המן חימה: ויבז בעיניו לשלוח יד במרדכי לבדו כי הגידו לו את עם מרדכי ויבקש המן להשמיד את כל היהודים

אשר בכל מלכות אחשורוש עם מרדכי: בחודש הראשון הוא חודש ניסן בשנת שתים עשרה למלך אחשורוש הפיל פור הוא הגורל לפני המן מיום ליום ומחודש לחודש שנים עשר הוא חודש אדר"

"כניעה" היינו שהוא מקבל את מרותו של מי שמתחווה לו וזה היה המן שהוא רצה לכבוש את הטוב, וכולם כרעו והשתחוו לו אבל מרדכי לא כרע ולא השתחווה היינו שהוא לא הסכים עם זה שהמן יכבוש את הטוב, ובאמת העבדים שהיו בשער המלך תמהו ע"ז מדוע אתה לא מקיים את מצוות המלך - היינו האם אין לך "יראה" מהמלך והרי כלפי המלך צריך להיות יראה ואהבה וכל מה שאומר צריך לעשות כי הוא זה, א"כ מדוע אתה עובר את מצוותו.

וזה עצמו שהם אמרו לו את זה הם רצו לכבוש את הטוב הזה, וכ"כ שראו שמרדכי לא שומע להם אזי הם רצו להתגבר יותר וזה הפרוש "ויהי באמרם אליו יום יום" היינו כל יום מחדש רצו לכבוש אותו אבל מרדכי לא שמע אליהם, היינו הוא לא שמע משום שהיה כאן אויר שנאה ולא אויר נח וזך ולכן הוא לא שמע, שזה לעומת זה עשה ה' וכמו שבקדושה יש אויר נח וזך ואויר עכור כן הוא בס"א דמי שלא שומע לכל הפיתויים והמניעות היינו שהוא ברוח שנאה עם הקליפות ולכן הוא זוכה שאינו שומע אליהם.

ואמרו זאת להמן, אבל מרדכי אמר להם שסיבת כל זאת - היינו מה שאינו משתחווה הוא משום

הנה יש לבאר את מהותו ואשיותו של אותו רשע אשר רצה להשמיד להרוג את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד, ור' נתן מבא' בהלכות פורים הלכה ב' שהמן רצה לבטל את התתפארות של ה' יתברך מעמו ישראל, ורצה למחוק את כל ישראל שלא ישאר שום טוב, (ואפי' טוב כבוש כיבו' לקמן בעז"ה) ובזה שעשה את כל הגזירות הוא כבש יותר ויותר טוב.

והנה יש לבאר את סדר הפסוקים: דאמרינן בגמ' "אחר הדברים האלה" היינו אחר שהקב"ה הקדים רפואה למכה שהוריד את אסתו לתוך הרע אז התחיל פרשתו של המן שהוא רצה לכבוש יותר ויותר ויש לפרש עפ"י התורה: דגם לפני שנחשך אור הצדיק ויש חיות לקליפות יותר מכדי חיונם וכך הם כובשים את הטוב, עדיין יש צדיק שהוא שולח דיבורים של יראה ואהבה, שיכול להיות שאמר אותם אפי' לפני שהטוב נכבש, כמש"כ ר' נתן בליקו"ה חלב ודם ג', דהצדיק "צפה" ואומר את הדיבורים שלו שע"ז הטור יתעורר ויתגעגע וישוב למעלתו וכל זה לפני שהטוב נכבש, שה' הקדים רפואה ונתן לנו את צדיקו ואח"כ המן נתגדל.

והנה כל עבדי המלך אשר בשער המלך כרעו והשתחו להמן, שהפעולה של "כריעה" היא

דבר אחד - שהוא "יהודי" היינו כל הכופר בעכו"ם נקרא יהודי, שמרדכי שלא רצה שהמן יכבוש את הטוב, ויהיה אלוהי (כמבו' במדרשים שעשה עצמו אלוה) ולכן הוא כפר בהם ולא הראה סימן כריעה.

"וירא המן כי אין מרדכי כורע ומשתחוה לו וימלא המן חימה": הנה יש לדייק מדוע לא נתמלא המן חימה כבר בתחילתו כשאמרו לו שמרדכי לא כורע ורק כשראה אז נתמלא חימה, יש לפרש עפ"י התו' דראיה מביאה התפעלות היינו זה שראה אותו זה מה שהביא אותו לכעוס, דהשמיעה לבד היא רק ידיעה ולא הרגשה.

והנה בתחילתו רצה המן להרוג דייקא את מרדכי לבדו היינו שאמר המן לעצמו אני יהרוג את מרדכי שהוא הצדיק ואני יביא אותו להעלמה והסתרה - לכליון והפסד, ובכך כל הטוב ישכח את מעלתו היינו שהמן חשב שאחרי פטירת הצדיק אזי ימחה שם הצדיק וישכחו אותו, (כמו שרואים בהרבה צדיקים קדושים וטהורים, אשר בזמנם היו מפורסמים ומשפיעים לכל דורם ועשו ניסים גלויים אבל אחר הסתלקותם נסתלק ג"כ הרושם מעליהם ולא זכרו עוד משמם, וזה מה שהמן רצה לעשות ג"כ לצדיק הגדול במעלה, להכניע ולבטלו עד אשר לאחר פטירתו לא יזכר עוד שמו בעולם כלל, ולכן בתחילתו רצה להרוג רק את מרדכי, ואעפ"י

שרואים עכשיו בחוש איך שקליפת המן עמלק נכנעת מיום ליום ואפי' שהצדיק נסתלק לפני יותר ממאתיים שנה שמו נתגדל ונתפרסם יותר ויותר עד אשר יש שאינם יודעים כלל שכל כוחם והתחזקותם הוא מהדיבורים של הצדיק יסו"ע) ולכן רצה להרוג רק את מרדכי

אבל אח"כ שהגידו לו את "עם מרדכי" היינו עם ישראל שהם עם מרדכי היינו שהדיבורים של הצדיק יחדרו עמוק עמוק גם לאחר פטירתו משום שהם עם ישראל וכל הבריאה בשבילם ולכן טבעם הוא לחזור לטוב, וגם לאחר פטירתו ילמדו את ספריו וישמעו את דיבוריו ולכן החליט להרוג את כל עם ישראל אשר בכל מלכות המלך אחשוורוש, (ולכן נקרא "עם מרדכי" ולא "עם ישראל" ודו"ק) וכך לא ישאר שום יהודי, ואפי' לא בזרע היילודים.

ואחר כל זה עשה פור הוא הגורל מתי להרוג את כל היהודים וכשיצא בחודש אדר - שמח, וביאר ר' נתן בליקו"ה פורים ב': דהמן הוא רצה לעקור את התפארותו של ה' יתברך מעמו ישראל, וכל ההתפארות של ה' יתברך זה מה שישראל מקיימים תורתו, וזה היה כלל כל התורה למצוא התפארות אפי' מהפחות שבישראל (וידוע דיש שישים ריבוא אותיות בתורה כנגד שישים ריבוא נשמות ישראל) ומשה שהוא קיבל את התורה בסיני, זכה שהכל יהיה נעשה על ידו כמו שאומר "כליל תפארת בראשו" והמן שמח

משום שידע שמשה שהכל נעשה ע"י מת באותו חודש, ובכך חשב שנגמרו השפעתו בכולם, (כמו שהתבאר לעיל), אבל הוא לא ידע שבאותו ירח גם נולד בו משה היינו שאז גם התחיל אורו בעולם וכך לא נפסק לגמרי ענינו של הצדיק ואפי' לאחר מיתתו, (כמבו' בגמ' מגילה).

והנה עצם התגברותו של המן הרשע שינק יותר מהקליפות זה היה מפגם האכילה, (וכמו

שמאריך ר' נתן בליקו"ה) כמש"א רבותינו "המן מן התורה מנין המין העץ אשר ציוותיך לבילתי אכל ממנו אכלת" שע"ז נפגם הדעת ונתכסה אור הצדיק, וזה היתה קליפתו של המן שע"י שישראל פגמו באכילה שנהנו מסעודתו של אחשוורוש ע"כ נתגבר ורצה לכלות את ישראל ולהביאם לכליון והפסד, וזה מה שמרדכי עשה לתקן פגם אכילת ישראל שע"ז לא יתנו לקליפות יותר מכדי חיונם.

"ויאמר המן למלך אחשוורוש ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים בכל מדינות מלכותיך ודתייהם שונות מכל עם ואת דתי המלך אינם עושים ולמלך אין שוה להניחם: אם על המלך טוב יכתב לאבדם ועשרת אלפים כבר כסף אשקול ע"י עושי המלאכה להביא אל גנזי המלך: ויסר המלך את טבעתו מעל ידו ויתנה להמן בן המדתא האגגי צורר היהודים: ויאמר המלך להמן הכסף נתון לך והעם לעשות בו כטוב בעיניך:"

לחברתה ומדוע זה סיבה להביאם לכליון והפסד, עוד יש להקשות דבסוף לא אמר לו שזה עם ישראל ומשמע שאחשוורוש הבין מיד מי הם, והאיך?

והנה יש לומר עפ"י כל הנך קושיות דהצבנו לעיל: שגם המן וגם אחשוורוש רצו להביא בהעלמה יתירה את הטוב לתוך הרע ולכבוש אותו עד שיביאו אותו לכליון והפסד, וכל הפסוק האמור כאן זה משא ומתן בין המן שמשכנע את אחשוורוש שעל אף כל טענותיו אין סיבה שלא לכבוש את הרע.

הנה יש להקשות כמה קושיות במשמעות סדר הפסוקים ובהבנתם: דלכאו' המן סתר את דבריו בתוך כדי דיבור מצד אחד אמר "ישנו עם אחד" ומצד שני אמר "מפוזר ומפורד" - שמשמע דאין ביניהם אחוה ורעות ואויר נח וזך, ועוד מדוע קודם אמר את העם ואח"כ אמר סיבת הריגתם, קודם היה לו לומר שדתי המלך אינם עושים ואח"כ היה לו לומר שהוא עם מפוזר ומפורד ולכן צריך להורגם.

עוד יש להקשות מה הטענה של המן "ודתייהם שונות מכל עם" הרי זה פשוט שאין דת דומה

והנה המן אמר לאחשוורוש כך: הרי שנינו רוצים להביא כבר לכליון והפסד של הטוב שזה עם ישראל ורק שעד עכשיו אחשוורוש פחד שה' יתברך יעשה לו כמו שעשה לקודמו פרעה ועוד מלכים, שמשום שהם רצו להביא את ישראל לכליון והפסד הקב"ה הביא אותם לכליון והרג את כולם והטביע אותם בים, וזה סיבת פחדו של אחשוורוש,

אמר לו המן עכשיו אין לך ממה לפחד, שאעפ"י שעד עכשיו הם היו עם אחד היינו שהיה אויר נח וזן ודיבורי הצדיק הגיעו לכולם בכל מקום שהיו, וכך הצדיק העלה את נשמתם של כולם לשורשם שהוא התתפארות, אבל עכשיו מפוזר ומפורד הוא בין העמים, היינו מחמת הקילקול שהיה שנהנו מסעודתו של אחשוורוש ופגמו באכילה, לכן אין ביניהם אויר נח וזן ודיבורי הצדיק לא יגיע אליהם, וכביכול עם ישראל לא תחת הצדיק שישפיע עליהם,

אומר לו המלך אחשוורוש (כביכול) א"כ מדוע צריך לאבדם, שישארו כך כבושים בתוך הרע,

אומר לו המן עדיין "ודתיהם שונות מכל עם" היינו באמת כל עם לאחר שהוא נגמר אזי אין זכר ושארית פליטה, (כמו הגרגשי החוי היבוסי ואפי' הפלישתים שאין רואים אותם כיום) אבל ישראל, דתיהם שונות מכל עם, גם אם הם יוכבשו תחת הרע, עדיין הם יצאו בזרע היילודים, וכך יהיה המשך לעם ישראל.

ועוד הוסיף המן שאין לאחשוורוש ממה לחשוש שהרי "את דתי המלך אינם עושים" היינו כל מקום שכתוב מלך המכוון הוא לקדוש ברוך הוא וא"כ כאן הם עושים כל הזמן מעשים עכורים שלא כרצון מלכם - ואת דתי המלך אינם עושים, ואפי' למלך היינו למלכו של עולם אין שווה להניחם והוא עצמו כביכול רוצה להביא אולם לכליון והפסד.

רש"י פירש ואת דתי המלך אינם עושים היינו שהם לא משלמים את מיסי המלך היינו שהמלך לא כובש מספיק טוב ואינו מטיל עליהם מיסים וארנוניות, ולכן עכשיו צריך להביאם להעלמה יתירה, ולהשמידם מתחת שמי ה'.

הנה מבו' בהמשך הפסוק דהמן רצה לשקול עשרת אלפים כנר כסף להביא למלך שימכור לו את עם ישראל, ואמרו בגמ' (מגילה יג): שגלוי וידוע לפני הקדוש ברוך הוא שהמן עתיד ליתן שקלים ולכן הקדים שקלי ישראל לשקליו של המן, ובתוס' אמרינן דהמן נתן חצי שקל כנגד כל איש יהודי,

והנה יש להבין את פנימיות הדברים, שהיה כאן שקלים נגד שקלים, ולכן ישראל נצחו ויש לפרש דמה שנתנו עם ישראל את שקליהם היה בזה ב' ענינים, (כמובא, וכידוע) א' לספור ולמנות את ישראל, ב' שהשקלים יבאו למשכן לשום קנית הקורבנות לעבודה, את כל קורבנות

הציבור וכו' ובב' ענינים אלו בגלל שהם קדמו
לכן נצחו, ואבאר:

דענין א' למנות ולספור את ישראל, מבא' ר' נתן
בליקו"ה סימני בהמה וחיה טהורה: (עי"ש
באריכות והביאו בקצרה) דרבינו מביא בתו' את
הפסוק "ה' יספור בכתוב עמים וכו'" היינו לענין
שמזכירים לטוב את מעלתו אנו מזכירים לו את
זה דייקא ע"י "מספר".

דכשהיה הטוב כבוש תחת ידי הס"א אזי הוא
היה בשקר ובשקר אין גבול ומספר ויכול לשקר
אפי' הרבה (ועיי"ש באריכות מדוע) ולכן
כשמזכירים לו את הטוב והוא עולה למקום
הקדושה, למקום שלא יהיה לס"א יניקה ממנו
צריך למנות ולספור אותו כמו שמצינו שיספור
את ישראל לאחר כל חטא שעשו, שיצאו
ממצרים וכשעשו עגל אח"כ מנאן וספרן וא"כ
כל פעם שהטוב עולה ממקום שאין מספר הוא
צריך להספור משום שהוא עולה למקום מספר
(ואף שבאמת אינו בשום מספר אלא הוא אחד
לגמרי - ועיי"ש באריכות כי יש בו גבהות
ועמקות, ולפי"ז יש לפרש גם ישנו עם אחד
היינו שהוא אחד עיי"ש באריכות ודו"ק).

ועיקר ספירתם של עם ישראל זה ע"י השקלים
היינו שזה צדקה, דכל מה שהטוב שומע את
דיבורי הצדיק זה דייקא ע"י שיש אויר נח וזך
הנעשה ע"י צדקה, וזהו המהות של הספירה
היינו שאע"פ שבאמת הכל אחד, אבל מחמת

שנתלבשו בזה העולם, וא"כ שייך מספר אעפ"י
כן סופרים אותם ע"י צדקה, כדי שיהיה אויר נח
וזך בין כל הפרטים, ויתבטל הכח של הס"א
מינקתו מעם ישראל.

וזה מה שאמרו הקב"ה "רשע כבר קדמו שקליהם
לשקליך" היינו שאין לך מה לינוק מעם ישראל
ע"י זה שהם בתוך המספר משום שכבר הם
מנויים ע"י צדקה, שמבטלת את אחיזת הס"א
מהמספר, (ודו"ק...).

וענין הב' שהוא הבאת הקורבנות למשכן יש
לפרש: עפ"י דבריו הקדושים של מוהרנ"ת
(ליקו"ה חלב ודם ג') דהקרובן הוא המבור את
הטוב והרע ומוציא את הטוב שמחיה את
הבהמה לשורשו, וא"כ קדמו שיקליהם היינו
שהם כבר בבחינה של טוב שיכול לצאת מהרע
ואף אם תכבוש אותם אין שתכבוש הם יוכלו
לצאת, ולא יועילו לך שיקלך. (ויש לפרש עוד
קצת בדרך דרש דהשקלים נתנו רק מנן עשרים
ומעלה, היינו שמתחת גיל עשרים זה היה
בבחינת זרע היילודים אשר כולו טוב ואין לרע
כלל כח לינוק ממנו, ודוק).

עוד יש לפרש בפסוק דהמן אמר ש"יכתב
לאבדם ועשרת אלפים וכו'" היינו שהמן ידע
מהעיצה שדבר שיכול להשמר לדורות זה רק אם
כותבים אותו וזה עיקר ההשואה של האדם בזה
העולם, וע"כ אמר שיכתבו את זה, (ועייך לקמן

שיבו' בהרחבה בעז"ה), ואחר כל זאת המלך
אחשוורוש נתן את הטבעת להמן

והפסוק מכנה אותו "צורר היהודים" יש לפרש
עפ"י התורה דזה לעומת זה עשה ה', וכמו
שהצדיק הדור שהוא המשפיע ומגלה את כל
התיקונים אשר יעבור על האדם בזה העולם
נקרא "צורר הכסף" כן המן נקרא "צורר" מלשון
צורר היינו שהצורר של המן לוקח את הצורר של
הצדיק האמת ומעלים ומכסה אותו בכל מיני
הסתרות.

וגם אחשוורוש נתן להמן את הכסף וגם את
היהודים לעשות בהם כטוב בעיניהם, היינו
שהמן לקח גם את העלמות אור הצדיק מלשון
הפסוק "צורר הכסף לקח בידו" (ואפשר לומר
שנידו מרמז על הטבעת שאחשוורוש נתן לו,
שהרי טבעת שמים ביד) וגם את עם ישראל
ורצה להביאם לכליון והפסד - להשמיד להרוג
ולאבד את כל היהודים מטף ועד זקן.

"ויקראו סופרי המלך החודש הראשון בשלשה עשר יום בו ויכתב ככל אשר ציווה המן אל אחשדרפני
המלך ואל הפחות אשר על מדינה ומדינה ואל שרי עם ועם מדינה ומדינה נכתבה ועם ועם כרצונו
בשם המלך אחשוורוש נכתב ונחתם בטבעת המלך: ונשלוח ספרים ביד הרצים אל כל מדינות המלך
להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד בשלשה עשר לחודש
שנים עשר הוא חודש אדר ושללם לבוז: פתשגן הכתב להנתן דת בכל מדינה ומדינה גלוי לכל העמים
להיות עתידים ליום הזה: הרצים יצאו דחופים בדבר המלך והדת נתנה בשושן הבירה, והמלך והמן
ישבו לשיתות והעיר שושן נבוכה:"

דייקא ע"י התלמידים - ע"י הסופרים, וכך
דיבורו של הצדיק נחלק לשבעים לשונות עד
שאפי' פחות בישראל, הצדיק מדבר אליו בשפה
שלו - וגם האדם הכי מרומם שיש לו סוג שפה
אחרת, גם לו הצדיק מדבר בשפה שלו - וזה
דייקא ע"י שדיבוריו של הצדיק נחקקים
בספרים וכל ספר וסגנונו כל ספר ומהותו.

הנה גם כאן רואים את כוחו וחזקתו של המן
הרשע כמה שהיה שקוע בקליפות ורצה רק
לכלות הטוב, עד שהוא היה כנגד מרדכי דכמו
שבצד הקדושה, מבו' בתו' דמרדכי שהוא הצדיק
הוא מדבר דיבורי אמונה דיבורי ישראלי, אשר רק
הוא יכול לדבר ורק עליו רבינו אומר "אחד
שיכול לדבר" אבל הפירוש של המילים שלו זה

כן הוא בלעומת זה שהמן היה מדבר את הדיבור של כליון והפסד, והוא רצה לשלוח את הדיבור חזרה לכל מדינות המלך אחשוורוש מדינה ומדינה ככתבה ועם ועם כלשונו ואת זה הוא יכול לעשות דוקא ע"י שהוא קרא ל"סופרי המלך" ודיבורו נכתב ונחתם, היינו כעין חקיקה לומר שדבר זה קיים וא"א לבטלו, ובכך מתו' ג"כ מש"כ ונשלוח ספרים דתמוה הוא, ספרים שלחו? אגרות שלחו, אלא דכל מה שכל אחד שומע את הדיבור בשפה שלו זה דייקא ע"י ספרים.

ובהמשך הפסוקים כתוב ששלח את "פתשגן הכתב" ופי' רש"י "לשון ארמי, סיפור הכתב", היינו שגם המן כשהוא רצה להשמיד את היהודים הוא סיפר את הסיפור למה הטוב צריך להכבש תחת הרע, (כמו שהצדיק מספר לטוב כמה הוא צריך לצאת מהרע, ושאין שם מקומו וכדהתבאר לעיל עפ"י חלב ודם ג').

ואחר שהמן עשה את כל זה, ונכתב ונחקק בספרים שעוד שנה יהרגו את כל היהודים, אזי "ישבו לשתות" היינו שהראו שכל כוחם זה ע"י פגם האכילה, שאוכל כזולל וסובא - לשון שתיה

ואחר כל זה "והעיר שושן נבוכה" והנה יש לפרשו, די'ש מציאות אצל אנשי העולם או אפי' אצל אחד שהוא נמצא אצל הצדיק שהוא לא מרגיש רע, הוא לא מרגיש שאפי' חשוך לו

אור הצדיק והוא חושב שהרי אני נמצא אצל הצדיק וא"כ יש לי את אורו (כאילו שמי שנולד ברסלבער הוא נשאר ברסלבער) א"כ העבודה הראשונה של הצדיק זה לומר לו, שאין לך כלל אור אלא כל כולך מלא חושך ואפילה, ובזה גופא הצדיק מאיר לו, שחשוך לו, ואחר שהוא יודע ומרגיש שחשוך לו אזי הצדיק יכול לעבוד איתו ולהראות לו את הדרך היציאה לכיוון העולה בית קל.

וגם כאן עד עכשיו לפני שהמן שלח את הספרים, לא כתוב שעם ישראל עשו תשובה או תיקנו את פגם האכילה, שע"ז יהיה להם דעת אלא אחרי כל זאת היינו אחר שראו שמביאים אותם לכליון והפסד אזי העיר שושן נבוכה, היינו מלשון מבוכה / מבוך היינו מסובך, שרק אז הם קלטו שהם נמצאים בחושך עצום והרע ממשיך לכבוש עוד ועוד טוב, וזה גם חלק מעבודתו של הצדיק, (ואולי כל מה שהיה בסיפור המגילה זה עבודה של הצדיק שרצה שירגישו שנחשך להם וכך יהיה להם אח"כ אור יותר ויותר גדול, ועיין בזה).

ועיין במפרשים שפירשו כאן דברים נפלאים.

והנה יש לפרש מה דכתוב כפל הלשון "להשמיד להרוג ולאבד" היינו שלהרוג ולאבד זה האפשרויות להשמיד, ואבאר, דהמן רצה שלא יהיה כלל טוב, ולכבוש אותו בהעלמה יתירה שאפי' לא יהיה זרע היילודים, ולכן אמר להרוג

גם את טף ונשים, ולכן הוא רצה "להשמיד" היינו למחוק אותם מעל הגלבוס וכדי לעשות זאת יש ב' היכי תמצי א' "להרוג", כפשוטו לקחת חרב ומקלות ולהרוג אותם, שזה גם חלק מכבישת הטוב, או "לאבד" היינו כמו "ובאו האובדים מארץ אשור" היינו אובד זה מלשון שהוא טמוע ומסובב ברע עד שאפי' הוא כלפי עצמו לא יודע שהוא אבוד היינו להשכיח

***

פרק ד'

"ומרדכי ידע את כל אשר נעשה ויקרע מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר ויצא בתוך העיר ויזעק זעקה גדולה ומרה: ויבוא עד לפני שער המלך כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק: ובכל מדינה ומדינה אשר דבר המלך ודתו מגיע אבל גדול ליהודים וצום ובני ומספד שק ואפר יוצע לרבים:"

היינו ג"כ מרדכי שהוא ידע את כל אשר נעשה, ועכשיו יגיעו נמעט לכליון והפסד ומה מרדכי עשה: "וילבש שק ואפר" היינו שע"ז אור הצדיק ואור היראה ואהבה נחשב (ואפי' לצדיק בעצמו ודוק) כמש"כ "אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם" היינו שהבגדים שהם בדרך כלל אלו שמפארים את הלובשם כמו שמצינו אצל המלך שהולך "בבגדי התפארותו" כאן מחמת הקילקול של עם ישראל, הבגדים בעצמם נתהפכו לשק לאבל ולחשכות.

יש לפרש: דמרדכי ידע את כל אשר נעשה היינו שהוא ידע את כל זאת, והוא יודע מה יעבור על כל אדם בכל שני ימי חייו כמש"כ ר' נתן בליקו"ה וזלה"ט "...כי משה צפה עד סוף כל הדורות שאז יהיה נכבש ונסתם הטוב בהסתרה והעלמה יתירה מאוד כמו עכשיו בעקבות משיחא כמש"כ ואנוכי אסתור אסתיר פני ביום ההוא ואז בא הטוב בהעלמה והסתרה יתירה מאוד מאוד בבחינת הסתרה שבתוך ההסתרה עד שנדמה כמעט חס ושלום כאילו אפס תקווה לעוור הטוב הזה, אבל משה רבינו צפה על כל זה ואמר שירה לעוור ולהוציא את הטוב..."

והוא יצא בתוך העיר וזעק זעקה גדולה ומרה היינו שהוא צעק והתגעגע מתי הטוב יצא מכבישת הרע, מתי הטוב יתעורר כבר וישוב למעלתו מתי הטוב בעצמו יזעק ויקרע את בגדיו על המצב שהוא נמצא בו.

"ויבוא עד שער המלך" שמרדכי הגיע עם שקו וזעקותיו עד לשער עד למחיצות שמקיפות את הטוב עד למקום ששם כל כוחו של הרע לכבוש והוא כלל לא ניסה להכנס לשער המלך שהרי בשער המלך א"א לבוא בלבוש שק, ולכן הוא נשאר לפני השער והמשיך לצעוק המשיך להתגעגע ולכסוף מתי הטוב ישוב ויזכור את מעלתו.

ואחרי כל זה, שמרדכי זעק, ג"כ כל מקום שהגיע דבר המלך, אזי הם היו באבל גדול צום בני ומספד, ושק ואפר יוצע לרבים, היינו שבזה גופא כבר מתחיל התיקון שהם הבינו שהם בצרה סוכ"ס עם ישראל הבינו שנחשך להם אור הצדיק וממילא ג"כ היראה ואהבה, והם מלאים מעשים עכורים שהביאו כסילות השכל, ולכן

שק ואפר יוצע לרבים היינו שנתלבש אור הצדיק בשק ואפילה, וכבר הם התחילו להתגעגע לצאת מהרע.

וכבר התחילו ג"כ לעבוד על תיקון האכילה, שעשו "צום" כמש"מ ר' נתן בליקו"ה ומבו' כן בתו' להדיא שיש תיקון האכילה ע"י שאוכלים בקדושה ויש תיקון האכילה ע"י תענית - בסיפורו של ר' נחמן, שבאורתא לא אמר לו מפני שצם ועיין בליקו"ה באריכות.

וכל מה שהתחילו לעבוד על זה מיד ששמעו שהמן רוצה להשמידם משום שהבינו שאור הצדיק נחשך להם, הם הבינו שאין להם יראה ואהבה כלפי ה' יתברך ושפגמו באכילה ועי"ז נתנו כח לקליפות לינוק יותר מכדי חיונם, ועצם ההבנה הזאת זה תחילת התיקון ותחילת המורה דרך שלהם לעלות על דרך המלך, (שהרי זה ברור שא"א להאיר למאן דהו שהכל מואר לו אלא קודם להראות לו את חשכותו ואח"כ להאיר לו, וכמו שהתבאר לעיל, ועיין בזה כי דבר עמוק הוא).

"ותבואנה נערות אסתר וסריסיה ויגידו לה ותתחלחל המלכה מאוד ותשלח בגדים להלביש את מרדכי ולהסיר שקו מעליו ולא קיבל: ותקרא אסתר להתך מסריסי המלך אשר העמיד לפניך ותצווהו על מרדכי לדעת מה זה ועל מה זה: ויצא התך אל מרדכי אל רחוב העיר אשר לפני שער המלך: ויגד לו מרדכי את כל אשר קרהו ואת פרשת הכסף אשר אמר המן לשקול על גנזי המלך

ביהודים לאבדם: ואת פתשגן כתב הדת אשר ניתן בשושן להשימידם נתן לו להראות את אסתר

ולהגיד לה ולצוות עליה לבוא אל המלך להתחנן לו ולבקש מלפניו על עמה:"

להם, ורק אח"כ יקבלו את האור ועל זה אמר מרדכי דעם ישראל קלקלו כ"כ עד אשר פרשת הכסף של הקדושה היינו שגם היו פגומים בצדקה (שעי"ז יש את כל התיקונים התורה...) וגם באור הצדיק אשר נקרא "צורר כספו" וכל זה מחמת שנהנו מסעודתו של אותו רשע.

ובגלל כל זה, צד הס"א גבר, והמן שקל על כל אחד מישראל כסף להביא לאחשוורוש שעי"ז ימכור את ישראל, וכך יביאם לכליון והפסד וכן הוא הראה לאסתר את פתשגן הכתב שנכתב בזה להשימד את כל היהודים.

ולכן אמר לה שאין עצה אלא "לבוא אל המלך ולהתחנן לו לבקש מלפניו על עמה" היינו לבקש ממלכו של עולם מהקדוש ברוך הוא, ולהתגעגע אליו מתי נצא מהרע, מתי כבר הרע יפסיק כל הזמן להביאנו לכליון והפסד וכל עוד שהוא עדיין חפץ בכך וכביכול נראה שזה כבר יקרה, שכבר שלחו את הכתבים לכל העולם שביום זה וזה יביאו את ישראל להריגה עדיין להתגעגע לכסוף להתפלל, מתי יזכו לצאת ממצודתם הרעה.

בפסוקים אלו רואים, דהטוב שהוא אסתר אשר על ידו בסוף יצאו מהצרה של השמדת העם היהודי, גם כשהוא שמע שמרדכי לובש שק ואפר היינו שאור הצדיק נחשך אצל העולם, וא"כ אמרה אסתר האיך אפשר לצאת מצרה ע"י שהצדיק נסתר ואין יודעים מתורתו וממעלתו ושהוא, ורק הוא יוכל להוציא את עם ישראל מגזירת השמד אשר המן רוצה לגזור וע"כ אמרה "שיקח בגדים", - היינו בגדי התפארות "להלביש את מרדכי" - היינו להאיר את אור הצדיק שיתגלה התפארותו ויקר כבודו, אבל מרדכי "לא קיבל" היינו שאמר שכל עוד וישראל לא מתוקנים והם מלאים קלקולים אזי זה שיאירו להם את אור הצדיק זה לא יהיה תיקון אלא עיקר התיקון הוא להראות להם שחשוך להם אור הצדיק ללבוש שק ואפר ועי"ז גם עם ישראל ילבשו שק ואפר וידעו שחשוך להם.

וע"ז אמרה אסתר א"כ היא צריכה לדעת מה זה ועל מה זה היינו מדוע באמת יש קלקול כ"כ גדול אשר קודם כל צריכים להאיר להם שחשוך

"ויבוא התך ויגד לאסתר את דברי מרדכי: ותאמר אסתר להתך ותצווהו אל מרדכי: כל עבדי המלך
 ועם מדינות המלך יודעים אשר כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא
 אחת דתו להמית לבד מאשר יושיט לו המלך את שרביט הזהב וחייה ואני לא נקראתי לבוא אל המלך
 זה שלושים יום: ויגידו למרדכי את דברי אסתר: ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר אל תדמי בנפשיך
 להמלט בית המלך מכל היהודים: כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רווח והצלה יעמוד ליהודים
 ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות: ותאמר אסתר להשיב אל
 מרדכי: לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלושת ימים
 לילה ויום גם אני ונערותי אצום כן ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת וכאשר אֶבְדְּתִי אֶבְדְּתִי: ויעבור
 מרדכי ויעש ככל אשר ציוותה עליו אסתר:"

כמה דניאל קם ונתלש מהרע, ולא היה שקוע
 עוד בקליפות דכל דברי מצות נחתכין על פיו,
 ולפי' זה יש לעיין מדוע המן הצליח לגזור את
 גזירתו אם כל דברי מלכות נחתכין על פיו של
 דניאל, דהרי זה ברור שדניאל לא רצה להביא
 לכליון והפסד את עם ישראל.

על כל פנים בגופו של משא ומתן בין אסתר
 למרדכי אמרה אסתר, הרי המלך אחשוורוש לא
 קרא לי להגיע לפניו ומי שמגיע ללא שהמלך
 בעצמו מושיט לו את שרביט הזהב אחת דתו
 להמית.

ומסביר התרגום דבר נורא, אשר הוא ממש
 הכתוב בתורה י"ז והוא: וזלה"ט: "ושויאת
 אסתר מילין בפום התך ואמרת ליה (שמה
 מילים בפיו של התך, ואמרה לו) כדנא תימא
 למרדכי הלא המן רשיעא גזר על מימר

"התך" - אי' בגמ' (מגילה טו) "התך זה דניאל
 ולמה נקרא שמו "התך" איכא תרי מ"ד, א' מפני
 שחתכוהו מגדולתו ב' דכל דברי המלכות נחתכין
 על פיו", והנה יש לפרש את הפי' הראשון דהתך
 הוא גם היה טוב כבוש בתוך הס"א, היינו
 באחשוורוש, דבמלכיות שלפני וש אחרי היה
 בגדולתו ורק במלכותו של אחשוורוש ירד
 וחתכוהו מגדולתו, (עי"ש ברש"י ובמהרש"א)
 אבל אעפ"י שדניאל היה כאן טוב כבוש הוא
 הצליח לצאת מהרע, וכמו שרואים, עם
 "בלשצר" שזרקו לגוב האריות היינו שרצה
 להביאו לכליון והפסד בגופו, ואעפ"י כן לא
 הצליח משום שיצא משם חי וקיים, ועוד יותר
 שהוא מינה אותו למיניסטר עיי"ש בסיפורו
 של דניאל באריכות עכ"פ בימי אחשוורוש
 שהיה כזה רע הוא הצליח לחתוך אותו מגדולתו
 ולפירוש שני אפ"ל בדרך הפוכה דכאן רואים

אחשוורוש (כשתאמר למרדכי, הרי המן הרשע גזר על מי שמדבר עם אחשוורוש) דלא למעל לוות מלכא לדרתא גוואה בלא רשו, וכען כל עבדי מלכא ועמין דדיירין בפלגי מלכא ידעין (שלא לעלות אל המלך בלא רשות וזה יודעים כל עבדי המלך והעם שדורים ליד המלך) די כל גבר ואנתתא די יעול לות מלכא לדרתה גואה די לא מתקרי על פומיה דהמן חדא היא גזירת דיניה לממת (שכל איש ואשה אשר יעלו אל המלך ולא יקראו מפיו של המן אחת דתן להמית) לבד ממין די יושיט ליה מלכא ית תגדא דדהבא ויחי (לבד ממי שיושיט לו המלך את שרביט הזהב) וכו' עיי"ש בהמשך.

ודבריו מופלאים דהמן עצמו לאחר שקיבל את הטבעת מאת המלך שאז יכל לגזור גזירות על דעת עצמו, והוא ידע שעם ישראל יבאו ויתחננו לפני המלך שיבטל את גזירותיו של המן ושלא יביאם לכליון והפסד והמן ידע כל זאת ולכן הוא גזר כביכול שלא יוכלו להגיע למלך אלא עפ"י רשותו, ובוודאי כשהיו שואלים את המן הוא לא היה מסכים שיתגעגעו למלך שיוציאם מהרע (ובכך מתו' השאלה לפני על התך, דאף שכל דברי מלכות נחתכין על פיו אבל לאחר שהמן קיבל את הטבעת והוא יכול לגזור מה שהוא רוצה אזי אין שום משמעות לדברי התך - וזה עוד כבישת טוב של המן).

וזה מה שאסתר אמרה שאני לא נקראתי לבוא אל המלך, ואם אבוא אליו אזי המלך יהרגיני ובכך אבוא לכליון והפסד לגמרי.

ואחרי כל דברי אסתר "ויגידו למרדכי את דברי אסתר" והנה קשה הלשון קצת מדוע כתיב "ויגידו" ולא "ויגיד" שהרי התך הוא זה שאמר את דברי מרדכי לאסתר ודברי אסתר למרדכי ומתוך את זה התרגום וזלה"ט: "וכד חזא המן רשיעא, ית התך דשמיא דניאל אעל ונפיק לות אסתר ותקיף רוגזיה ביה וקטליה ואזדמנו תמן מכאל וגבריאל מלאכיא וחויהו למרדכי ית פתגמי אסתר (כשהמן הרשע ראה שהתך שזה דניאל נכנס ויוצא אצל אסתר לומר לה את דברי מרדכי נתקף ברוגז והרגו והגיעו מכאל וגבריאל ואמרו את דברי אסתר למרדכי).

וואים כאן דבר נורא שהמן כביכול הביא לכליון והפסד של התך משום שהוא בא לעורר את הטוב שהיא אסתר מיד הס"א שהוא אחשוורוש והמן.

והנה בעצם גזירתו של המן שרק מי שהמלך יושיט לו את שרביט הזהב הוא זה שיקרא למלך, הוא כביכול הראה שאין התפארות מכל אחד מישראל, דהרי זה ברור וכמו שכתוב בתו' שיש התפארות מכל אחד מישראל כל עוד שהוא ישראל, ה' מתפאר בו, נמצא איתו, וצופה את השעשועים שיש ממנו באותו רגע ובאותו מקום, ורק בשביל זה הוא ברא את כל העולמות,

אבל המן ברוב רישעותו רצה לומר, שאין התפארות מכל אחד (וכדהתבאר לעיל) ולא כולם שווים בעיני המלך, אלא מי שהמלך יושיט לו את שרביט הזהב, היינו מי שהמלך יראה לו שהוא מקורב אליו הוא זה שיוכל לגשת למלך אבל מי שאין המלך קורא לו אזי אין לו זכות לבוא אל המלך, משום שהמלך לא חפץ בו היינו שהמלך לא מתפאר בו כדי שיוכל להגיע אליו.

וזה מה שמרדכי השיב לה, אל תדמי בנפשיך להמלט בית המלך היינו שאעפ"י שהמן רוצה לומר כך ואפי' הוא גוזר על זה גזירות, אבל אל תדמי בנפשיך משום שהמלך מתפאר וחפץ בכל אחד ואחד אפי' מי שהוא מאוד מוסתר ונכבש תחת הרע.

והרווח שתבואי למלך זה דייקא לך ולבית אביך, משום שליהודים תבוא הצלה ממקום אחר, היינו שהצדיק אומר לטוב, זה וודאי שהטוב יצא מהרע, משום שהטוב כוסף כל הזמן לצאת, שזה בעצם עם ישראל שלבשו שק ואפר ורוצים לצאת מהגלות המר הזה, אבל, עכשיו יש תפקיד שדייקא את במקום שאת נמצאת יכולה לעשות ואחרים לא יוכלו לעשות זאת היינו שהצדיק אומר לטוב, שיש דיבורים של הצדיק שישמעו דווקא ע"י אחד כזה שהוא כבוש בתוך הרע ושלא תחשבי שדיבורי הצדיק מגיעים דווקא מאנשים רמי מעלה אשר כל כולם קודש

לה' אלא דיבורי הצדיק מגיעים לאנשים הכי פחותים וירודים

(וכוונתי, דוודאי יש דרך האין עובר דיבורי הצדיק ומהם כוונתם, אבל לא כל האנשים שווים ולא כל האנשים דומים, ויש האחד שיתקרב ע"י ליקו"מ ויש שיתקרב ע"י ספר נקודה טובה של... היינו שדיבורו המעורר של הצדיק מגיע גם לאנשים ירודים, ע"י אנשים שיודעים את השפה הזאת) וזוהי העבודה שלך עכשיו, דזה וודאי שרווח והצלה יעמוד ליהודים, אבל אפשר שזה יגיע ע"י הטוב הכבוש, ואם זה יבוא ע"י אזי הוא לא יבוא לכליון והפסד, דאל"כ את ובית אביך יאבדו.

"ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות": יש לפרש בדרך דרש, דמלכות הוא מידה אשר זה הרגלין שהס"א יונקת משם, כידוע, וזה מה שאמר לה ומי יודע באמת אם לעת הזאת היינו לזמן הזה שתעוררי את הטוב שישוב ויזכור את מעלתו ויתקן את כל עם ישראל "למלכות" היינו לרגלין, ולומר לו שהוא בחינה של פרסה וכיתבאר לקמן בעזרתו יתברך.

ובתרגום מפרש דרווח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר משום זכות האבות אברהם יצחק ויעקב, ופי' דעם ישראל הם כולו טוב של זרע היילודים, שצריכים לצאת מהרע.

חיות לקליפות ובכך יראו את אור הצדיק) אבל במצב העכשוי שאין אור הצדיק תעבדו על האכילה, וצומו ואל תאכלו ואל תשתו שלושת ימים, ואני אבוא אל המלך, "וכאשר אָבַדְתִּי אָבַדְתִּי" היינו שאם ירצה להביאני להריגה וכליון עדיף מאשר שלא אבוא ובכך בוודאי אני ילך לכליון והפסד (כמו שמרדכי אמר לה, שאם החרש תחרישי את ובית אביך יאבדו).

"ויעבור מרדכי" ועשה את דברי אסתר, ובכך מתחיל פרק חדש, תחילת צמיחת קרן ישועה שאסתר מגיעה לבית המלך, והטוב מתעורר ושב למעלתו, ובאמת צמו ולא שתו ואכלו שלושת ימים לילה ויום (עדיין לא מבו' מדועג' ימים דייקא).

ותחילת תעניתם היה ביום ראשון של פסח, היינו ביום שמצווים על אכילת מצה ביום הזה הם צמו, וזה מש"כ "ויעבור מרדכי" היינו שעבר על דיני התורה בזה, (אכן דצריך לפרש זאת עפ"י התורה ויש לעיין).

ואחר שאסתר שמעה את כל דברי מרדכי אמרה לו: לך כנוס היינו תאסוף ותקבץ את כל הפרטים אשר נמצאים בשושן היינו הפוך דברי המן שאין התפארות מכל הפרטים והאנשים הכי ירודים, אתה תאסוף את כולם. (צדיקים ע"ש מאספים, שאסיפתן מטהרתן, עיין בתורה) וצומו עלי היינו שתתפללו ותתגעגעו למלך מלכי המלכים שאצליח באמת להוציא את הטוב הכבוש ושלא יביאם לכליון והפסד לגמרי ובד בבד תעבדו על ענין האכילה, שבעצם בזה תלוי כל הקילקול שהטוב נכבש והקליפות ינקו יותר מכדי חיונם כמובא לעיל משום שנהנה מסעודתו של אותו רשע, וזה מה שהביא לכבישת הטוב, אז אתם תעבדו על זה ואל תעשו מעשים עכורים שלא יביא כסילות השכל.

"לילה ויום" היינו בין כתשראו את אור הצדיק בין שיחשך אצליכם אורו תעבדו על זה, (ובוודאי שיהיו שלימים בענין, אזי לא יהיה

***

פרק ה'

"ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית נוכח בית המלך, והמלך יושב על כסא מלכותו בבית המלכות נוכח פתח הבית: ויהי כראות המלך את אסתר המלכה עומדת

בחצר נשיאה חן בעיניו ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב אשר בידו ותקרב אסתר ותגע בראש השרביט: ויאמר לה המלך מה לך אסתר המלכה ומה בקשתיך עד חצי המלכות וינתן לך:

ואינו זוכה לאור היראה ואהבה ואור הצדיק, והוא זועק ומתגעגע ומרגיש שאלי עזבתי ומה אעשה כדי לצאת מהרע שכובש אותי.

"ואתה קדוש יושב תהילות ישראל: בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו: אליך זעקו ונמלטו בך בטחו ולא בוש" הרי אתה קדוש, אתה הקב"ה יושב תהילות ישראל, אתה מצפה שהישראל ואפי' הכי נמוך יתפלל ויתגעגע אליך ומזה יש לך התפארות, וכן אבותינו בטחו בך וסמכו על זה שתוציאם מהרע ובאמת הם זעקו על זה ונמלטו.

"ואנוכי תועלת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם: כל רואי ילעגו לי יפטירו בשפה יניעו ראש: גול אל ה' יפלטוהו יצילהו כי חפץ בו" היינו שהטוב זועק וצועק כאן את היפך מה שהרע רוצה לומר לו, שהרע אומר לו גם אם יש את עם ישראל שה' בחר אותם לעם ובשבילם ורק בשבילם הוא ברא את כל העולם והם שורש הבריאה אבל אתה קטן מאוד ואין לה' התפארות בפרטיות מכל מעשיך ואתה ממש "תולעת" שאין מחשיבים אותה, ק"ו שהיא לא שורש הבריאה, חרפת אדם, ואף אם תאמר שאתה מעם ישראל שהוא עם הנבחר, הרי זה בזוי עם זה עם בזוי שסרו מאביו ואף שראיה בדרך כלל היא מביאה התפעלות

והנה קודם שנבוא ונבאר בעזרתו יתברך את דברי אסתר אל המלך אחשוורוש, עד למפלתו של המן, ידוע (מדרשים, ראשונים) שאסתר בשעה שנכנסה לבית המלך אחשוורוש אמרה מזמור כ"ב שבתהילים, ונבוא לבאר בעז"ה עפ"י התורה, י"ז קמא, וזה החילותי.

כותבים שם המפרשים (מלבי"ם ועוד) דהמזמור נחלק לשנים חלק הא' שהוא הטוב שכאילו כבר שכח לגמרי ממעלתו וכביכול אין ה' שומע לו חלק הב' דהטוב מתחדש בכיסופין לזעוק ולצעוק על מקומו השפל והירוד, וזהו סיבת פתיחת המזמור "למנצח על איילת השחר מזמור לדוד": איילת השחר זה הנקודה שבין היום ללילה, בין האור לחושך בין הצרה לישועה, בין היאוש לביטחון, ובנקודה הזו עומדים אנו כל הזמן ונפשינו נכספה מתי נעלה מהרגלין לפרסא, למקום עליון שלא יהיה משם אחיזה לקליפות לינוק.

חלק א' שהוא הטוב שכאילו כבר שכח לגמרי ממעלתו וכביכול אין ה' שומע לו ומושיעו:

"אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי: אלוהי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה ל"י היינו שהטוב זועק אשר נפל למקומות הנמוכים שהם לילה חושך ואפילה

אבל כאן הרע כבש כ"כ את הטוב, שכל דואי
ילעיגו לי ואני גם הדיבור שלהם מזלזל בעם
ישראל, אבל אני אעפ"י שאני כבש בתוך הרע
"גול אל ה'" תגלגל אל ה' תפילות וזעקות ושוב
פעם להתגעגע ורק כך אני יצא מהרע, (גול
מלשון סיבוב, וכמו שהרע מסובב את הטוב כן
הטוב צריך לסובב בתפילות על הרע, ודו"ק).

"כי אתה גוחי מבטחן מבטיחי על שדי אימי: עלִיך
הַשְּׁלַכְתִּי מֵרַחֵם מִבְּטֶן אִימִי אֵלַי אַתָּה" אומר הטוב
לקב"ה בהפצרות נוראות, דהרי אני כל כולי זרע
היילודים טוב שאין לס"א יניקה ואחיזה בו
דהרי אתה גוחי (מלשון השגחה) מבטחן מבטיחי
על שדי אימי מאז כל פרנסתי ואכילתי זה ממך
דרך אימי וכל אכילתי היא בקדושה ועליך
השלכתי מרחם מבטחן אימי אלי אתה, ומאז
שאני בבטחן אימי אני סומך עליו, וא"כ כל כולי
זרע היילודים ומדוע הרע כל הזמן רוצה לכבוש
אותי ולהביאני לכליון והפסד.

"אל תרחק ממני כי צרה קרובה כי אין עוזר: סבבני
פרים רבים אבירי בשן כיתרוני: פצו עלי פיהם אריה
טורף ושואג: כמים נשפכתי והתפרדו כל עצמותי
היה ליבי כדונג נמס בתוך מעי: יבש כחרס ולשוני
מדובק מלקוחי ולעפר מוות תשפתני"

אלוקים אנא, אל תרחק ממני, אני רוצה להיות
קרוב אליך, כי כשאיני קרוב אליך אלא
לקליפות, אזי צרה קרובה ואין עוזר וכשאני

כבוש בתוך הרע, הרע מסובב אותי כמו פרים
אבירי בשן היינו פרים חזקים וזה נראה שהם
מביאים אותי להעלמה והסתרה יתירה, עד
שאשכח לגמרי ממעלתי פצו עלי פיהם היינו
שורצים לאוכליני ולהביאני לכליון והפסד גמור
אריה טורף ושואג, היינו שאומרים לי שזה
מחמת שאכלתי שלא בקדושה ובכך יש להם
יניקה והם רוצים לטרוף אותי, וליבי שהוא
שורש הגוף, (כמו שהיהודי הוא שורש הבריאה)
ששם בדרך כלל יש יראה ואהבה וזה מה שמביא
את הדעת דקדושה, עכשיו בתוקף חשכת
הגלות, כמים נשפכתי היינו שאין לי כלל אהבה
כלפיך, וליבי נמס בתוך מעי, ואין לי כח כבר
לדבר ולזעוק ועוד מעט אתיאש משום דלשוני
מדובק וא"כ כבר לעפר מוות תשפתני, תביא
אותי לעפר מוות - לכליון והפסד.

חלק ב': שהטוב מתחדש בכיסופין לצעוק
ולזעוק על מקומו השפל והירוד.

"כי סבבנו כלבים עדת מרעים הקיפוני, כארי ידי
ורגלי: אספר כל עצמותי המה יביטו יראו בי: יחלקו
בגדי להם ועל לבושי יפילו גורל: ואתה ה' אל תרחק
אילותי לעזרתי חושה" היינו אני מתחזק
שאעפ"י שהרע מסובב אותי כמו כלבים איני
נבהל וממשיך לזעוק ולעמוד על המשמר כמו
ארי, ואחר כל זאת אספר כל עצמותי היינו אני
יהיה סופר ואכתוב את כל העוצמות והתעוזות
שיש לי לעמוד מול כל הרע הזה ולזעוק לה'

ולהתחנן לו שיוציא אותי מהרע ("אספר" מלשון סופר) ואזי "כשהמה יביטו" היינו שיראו אותי אזי "יראו בי" היינו הם יתקפו ביראה נוראה ולא יוכלו להמשיך ולכבוש אותנו, ואף שהם יחשבו שההתפארות שלי תלוי בהם, וכאילו הם מחלקים "את בגדי להם" ועל לבושי יפילו גורל שהם יחליטו מה יהיה לבושי האם שק ואפר שזה חשכות אור הצדיק ואור היראה ואהבה, או בגדים שיפארו אותי ויפארו את המלך, אבל כל זה יקרה מחמת שאתה ה' אל תרחק ממני ותשמע שוועתי.

"הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי: הושיעני מפי אריה מקרני רמים ענייתי: אספרה שמך לאחי בתוך קהל אהללך: יראה ה' הללוהו כל זרע יעקב כבדוהו וגורו ממנו כל זרע ישראל: כי לא בָּזָה ולא שיקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שָׁמַע: מאיתך תהילתי בקהל רב נדרי אטלם נגד יראיו: יאכלו ענוים וישבעו יהללו ה' דורשיו יחי לבבכם לעד:" אנה ה' תציל אותי מחרב נפשי שרוצה להחריב את הנפש שלי מיד כלב יחידתי היינו הפרט שלי, (יחידתי מלשון יחיד - פרט) היינו תציל אותי מאותם שרוצים לומר שאין התפארות מה"יחידתי" מהפרטי פרטיות שאני עושה למענך אלא רק מהכלליות ומהדברים הגדולים, תושיע אותי מפי אריה ומקרני רמים, (היינו כנ"ל שרוצה לכבוש את הטוב).

ואזי אם תציל ותושיע אותי מהרע שרוצה לכבושי אזי יתגדל ויתפאר שמך, שאספר שמך היינו את גדולתך לאחי "ובתוך קהל אהללך" היינו גם במקום שזה כלליות, שזה קהל, אספר את גדול יקרת נפשו של ה"פרט" וע"י שאנשים ידעו כל זאת אזי יגיעו ליראה את שמך - וזהו יראי ה' הללוהו, וגם זרע יעקב היינו השכל, כבדוהו יתכבד בטוב שיצא מהרע ואזי כל עם ישראל שהם בבחינת "זרע היילודים" יזכו לאהבה ויראה - וזהו וגורו ממנו כל זרע ישראל כי ה' יתברך אינו מסתיר את עצמו ובשעה שקוראים אליו הוא שומע והוא מוציא אותנו מההסתרה שבתוך ההסתרה שהרע מסתיר אותנו (כלשון מוהרנ"ת בליקו"ה).

ואחר כל זאת "נדרי אשלם נגד יראיו" היינו שאני יביא קרבן תודה (עפ"י המפרשים שם) על זה שהוצאת אותי מהצרה, וזהו הענין של קורבנות - אכילה בקדושה, שאחר שבאמת אזכה לצאת מהרע, אזי האכילה תהיה אחרת ולא יהיה יניקה לקליפות מזה.

וחלק מתיקון הקרבן הוא "שיאכלו ענוים וישבעו" - שהכונים שהם נקראים ענוים יאכלו את חלקם ובכך יתקן עוד מפגם אכילתו וכן "יהללו ה' דורשיו" שהם הלוויים המשוררים בבית המקדש בשעת הקרבת הקרבן (מפרשים שם) ור"נ מאריך בליקו"ה, את זה שהלויים בשירתם מזכירים לטוב את מעלתו

ואז "יחי לבבכם לעד", מלשון "ותחי רוח יעקב אביהם" (מאירי) היינו שהשכל באמת יהיה זך וצלול מחמת כלי המעשה המתוקנים.

"יזכרו וישוּבו אל ה' כל אפסי ארץ וישתחו לפניך כל משפחות גויים: כי לה' המלוכה ומושל בגויים: אכלו והשתחוּ כל דשני ארץ לפניו יכרעו כל יורדי עפר ונפשו לא חיה: זרע יעבדנו יסופר לה' לדור: יבאו ויגידו צדקתו לעם נולד כי עשה:" היינו שאחר שהטוב יחזור למקומו אזי יתלוש ג"כ גרים, וכל עמי הארץ ידעו כי יש ה' בעולם וכל הטוב הכבוש יזכרו וישוּבו אל ה' "ואף משפחות גויים ואפסי ארץ" ג"כ יבואו לאמונת ישראל, וידעו כי לה' המלוכה, והוא זה שמושל וברא את כל העולם על כל פרטיו ודקדוקיו וכן כל מי ש"אכלו" ופוגמים באכילה ונותנים כח לקליפות לאחמ"כ יכרעו לפניו ולא יוכלו להחיות את נפשם אלא ע"י זה שיכירו שיש ה' אלוקים.

אבל עם ישראל שהם כולו טוב שורש הבריאה שאין אחיזה לס"א בהם הם יעבדו אותו ויכתבו ספרים שיגיעו ג"כ לדורות הבאים ויעוררו אותם (יסופר לדור - מלשון ספרים) ואזי גם הדורות הבאים יאמרו שהכל היה כאן צדקה ומתנת חינוך מאת הבורא כדי שיוכלו לעבוד אותו בשמחה וזהו "יבאו ויגידו צדקתו". ע"כ.

והנה אסתר המלכה לאחר שהתפללה את כל המזמור הנ"ל שמדבר מהפצרות תפילות כיסופין וגעגועין של הטוב לצאת מהרע, היא עומדת וגם ניצבת ללכת למלך אחשוורוש לבקש ולהתחנן לפניו על עמה ישראל ולבטל את גזירת המן הרשע, שגזר להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים.

ומסביר התרגום שביום השלישי (שהיה באמצע פסח) לבשה אסתר מלכות - רוח הקודש, (ובגמ' דרשינן מזה שכתוב "מלכות" ולא "בגדי מלכות") והתחילה להתפלל קדם ריבון עלמין שאחשוורוש לא יביא אותה להעלמה יתירה, שזה רואים בתורה שכשהטוב רוצה לחזור למקומו אזי הרע כובש אותו ביותר ויותר וזה עיקר תפילתה של אסתר שהטוב לא ילך לכליון והפסד מחמת ההשתוקקות שלו לחזור למקומו.

וכשהמלך ראה את דמעותיה של אסתר (תרגום) אזי הושיט לה את השרביט, היינו שבאמת כשהקב"ה שהוא מלכו של עולם רואה שהטוב באמת רוצה לחזור למקומו ובאמת רוצה להגיע לשורשו שהוא מקום גבוה ועליון מאוד, אזי הוא מושיט לו את השרביט עד למקומו (ובגמ' אפליגו כמה התארך המקל האם 400 אמה או יותר ועיי"ש) היינו שהוא מראה לו שוודאי שעמדת בנסיון ויש ממך התפארות פרטית

אשר מפארת אותו, שאף אחד בעולם לא יכול לעשות זאת.

(אך עדיין לא מבו' לי הענין של השרביט מזהב ויש לעיין).

ואמו לה אחשוורוש, מה בקשתך עד חצי המלכות וינתן לך היינו אחשוורוש אמר לה שהוא מסכים לתת לה מתנות, בכדי שתאהב אותו, ואפי' חלק ממלכותו, ומסביר התרגום שהוא הסכים לתת לה אפי' חלק מן המלכות חוץ מבנין בית המקדש, היינו שאחשוורוש

שהוא גם היה תוקף הרע שרצה להשמיד את היהודים (וכמו שהתבאר לעיל) ידע, שכשיהיה את הבית המקדש אזי שם זה מקום האויר נח וזך ושם היהודים מביאים קורבנות ומתקנים את פגם אנילתם, וכשיש להם את אויר נח וזך ותיקון האכילה אזי אין חיות לקליפות ודיבורי הצדיק ישמעו גם למרחוק עד לטוב שכבוש בין הס"א והקליפות, ואזי אם אתן להם את זה, אזי מלכותי תיפול ותלך לכליון והפסד ולכן אמר לה שאת יכולה לקבל אפי' עד חצי המלכות אבל חוץ מבנין בית המקדש.

”ותאמר אסתר אם על המלך טוב יבוא המלך והמן היום אל המשתה אשר עשיתי לו: ויאמר המלך מהרו את המן לעשות את דבר אסתר ויבוא המלך והמן אל המשתה אשר עשתה אסתר: ויאמר המלך לאסתר במשתה היין מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש: ותען אסתר ותאמר שאלתי ובקשתי: אם מצאתי חן בעיני המלך ואם על המלך טוב לתת את שאלתי ולעשות את בקשתי יבוא המלך והמן אל המשתה אשר אעשה להם ומחר אעשה כדבר המלך:”

המן על זה שהוא רוצה להשמיד את היהודים אבל כל זה מחמת בלבול הדעת (שהרי באמת גם אחשוורוש היה רע ולא רצה בבנין בית המקדש).

והמן ואחשוורוש באו לסעודה שאסתר עשתה וגם בסעודה שאל אותה אחשוורוש מה שאלתיך ומה בקשתך עד חצי המלכות ולא את בנין בית המקדש, ואמרה אסתר שבאמת אינה רוצה את בנין בית המקדש אלא להזמינם גם מחר לסעודה.

אסתר המלכה אשר הייתה חכמה ידעה שהוא אינו רוצה להביא לה את בנין בית המקדש מחמת סיבה זו שדיבורי הצדיק ישמעו, ולכן אמרה שתביא אותו להסכים לה לכלות את המן שהוא הרע ועי"ז יוכלו לבנות את בית המקדש, ולכן עשתה משתה ואמרה להמן ואחשוורוש שיבאו אליו היינו שהיא רצתה להביא להם בלבול הדעת וחוסר מחשבה, (בג' אופנים מדותיות, מעשיות, ושכליות) ושיהרוג את

והנה מדוע אסתר לא אמרה את מה שרצתה כבר בסעודה הראשונה ומדוע הוצרכה להזמין לעוד סעודה ורק אח"כ לבקש ולומר את אשר על ליבה, והנה יש לומר עפ"י מה שרבינו אומר כאן בתורה בצד של הקדושה, דכשנא הקשה לר' נחמן אמר לו לצפרא האי דלא אמרית לך באורתא משום דלא אכלית בשרא דתורא, ואיך שמתבאר שם בגמ' שבליילה היה שרוי בתענית שגם זה חלק מתיקון האכילה, ובבוקר אכל בקדושה בשרא דתורא ולכן היה יכול לומר לו, ורואים כאן את החילוק שעבר עליו לילה עד שבאמת זכה לזכך את שכלו לגמרי ולענות לו תשובה ראויה.

כן הוא בצד דס"א דאסתר לא יכלה להביאם לבלבול הדעת וכסילות השכל, אלא ע"י ב' סעודות, שאחד מהם לפני, (ורבינו מביא בתו' עוד פסוק בענין האכילה והוא: "לא ישכב עד יאכל טרף" ושם משמע שלפני השינה אז הוא אוכל, ולכאו' צריך את זה וזה בשביל שיבוא לבלבול הדעת) ועדיין יש לעיין בזאת טובא.

עוד יש לעיין הכא בכמה שינויים בדברי אחשוורוש, דכשאסתר באה אליו בפעם הראשונה, אמר לה רק מה בקשתיך, ובפעם השניה אמר "מה שאלתיך ומה בקשתיך" וצ"ב החילוק, ועוד, דבפעם א' אמר לה "וינתן לך" ובפעם ב' אמר לה "ותעש", ויל"ע.

"ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב, וכראות המן את מרדכי בשיער המלך ולא קם ולא זע ממנו וימלא המן על מרדכי חימה: ויתאפק המן ויבוא אל ביתו וישלח ויבא את אוהביו ואת זרש אשתו: ויספר להם המן את כבוד עושרו ורוב בניו ואת כל אשר גדלו המלך ואת אשר נשאו על השרים ועבדי המלך: ויאמר המן אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשתה אשר עשתה כי אם אותי וגם למחר אני קרוא לה עם המלך: וכל זה איננו שוה לי בכל עת אשר אני רואה את מרדכי היהודי יושב בשיער המלך: ותאמר לו זרש אשתו וכל אוהביו יעשו עץ גבוה חמישים אמה ובבוקר אמור למלך ויתלו את מרדכי עליו ובא עם המלך אל המשתה שמח, ויטב הדבר לפני המן ויעש העץ:"

נוקט שם רבינו "שמכרו בשמחה רבה לאברהם" אזי הרע הוא נוסף בשמחה רבה, וכן הוא המן כשראה שהוא כובש את הטוב כל הזמן יותר ויותר ומכשילם בעבירות עד שהביא את הגזירה

כשהמן יצא מהמשתה היה "שמח" ורואים זאת בתורה שכשהרע כובש את הטוב עד אשר נדמה לטוב, שהכל חושך ואפילה, (לגבי מכירת מערכת המכפילה ע"י עפרון לאברהם אבינו

של להשמיד, להרוג את כל היהודים ועוד יותר שהוא כבש כ"כ את הטוב שהיא אסתר עד שאסתר עצמה עשתה לו סעודה היינו שחשב שהיא נכשלה באכילה שלא בקדושה שכן יהיה כח לקליפות לינוק, ועי"ז הטוב ילך לכליון והפסד.

אבל כשהוא ראה את מרדכי יושב בשער המלך - היינו שמרדכי שהוא הצדיק יושב בשער וממתין לטוב שיצא מהרע, ולא יכבש עוד תחת ידו, ומרדכי לא קם ולא זע, היינו שהוא לא נכשל באכילה שלא בקדושה, והוא לא כבש תחת הרע, אזי הוא נתמלא חימה, משום שאמר לעצמו שכל עוד ויש את הצדיק, אזי הוא יאמר דיבורים, ויכתבו בספרים ועי"ז הטוב יתעורר וישוב למעלתו, ולכן וימלא המן חימה.

ובתרגום מפרש, "ומרדכי לא קם מן קדם אנדרטיה ולא קתת מיניה אלהן, פשט ית רגליה ימיניה ואחוי ליה שטר זבינתיה דאזדבן ליה בטולמא דלהם דמכתבא באַסְטֹרְקִלְיָה כל קבל ארכובתיה מן יד תקיף רוגזיה ואתמלי המן עלוי מרדכי רותחא" (היינו שכשהמן עבר על פני מרדכי מרדכי הראה לו שטר מכירה שכתוב לו על רגלו שהמן נמכר לו לעבד).

ויתבאר בעז"ה הפרטים במעשה.

והנה גוף המעשה מובא בילקוט שמעוני בזה"ל: "פעם אחת נתן המלך ממון למרדכי והמן

ושגרום בראשי גיסת לכבוש את המדינה, נטל המן את הממון שקיבל ואכלו ולא נשתייר ממנו כלום ושהיה צריך ממון להוצאות המלחמה, לא היה בידו כלום לעומתו מרדכי שמר על הכסף ונשאר בידו חצי הממון שקיבל, בא המן אצל מרדכי ובקשו הלויני ממון זה שבידך אמר לו מרדכי איני מלווהך אלא אם כן תמכור לי את נפשיך לעבד, הסכים המן לכך, והלווהו, וכתב לו בשטר (בתרגום מובא שזה על הרגל, וצ"ב) "הרי המן עבדו של מרדכי שכן מכר לו את עצמו בעבור ככרות לחם", ע"כ.

והנה מדברים מופלאים אלו רואים אנו כמה כוחו של הצדיק, ומה המן כ"כ נתמלא חימה בראותו את מרדכי, שהנה גם הצדיק נקרא צורר הכסף, ולעומתו גם המן נקרא "צורר" ולשניהם נתן המלך את הכסף למלחמה בעוד הצדיק עושה עם זה דברים מופלאים (כבישת הרע) והמן לוקח את זה לכליון והפסד ומשליכו להנאות גשמיות שגם הם הולכים לכליון והפסד, והנה כשהמן רואה אשר בעצם הוא כבוש הוא עבד אין לו סיכוי ללכת נגד מרדכי הצדיק שהוא לעולם לא ימחק ויזכר שמו והוא יעזור אפי' את הטוב שכבוש בעומק הס"א והקליפות וכל מהותו של המן הוא ללכת לכליון והפסד, דהרי הוא נמכר לעבד, אזי זה סיבה מספיק גדולה בשביל שימלא חימה...

כשאח"כ הוא יותר גדול, ודו"ק, כי עמוק עמוק הוא.

והנה עוד רואים במעשה זה, שהמן כתב את שטר עבדותו על הרגל, ויש לפרש ב' פנים א' דהמן הוא זה שכפר ברגלין היינו במעלת ישראל אשר הם כביכול יעצו להקב"ה בבריאה כמ"ש"כ וכל העם אשר ברגליך - ההולכים אחר עצתך היינו שזה המעלה הגדולה של ישראל שהם פרסה, וזה שמרדכי אמר לו שיכתוב את שטר מכירתו דווקא על הרגל, דווקא על המקום שאתה כופר בו, דייקא במקום שמשם יש התפארות לקב"ה מברואיו, (וגם מהרגלין יש את יניקת הקליפות, היינו שה' מתפאר דייקא במי שמתגבר על היניקה של הקליפות והוא אוכל בקדושה וטהרה) דייקא שם תכתוב שאתה עבד ואתה כבוש תחת מקום זה, וזה מעלת ישראל אשר הם שורש הבריאה וכל הבריאה הם בשבילם, ולצורכם.

ובאופן ב' יש לפרש, דר' נתן מב' בהלכות סימני בהמה וחיה טהורה ד', את ענין "מעלה גירה ומפריס פרסה" ושמפריס פרסא היינו שיש שם אויר בין הפרסות סימן שיש שם כבר את אויר הנח וזן וכך נשמע יותר דיבורי הצדיק, והצדיק משמיע לו את זה שהוא פרסא היינו שה' נמלך ונתיעץ איתו בבריאת עולמו, (ועיי"ש באריכות ודברים נפלאים הם).

והנה כשנתבונן מדוע המן נמכר למרדכי לעבד, נראה, שמשום שמרדכי הצדיק אכל בקדושה ולא כזולל וסובא אזי להמן שהוא הס"א לא היה חיות מעצמו והוא כמעט מת, וכמעט הלך לכליון והפסד וכל חיותו הוא ממה שהצדיק נתן לו כדי חיונו בצמצום, היינו לאחר שהמן כבר נכבש תחת יד הטוב, תחת מרדכי הצדיק ונמכר לו לעבד אזי הוא נתן לו לאכול, היינו בזה שאנו אוכלים בקדושה זה עצמו כבישת הרע וחלישותו נגד הצדיק יסו"ע ואזי לאחר שאנו אוכלים בקדושה אזי אין לס"א כבר יניקה וחיות ואזי נותנים לו קצת אכילה, שיהיה לו ממה להתחיות

ואם יקשה המקשה, מדוע מרדכי נתן לו אוכל ובכך הִחִיָה אותו שלא היה נותן לו כלל, וכך היה מת מרעב, וכך עם ישראל לא היו צריכים להכנס לגזירה הנוראה של להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים ואח"כ לצאת מזה, ושיהיה יום שמחה ומשתה וכו' ומה מדרכי הוצרך לכל זה.

ובזה יתרץ המתרץ, דלפני הקלקול, למשל היה להם יראה ואהבה מה' יתברך בדרגה כל שהיא אבל לאחר שתקנו קילקול היינו לאחר שהתגברו על הרע והשמידו את המן אזי נעשה הרבה יותר יראה ואהבה, והם כבשו הרבה יותר רע, והביאו גרים לישראל כמוש"כ "ורבים מעמי הארץ מתיהדים", וזה בוודאי שהתיקון

וזה מה שמרדכי רצה לומר לו, שאתה רוצה למחוק את הטוב הכבוש ולהביאו לכליון, אבל יש את הצדיק שמרבה אויר נח וזך ועי"ז דיבוריו נשמעים ומעוררים אותו לחזור למקומו ולכן לא יעזור לך כלום כי באמת הם עם של ה' שה' נתייעץ עמם בבריאת העולם ולכן כתב לו את זה דוקא על הפרסא, על הרגל.

והמן לאחר ששמע את כל מה שמרדכי אמר לו, מה הוא עשה? נתחזק אצלו הענין של כבישת הטוב, ואמר להם את כבוד עושרו ורוב בניו היינו כבישת הטוב מתחת ידי הס"א ואיך המלך גידלו והביאו לגדולה יותר מכל השרים.

ואף במשתה שעשתה אסתר היינו גם הטוב הכבוש עשה כבר סעודה והזמין רק אותו, וא"כ רואים כמה הוא כבש את הטוב, ורק חסר זה מרדכי שיזכיר לטוב את מעלתו, אז נביא את מרדכי לכליון והפסד גמור וכך לא יעזור את הטוב (כדלקמן).

(ואף שבאמת אם היה מביא את מרדכי לכליון עדיין הוא יעזור את הטוב מחמת שדיבורו נכתב בספרים, וכמו שהתבאר עליל).

ולכן נתייעץ בזרש אשתו ובכל חכמיו ואמרו לו שיעשה עץ חמישים אמה ויתלו אותו עליו ומסביר התרגום, דזרש אשתו וכל אוהביו אמרו לו, וטענו לו, שכל הדברים לא יעזרו לו חוץ

מלעשות עץ חמישים אמה, (עיי"ש באריכות דברים נפלאים ומקושרים לתורה דידן).

והנה רואים כאן שגם המן הרשע נתייעץ עם אשתו ועם חכמיו היינו שקיבל "עצה" אבל הבעיה היא שקיבל עצה מחכמיו, שחכמים המה להרע, היינו שכל חוכמתם אינה אלא להרע, וזה מה שהפיל אותו שהוא נתלה על העץ שבנה למרדכי, וזה מה שרואים בתורה, שכל החכמה של ה"חכמים" זה להביא לכליון והפסד והנאות כשמיות שנגרמות באותו רגע, (כגון אכילה כזולל וסובא) שזה דייקא מה שמביא לקליפות יותר מכדי חיונם בצמצום.

ויש לפרש דמה שהמן רצה לתלות את מרדכי דווקא על עץ גבוה חמישים אמה, הוא רצה להדגיש ולומר את כל רצונו, שזה היפך רצונו של מרדכי הצדיק, ואפרש: שמרדכי שהוא הצדיק מודיע ומזכיר כל הזמן לטוב שכבוש, ואפי' לכל אחד מישראל בכל מצב ומקום שהוא נמצא בעבודת ה' שה' יתברך מתפאר עמן, והוא צפה את ההתפארות שהוא יקבל דווקא מהמקום הזה ולכן הוא ברא את בריאתו, א"כ אין סיבה לטוב להתיאש ולומר שאני מנותק מהריבוש"ע, אני מנותק מהצדיק, משום שהצדיק אומר לו שבכל מצב ה' עמן אתך ואצלך, וזה מה שהמן רצה לכפור שאין את הצדיק שיאמר לטוב הכבוש שיש ממנו התפארות, דבשלמא מאנשים גבוהים

ושקועים בעבודת ה' ימים ולילות יש התפארות, אבל מטוב שנמצא בתוך הרע בתוך הנסיונות אין התפארות.

ולכן המן רצה לתלות את מרדכי דווקא על עץ, לומר ליהודים, שיש התפארות רק ממי שהוא גבוה רק ממי שעובד ה' כל ימיו, או שרצה לומר שאין לצדיק קשר עם כל יהודי בעולם, שהצדיק מנותק ממי שאינו במדריגות גבוהות, ודיבורי הצדיק לא מגיעים כ"כ רחוק, שזה היפך מה שמרדכי הדגיש וחיזק בעולם, וכמו שרבינו

***

פרק ו'

"בלילה ההוא נדדה שנת המלך ויאמר להביא את ספר הזכרונות דברי הימים ויהיו נקראים לפני

המלך"

בלילה הזה נדדה שנתו של הקדוש ברוך הוא ממרומים בלילה הזה נדדה שנתו של מרדכי הצדיק שהיו בני ישראל מתכנסים ויושבים לפניו ואומרים לו אתה גרמת לנו לכל הרעה הזאת שאם היית קם לפני המן הרשע והיית כורע וסוגד לו לא באה אילינו כל הצרה הזאת, על זה השיב מרדכי ואמר להם בלבוש של המן הרשע מצויירים עליו שני צלמים אחד מלפניו ואחד מאחוריו ואם הייתי קם ומשתחוה לו היה נמצא שעבדתי עבודה זרה ויודעים אתם שמי

כותב כאן התרגום אריכות נפלאה ואביא מקצת ותמצית דבריו ועיי"ש באריכות ותרווה נחת:

ואקשר את הדברים לתורה דידן תורה י"ז קמא, וזה החילותי:

"בלילה זה יצא הצלה ליהודים, בלילה זה הולכה שרה לבית אבימלך בלילה זה נהרגו כל בכורי מצרים בלילה זה נתגלו נבואות לנביאים וחלומות לחולמי החזיונות בלילה זה נזדעזע העולם כל המדינות וכל דריהם...

שעובד עבודה זרה נאבד מן העולם הזה ונטרד מן העולם הבא ושתקו מזה כולם.

בלילה הזה נדדה שנתו של המן הרשע שהיה מכין עמוד לתלות עליו את מרדכי ולא ידע שלעצמו הוא מתקן זאת, בלילה הזה נדדה שנתה של אסתר הצדקת שהכינה סיבה להביא את המן בסעודה עם המלך אחשוורוש.

בלילה הזה נדדה שנתו של המלך אחשוורוש הטיפש שתפסה אותו הרוח שתופסת את המלכים והכתה אותו כל הלילה ענה ואמר לשריו מה שאכלתי איני נהנתי ממנו ומה ששתיתי לא נתקבל אצלי השמים כועסים עלי ושמי השמים מרעימים בקולן היכן התנאי שאמרת לכן לעזוב את המדינות ולא עזבתן או שאסתר והמן מתכננים להרוג אותי שהרי לא הכניסה אסתר אל הסעודה איתי כי אם את המן,

בלילה הזה עלה זכרונם של אברהם יצחק ויעקב לפני אביהם שבשמים שנשלח מן המרום המלאך מיכאל שהוא שר צבא של ישראל וישב בראש המלך והדיר שנתו כל הלילה.

עד שאמר להביא את ספר הזכרונות לפניו, דברי הימים וקראו בא לפני המלך דיניהם של המלכים הקודמים שהיו לפניו, וישב (מיכאל) למעלה מעיניו של המלך ונסתכל בו המלך וראה בו כדמות אדם שעונה ואומר לו, המן רוצה שיהרגו אותך וימליכו אותו במקומך, והוא

יקדים בבוקר וירצה לבקש ממך אדם שהצילך ממוות ויבקש להמיתו אלא תשאל את המן מה לעשות לאדם שהמלך חפץ ביקרו ותראה שלא יבקש ממך אלא לבושי המלך וכתר מלכות וסוס שרכב עליו המלך...".

והנה יש לקשר את כל העניין הנ"ל לתורה דידן, שלילה זה חושך, היינו תוקף התגברות הרע על הטוב, וכביכול הרע כבר כבש את הטוב, ישראל כבר נכשלו באכילה שלא בקדושה, ישראל כבר נגזרו לכליון והפסד, שבשנה הבאה בחודש אדר ילכו לכליון אנשים, נשים וטף, עם ישראל היו בכזה מצב עד שהם אפי' לא הבינו כמה הם בחושך (ויתבאר לקמן) עם ישראל לא קישרו בין זה שהם נהנו בסעודתו של אותו רשע לבין זה שהמן רוצה להרוג את הצדיק ואותם, הם לא ידעו שכל חיותו וההויה של המן ואחשוורוש בזה העולם, זה בגלל שהם יונקים ממנו, יותר מכדי חיונם בצימצום.

וזה מה שה' יתברך גלגל בזכות הצדיק יסו"ע, בזכות מרדכי, שדווקא בלילה הזה דווקא בתוך החושך והאפילה, דווקא מתוך המצב שנראה שכבר מחר מרדכי תלוי על עץ, ועם ישראל הולכים לכליון יגיע הישועה, הטוב יתחיל להתעורר וזה לא אומר שיפסקו הנסיונות, אלא דווקא כשהטוב יוצא ומשתוקק ומתגעגע לחזור למקומו, לשורשו, שהוא מקום קדוש

ועליון דווקא אז הרע מנסה להביאו להעלמה
יתירה לזה שישכח שהוא ישראל.

אבל כאן עזום ה' יתבון שהכל נעשה בלילה
אחד, כל אחד במקומו, מרדכי, אסתר, המן,
אחשוורוש, כל אחד התעורר ממקומו ולא ישן
בלילה הזו, ומכך נעשה פורקן לישראל, וזה מה
שהתרגום בתחילתו אומר

בלילה הזו יצא הצלה ליהודים.

"בלילה הזו הלכה שרה לבית אבימלך" יש
לפרש, ששרה ג"כ היתה בבחינת טוב הכבוש
תחת ידי הס"א שהלכה לבית אבימלך - אבל זה
מה שרואים שבסוף יצתה משם, ועוד ברכוש
גדול, היינו שבלילה הזה אמרו לישראל, אעפ"י
שאתם בתוך הרע אבל אם תצאו אם תשובו, אזי
הכל יתקן ועוד יביאו גרים שישלימו את הפגם
הנורא של אכילה כזולל וסובא.

"בלילה הזה נהרגו כל בכורי מצרים" היינו ג"כ
מודיעים לטוב שהרי ישראל במצרים ג"כ היו
כבושים תחת הטוב, ג"כ נשתעבדו בהם עבודות
קשות, והם סבלו מכך, אבל אח"כ יצאו, והם
הביאו את הרע לכליון והפסד, היינו שנהרגו כל
הבכורים, (ויש לפרש את ענין הבכורים דייקא
שנהרגו במצרים, ואכמ"ל).

"בלילה זה נתגלו נבואות לנביאים וחלומות
לחולמי החזיונות" אפ"ל דענין הנבואות הם
דיבורים המגיעים לאנשים ראויים, משמים,

וכן החלומות שזה סיפור דברים שמגיע
לאנשים, ואא"ל שזה ענין הדיבורי הצדיק אשר
מגיעים ונכתבים באויר ומגיע לטוב הכבוד
ומעוררו ונותן לו דעת נותן לו שכל ישר היפך
כסילות השכל.

"בלילה הזו נודעזע העולם כל המדינות וכל
דריהם..." היינו כשהטוב מתחיל לצאת אזי
הטוב מתחיל להבין באיזה שקר הוא היה נמצא
עד עכשיו, ושאיך מקומו כאן אלא במקום
קדוש ועליון, (ועי"ש בהמשך התרגום).

"בלילה הזו נדדה שנתו של הקב"ה ממרומים"
ואמרינן שם בתרגום, מי שייך שינה כלפי
שמיא? אלא כשישראל חוטאים עושה עצמו
כישר כדי שיעשו רצונו, היינו שהקב"ה בלילה
הזה, דייקא בחושך ואפילו שישראל היו
שרויים הוא רוצה ומצפה וצופה, שיצאו מהרע,
שיפסיקו לתת לקליפות את חיותם שיתחילו
להתקרב לצדיק, לשמוע בקול מרדכי שמרדכי
רוצה רק להאיר להם את הדרך לזכות אותם
ביראה ואהבה להתקרב לה', שישמעו לו.

"בלילה הזו נדדה שנתו של מרדכי הצדיק"
היינו שבנ"י שהיו אצל מרדכי ואמרו לו שכל
הסיבה שאתה ואנחנו הולכים לכליון והפסד זה
מחמת שלא נרעת והשתחווית להמן, ויש כאן
נקודה מאוד עמוקה, וכמו שרבינו אומר בתורה,
"כי לפעמים יש שנחשך אצל אחד אור הצדיק
ואינו זוכה להבין ולראות אורו הגדול, ואף שהוא

אצל הצדיק אינו יכול לטעום ולהבין ולראות אורו הגדול של הצדיק שע"י יוכל לבוא לתכלית הטוב".

היינו הסיבה שהוא אצל הצדיק ואינו מרגיש את אורו וטועם את טעמו זה דייקא בגלל שהוא אצל הצדיק, (ודוגמא לכך: כשיש פנס חזק שמאיר אזי אם אינו עומד נגד עיניו אזי רואים את כל הרחוב מואר באור יקרות, אבל כשהפנס החזק עומד מול עיניו אזי מרוב האור יש חושך, ודו"ק).

ובגלל שהוא אצל הצדיק אזי הוא אינו מרגיש בכלל שחשון לו הוא חושב שהכל טוב, שהרי אני אצל הצדיק ויודע מתורותיו ומספריו.

והצדיק מגלה לו שחשון לו היינו שהשלב הראשון הוא לא להראות לטוב הכבוש כמה הצדיק הוא אור, כי זה באמת הוא יודע, וזה סיבת חשכותו, אלא להראות לו כמה שחשון לו והוא נמצא בתוך הרע בתוך החושך, וזה מה שישראל טענו על מרדכי שכל הסיבה שאנו נגזרנו לכליון והפסד, זה דייקא בגללך, בגלל הצדיק, שלא השתחוית להמן.

אמר להם מרדכי הצדיק, שמה שלא השתחוית הוא משום שיש לו צלמים על בגדיו, ומי שמתחווה לצלם הרי הוא נגזר לכליון, היינו שמרדכי אמר להם, שכל מה שהשתחויתם להמן, היינו כל המציאות של עבודה זרה בעולם

הוא מחמת שאתם עשיתם מעשים עכורים ונהניתם מסעודתו של אותו רשע שע"י יש לקליפות יותר מכדי חיונם, וכמו שרבינו מאריך באות ג' ד', וכל ישותו של המן זה בגלל זה, ולכן אתם השתחויתם לו.

אבל אני, שלא נהנתי מסעודתו, אזי אם אני ישתחוה לצלם, אז אני יעקר מן העולם, ואני לא עשיתי זאת כדי לא לתת חיות לקליפות.

ואחרי שמרדכי אמר להם כל זאת, הודו לו ושתקו, היינו שהם הבינו שהם בחושך ועכשיו זה הזמן לצאת לחירות.

"בלילה זה נדדה שנתו של המן הרשע" היינו שהרע שהוא רואה שהטוב יוצא ממנו וכמו שהתבאר לעיל שהמן לאחר שראה שמרדכי לא כורע ולא משתחוה לו, אזי הוא רוצה להביא את הטוב להעלמה יתירה, ולהכין לו עץ לתלות אותו שם.

"בלילה הזה נדדה שנתה של אסתר הצדקת" היינו שאסתר שהיא ג"כ חלק מהטוב הכבוש תחת אחשוורוש, בלילה הזה היא התחילת לצאת, ותכננה איך להזמין את המן לסעודה כמו שהתבאר לעיל שדייקא ע"י הסעודה היא תשליך את המן לכליון והפסד.

"בלילה הזה נדדה שנתו של המלך אחשוורוש הטיפש" וכמו שכתב שם התרגום, שאמר שהרי מה שאכלתי איני נהנתי, היינו שיש כסילות

השכל, ואיני מרגיש, שהכל כשורה, והשמים כועסים עלי, עד מתי אני יכבוש את הטוב וימלוח על כל המדינות.

וכן חשב אולי אסתר והמן רוצים להרגני ע"י הסעודה, שהרי לא הזמינה אסתר כ"א את המן ואותי.

"בלילה הזה עלה זכרונם של אברהם יצחק ויעקב לפני אביהם שבשמים" היינו שעלה

זכרון כמה עם ישראל הם זרע היילודים בני אברהם יצחק ויעקב, וכל כולם טוב ואין לס"א כלל אחיזה בהם, וזה סיבה להוציא את ישראל מחיוב הכליה, שנתחייבו, (וכמו שמנו' בהרחבה בהלכות חלב ודם ג') ולכן הביאו את ספר דברי הימים אשר כתוב שם את כל הזכרונות של המלכים, ואולי משם יבוא הפיתרון, (וכיתבאר לקמן בעזהי"ת).

"וימצא כתוב אשר הגיד מרדכי על בגתנא ותרש שני סריסי המלך משומרי הסף אשר בקשו לשלוח יד במלך אחשורוש: ויאמר המלך מה נעשה יקר וגדולה למרדכי על זה ויאמרו נערי המלך משרתיו לא נעשה עמו דבר: ויאמר המלך מי בחצר והמן בא לחצר בית המלך החיצונה לאמור למלך לתלות את מרדכי על העץ אשר הכין לו: ויאמרו נערי המלך אליו הנה המן עומד בחצר ויאמר המלך יבוא: ויבוא המן ויאמר לו המלך מה לעשות באיש אשר המלך חפץ ביקרו, ויאמר המן בליבו למי יחפוץ המלך לעשות יקר יותר ממני: ויאמר המן אל המלך איש אשר המלך חפץ ביקרו: יביאו לבוש מלכות אשר לבש בו המלך וסוס אשר רכב עליו המלך ואשר ניתן כתר מלכות בראשו: ונתון הלבוש והסוס על יד איש משרי המלך הפרתמים והלבישו את האיש אשר המלך חפץ ביקרו והרכיבוהו על הסוס ברחוב העיר וקראו לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו: ויאמר המלך להמן מהר קח את הלבוש ואת הסוס כאשר דיברת ועשה כן למרדכי היהודי היושב בשער המלך אל תפל דבר מכל אשר דיברת:"

הם לא היו כלל דיבורי אמונה, אלא היו הדברים אשר אמר מרדכי על בגתן ותרש, ומהו הדיבורי אמונה שרואים כאן היפך אמונתם.

והנה יש לבאר, דהדיבורי אמונה של הצדיק זה עצם מה שיש צדיק בעולם, שיש צדיק

הנה רבינו כותב בתורה, על זה הפסוק וימצא כתוב וכו' שזה הדיבורי אמונה של הצדיק האמת שהוא הולך ונכתב בספריהם, וזהו היפך אמונתם וצריך ביאור טובא, דהרי הדיבורים שנכתבו בספר דברי הימים של המלך אחשורוש

הצדיק, עדיין הדיבורים נשארים קיימים ועומדים, וישארו עד הדור האחרון.

והנה שמעתי לפרש באופ"א קצת את כל ענין הפסוק הכתוב כאן "וימצא כתוב וכו'", והוא עפ"י הקדמה כללית היוצאת מתוך התורה, דהנה כל מהות הרע וישותו, וכל מה שמחיה אותו זה דווקא הטוב שנמצא בו, שהרע בעצמותו אין לו כח וחיות להתקיים בלא שיש בתוכו ניצוץ דקדושה שהוא זה שמחיהו, וכמו שר' נתן כותב בסוגריים, שכל הבריאה, וכו' הם יוצאים מהשורש וחיות שזה ההתפארות מהאיש הישראלי, וכשהרע יונק עוד מהטוב אזי הוא כובש ג"כ את הטוב, תחתיו, וכל עבודת איש הישראלי הוא לא לתת לרע יניקה ממנו, אלא את עצם קיומו מאת הבורא, והרע רוצה כל הזמן להסתיר ולהעלים את זה שהטוב, שהקדושה היא זאת שמחיה אותו, אלא הוא כופר בכל זה ואדרבא הוא רוצה לכבוש את הטוב תחתיו לומר שאדרבא הטוב אין לו חיות כי אם ממנו.

והנה כאן בסיפור המגילה בלילה ההוא שנדדה שנת המלך אזי אמר להביא את ספר הזכרונות ומה היה כתוב שם "וימצא כתוב את אשר היגיד מרדכי אל בגתנא ותרש" היינו שנכתב שם שמרדכי הציל את המלך אחשוורוש וכל חיותו זה ממנו וכל קיומו של אחשוורוש זה בזכות

שמודיע לטוב את מעלתו, שיש צדיק שהוא יודע את כל מה שיעבור על כ"א מישראל בכל הדורות, בכל מצב שהוא והוא אמר את הדיבורים גם בשבילו, ובדיוק בשבילו, (להודיע שיש נחל נובע...) וזה הדיבורי אמונה, וזה מה שרבינו אמר וימצא כתוב אשר הגיד מרדכי, היינו שנמצא כתוב, שהגיד מרדכי, שיש דיבורים של הצדיק, שמעוררים את הטוב, וזהו היפך אמונתם הכי גדול שיש, שהרי כל מהות הרע והס"א, זה לומר דייקא שאין צדיק אין התפארות, שאין מי שמגלה את זה, שיש יראה ואהבה.

הנה עוד יש להקשות מדוע כתוב כאן "בגתנא ותרש" ולא כמש"כ לעיל "בגתן ותרש" ושמעתי, שהיה כתוב בספר בגתן או תרש, והמלאך גבריאל בלבב את האותיות שיהיה כתוב שגם בגתן וגם תרש רצו להורגו ומרדכי הציל אותו משניהם, והנה רואים כאן את הענין של הכתב שמכה זה בזה, אך יש לעיין מה ההבדל אם היה כתוב שהציל את המלך רק מאחד מאשר משניים.

עוד איתא בגמ' "וימצא כתוב - וימצא כתב מבעי ליה מלמד ששימשי מוחק וגבריאל כותב" - היינו רואים כאן את החקיקה של הכתב שהכתב של הצדיק אף שיהיה מי שירצה שינסה למחוק אותו ולהסיר את הדיבורים של

מרדכי הצדיק ולולי הוא, בגתן ותרש היו מצליחים במזימתם.

וע"כ כשאחשוורוש הבין את זה ישר הוא רצה לתת למרדכי התפארות ויקר, גדולה, דהרי הוא סיבת הבריאה וחיותו אבל המן שהוא כפר בכל ההתפארות כפר במושג צדיק, כפר ביקר ערך נשמת איש הישראלי, ע"כ כשהמלך אמר לו מה לעשות למי שהמלך חפץ ביקרו, "אמר המן בלבו", היינו שהיכן שהרע מכניס את הטוב לתוך עומק פנימיות מחשבתו ושם הוא כובש אותו (כמבוא' בפנים) שם המן חשב, הרי אין התפארות מישראל, ולמי המלך חפץ לעשות יקר וגדולה יותר ממני.

ועל כן אמר שיקחו את הלבוש של המלך, היינו בגדי התפארותו של המלך, ויצאו ברחובה של עיר, היינו גם לאנשים שבדרך כלל לא רואים את המלך, (כמו שרבינו כותב בתורה, שיש חילוק בין שמיעה לראיה) גם הם יראו את הגדולה, שהמלך מפאר אותו, המלך אמר שיתנו את הסוס והלבוש שלו בשבילו.

וע"כ אמר לו המלך - קח את הסוס והלבוש וכל מה שאמרת ואתה תעשה כן למרדכי היהודי היושב בשער המלך, היינו הרי אתה רוצה התפארות, שיפארו אותך, ואין שום סיבה לזה משום שהבריאה לא מתקיימת בגללך, אלא אדרבא אתה רצית להרגני (עפ"י התרגום לעיל, שגבריאל אמר לו שהמן יגיע אליך בבוקר להרוג

אותך), וא"כ קיומי הוא לא מחמתך, אלא מחמת מרדכי היושב בשער המלך, ע"כ תקח את כל זאת ואל תפל דבר מכל אשר דיברת (יש עוד נקודה שמצינו בתו' שיש ב' סוגי צדיקים יש צדיק שמוציא ומגלה התפארות רק ממי ששם ישראל עליו, ויש צדיק שמגלה התפארות אף במי שכבר שכח מעלתו ונטמע ונכנס בתוך הרע, וכבר אין שם ישראל עליו גם ממנו הצדיק מגלה התפארות - היינו שאומר לטוב שאם יצא מהרע אזי יהיה ממנו התפארות נפלאה, ועיין בתורה עמוק עמוק ותשכח זה, עכ"פ הגמ' אומרת דאחשוורוש אמר להמן קח את הסוס וכו' ועשה כן "למרדכי" אמר לו המן טובא איכא מרדכי אמר לו "היהודי" אמר לו המן טובא איכא מרדכי ביהודאי אמר לו "היושב בשער המלך" אז הבין המן - והנה יש לרמז כאן שכן בוודאי איכא טובא מרדכי היהודי, יש הרבה מרדכי היהודי הרבה צדיקים קדושים במעלה, שראויים וזקוקים לקבל את ההתפארות, וודאי גם הם מגלים מקצת מן ההתפארות שיש מן האיש הישראלי.

אבל יש צדיק אחד צדיק גדול ונורא צדיק אשר כל מה שהוא ירד לעולם זה בשביל לחזק את אלו הנשמות - לחזק אותנו שבורים ונפולים בעקבתא דמשיחא, לחזק את האלו שלגמרי כבר התיאשו ושכחו את מעלתם, אשר הם אלו שיעצו לברוא את העולם, צדיק כזה שצפה את כל הירידות של כל בני דרא עד ביאת גואל, והוא

שלח דיבורי אמונה דיבור של איש ישראלי לחזק לעורר להרים אותנו ממקום שפל ונורא שנמצאים בו, צדיק כזה שיושב בשער המלך, שיושב ליד הפתח היכן שהרע נבש את הטוב, ומחכה מתי טוב נבוש מתי תשמע לקול עצות אשר יכולים להוציא אותך ממקום שפל ונורא זה.

הצדיק הזה הוא שורש הבריאה וחיותו, הוא זה שמגיע לו את ההתפארות שיפארו אותו שיקבל גדולה וילכו ברחובה של עיר ויאמרו לכולם יש צדיק אשר המלך - מלכו של עולם חפץ ביקרו חפץ בגדולתו שיתעלה שיחזיר עוד נשמות לאביהם שבשמים, לכור מחצבתם, אשרינו שזכינו להתקרב אליו - אשרינו).

”ויקח המן את הלבוש ואת הסוס וילבש את מרדכי וירכיבהו ברחוב העיר ויקרא לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו: וישב מרדכי אל שער המלך והמן נדחף אל ביתו אבל וחפוי ראש: ויספר המן לזרש אשתו ולכל אוהביו את כל אשר קרהו ויאמרו לו חכמיו זרש אשתו אם מזרע היהודים מרדכי אשר החילות לנפול לפניו לא תוכל לו כי נפול תיפול לפניו: עודם מדברים עמו וסריסי המלך הגיעו ויבהילו להביא את המן אל המשתה אשר עשתה אסתר:”

שיסתפר ולא היה ספר בכל העיר והמן הוצרך לספר אותו...

וכשמרדכי היה צריך לעלות על הסוס אמר להמן אין בכוחי לעלות דשרוי אני בתענית ולכן התכופף המן ובעט בו מרדכי ועלה על הסוס, ומה שכתוב ”בנפול אויבין אל תשמח זה דווקא בישראל אבל בגוי נכתב ואתה על במותימו תדרוך”.

והנה יש להקשות, מה המן אמר למרדכי שאתי מלא קומצי דידכו ודחי אלפי ככרי כסף שלי, וכי זה מה שניצח את המן ה”מלא קומצי” הרי זה רק מה שמרדכי לימד אותם בשעה שהמן הגיע

הנה הגמ' במגילה דף טז. מספרת באריכות את מפגש המן עם מרדכי, שהמן הגיע למרדכי וראה אותו מלמד אותם הלכות קמיצה וכשמרדכי ראה את המן שהגיע עם סוס אמר לחכמים שהיו שם זילו, שהוא רוצה לקטוף את נפשי, ומיד עמד בתפילה, חיכה המן עד שמרדכי יסיים את תפילתו, לאחמ"כ שאל המן במה עסקתם, אמרו לו, בזמן שבית המקדש קיים מי שנידב מנחה הביא מלוא קומצה מנחה ומתכפר, אמר להם אתא מלא קומצי קמחא דידכו ודחה את אלפי ככרי כספא שלי.

ולאחמ"כ המן רצה להלביש אותו בבגדים אמר לו מרדכי שא"א ללבוש את הבגדים בלא

אליו ומדוע זה מה שמתיוחד שניצח את המן?
הרי התפילה, הצום, הצעקה זה מה שניצח.

והנה יש לתרץ עפ"י תורה זידן, דמה שמנצח את הקליפות, מה שמביא את הטוב לצאת מהרע זה דווקא מה שהדיבור של הצדיק מגיע אליך ואומר לו, יש ממך התפארות, אל תעשה מעשים עכורים, תזכך את המעשים וכך תזכה לשכל ישר - דהיינו כל מה שמביא את החיות לרע זה האכילה שלא בקדושה, וכל מה שיפסיק את החיות זה אכילה בקדושה, אבל לעורר ולהחזיר את מה שכבר נפל ונכבש תחת הרע זה ע"י דיבוריו של הצדיק, ששומעים אותם ע"י שיש אויר נח וזך, והאויר הזה נוצר ע"י צדקה -

והנה ר' נתן בליקו"ה (חלב ודם ג', סימני בהמה וחיה טהורה ד') מסביר שקרבנות זה צדקה, וזה אויר נח וזך, שהקריבו זאת דייקא בבית המקדש ששם יש אהבה, ועיי"ש באריכות עכ"פ אומרים לו חכמי ישראל, להמן, עכשיו אנו עוסקים בצדקה, באויר נח וזך, עכשיו אנו רוצים לשמוע לקול הצדיק, אעפ"י שעד עכשיו לא שמענו בקולו ונהננו מסעודתו של אחשוורוש, אבל עכשיו אנו רוצים לתקן זאת וכן לשמוע את דיבורי הצדיק ולהרבות בצדקה שיביא אויר נח וזך, וזה מה שאנו עסוקים ב"מלא קומצי".

וע"כ אמר להם המן א"כ "אתי מלא קומצי דידכו ודחי אלפי ככר כסף שלי" היינו שהצדקה,

האויר נח וזך שלכם דחה את הצדקה את הכסף דס"א, ועל כן מרדכי עמד להתפלל באותה שעה לומר, שהרי תפילה במקום קרבן וע"כ אנו עוסקים כעת להרבות אהבה, ואויר נח וזך שישמעו הדיבורים של הצדיק.

וזה מה שמרדכי אמר לו גם בהמשך שאני שרוי בתענית היינו שמתקנים את פגם האכילה, ולא נותנים לקליפות יותר מכדי חיונם, וע"כ "חלבי ודמי הנמעט בצומי" (תפילת יו"כ קטן) ואין לי כח לעלות על הסוס, וצריך להכניע ולכבוש עוד את הרע שזה המן, וע"כ נתן לו בעיטה, וכך היה לו כח לקבל את ההתפארות, את היקר והגדולה, (דזה ברור מקשרי התורה דכשהרע גובר אזי כביכול אין גם לטוב שלא נכבש התפארות ויקר דכל ישראל הם קשורים זה בזה, ואם אחד כבוש אזי זה משליך על כולם, ועייין היטב בתורה, וכתובים מפורשים הם).

והנה הבת של המן כשראתה שסוחבים משהו על הסוס חשבה שוודאי אביה על הסוס ומרדכי הוא זה שמרכיבו, לקחה מי שופכין וזרקה על ראשו של המן, ושראתה שזה אביה קפצה ומתה, (גמ' מגילה שם).

ויש לפרש זאת עפ"י התורה, דבשעה שהמן כבר התחיל להכבש ולהתכלות תחת ידי הטוב, אזי לא היה לו אפי' המשך ע"י ילדיו דגם היא מתה לו, (ועדיין צריך ליותר ביאור).

והנה, כתוב כאן בפסוקים, דהמן הוא זה שאמר בקול גדול, "ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו" היינו המן שהוא זה שהכי כפר בגדולתו של הצדיק עכשיו הוא זה שאומר ומודיע לכולם, יש צדיק בעולם, תקשיבו לקולו.

ויש לבאר ענין זה עפ"י התורה, דכל מה שמאיר אור הצדיק ומבינים אותו זה דווקא מתוך החשכות מתוך זה שלא רואים את אורו הגדול של הצדיק ופתאום נפתח קצת אור אזי רואים את עיקר גדולתו, וזהו הענין שדווקא ע"י המתנגדים דווקא ע"י החושך והאפילה זה מה שמפרסם את שם הצדיק בעולם, והנה זה מה שהיה כאן בסיפור המגילה, שדייקא ע"י המן דווקא ע"י מי שרצה להביא את ישראל לכליון והפסד הוא זה שבסוף יעמוד ויצעק לכולם ברחובה של עיר "יש צדיק בעולם, אשר מתקן את העולם", הקשיבו בקולו, (וכשתדפדף בדפי ההסטוריה של חסידות ברסלב תראה שכל מה שהתפרסם שמו של רבינו זה דווקא ע"י

המתנגדים, דווקא ע"י מי שאמר לבניו אל תתקרב לברסלב, דייקא הדיבורי שנאה האלו הביאו אהבה וקירבה לצדיק הגדול במעלה).

והנה מרדכי שהוא הצדיק על אף כל הכבוד והיקר שקיבל עתה המגילה כותבת "וישב מרדכי אל שער המלך" היינו שמרדכי ממשיך לצפות לחכות לעוד חלקי טוב שיצאו ממצודתם הרע מכל מה שסובב ומקיף אותם.

וכשהמן הגיע לביתו, אמרו לו זרש אשתו וכל חכמיו שאם מזרע היהודים, נפול תיפול לפניו שאין לך סיכוי לעמוד לפניו כמו שכל המלכים לא עמדו לפניו אבותיו בכל הדורות (ועיין בתרגום) וזה מה שאמרה לו, אם מזרע היהודים, היינו שהוא "זרע טוב" שכל כולו טוב ואין לרע אחיזה בו, אזי גם לך לא יהיה אחיזה לכבוש אותו ונפול תיפול לפניו.

ומיד הגיעו סריסי המלך והביאו אותו אל המשתה...

***

פרק ז'

"ויבוא המלך והמן לשיתות עם אסתר המלכה: ויאמר המלך לאסתר גם ביום השני במשתה היין מה שאלתיך אסתר המלכה וינתן לך ומה בקשתיך עד חצי המלכות ותעש: ותען אסתר המלכה ותאמר אם מצאתי חן בעיניך המלך ואם על המלך טוב תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי: כי נמכרנו אני ועמי להשמיד להרוג ולאבד, ואילו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשתי כי אין הצר שוה בנזק המלך:

ויאמר המלך אחשורוש ויאמר לאסתר המלכה מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו ליבו לעשות כן:
ותאמר אסתר איש צר ואויב המן הרע הזה והמן נבעת מלפני המלך והמלכה: והמלך קם בחמתו
ממשתה היין אל גינת הביתן והמן עמד לבקש על נפשו מאסתר המלכה כי ראה כי כלתה אליו הרעה
מאת המלך: והמלך שב מגינת הביתן אל בית משתה היין והמן נופל על המיטה אשר אסתר עליה
ויאמר המלך הגם לכבוש את המלכה עמי בבית הדבר יצא מפי המלך לפני המן חפו: ויאמר חרבונה
אחד מן הסריסים לפני המלך גם הנה העץ אשר עשה המן למרדכי אשר דיבר טוב על המלך עומד
בבית המן גבוה חמישים אמה ויאמר המלך תלהו עליו: ויתלו את המן על העץ אשר הכין למרדכי
וחמת המלך שככה:

ואילו היינו נמכרים לעבדים ולשפחות
החרשתי היינו שאומרים, דאם היה מציאות כזו
שהרע כשהוא כובש הוא לא היה מביא לכליון
והפסד אז החרשתי, משום דוודאי בסופו של
דבר הטוב יצא מהרע אם הטוב עצמו אם זרע
היילודים אבל זה דווקא אם היה מציאות כזו
שלא היו הולכים לכליון והפסד לגמרי, אבל
משום שהוא רוצה להביא אותנו לכליון והפסד
- להשמיד להרוג ולאבד, את כל היהודים, אזי
אין הצר שוה בנזק המלך היינו שכל מה שיש
את הבריאה זה בגלל ומשום ישראל, והם
שורשו וחיותו וכשלא יהיה ישראל, אזי לא
יהיה חיות לבריאה, ואין זה שוה למלך.

וכשהמלך שמע כל זאת אזי נזעק ושאל מי הוא
זה ואיזה הוא שרוצה לעשות כן, והנה צ"ב גדול
על התמיהה של המלך אחשורוש, דהרי נתבאר
לעיל שגם אחשורוש עצמו רצה לעשות כן
לישראל, אבל לא היה לו את התעוזה, וכשהמן

הנה לאחר כל הסיפור המצעור אשר קרה להמן
אשר הוצרך להוביל את מרדכי אחר כבוד
במצוות אחשורוש, הגיע למשתה אסתר והנה
כאן התגלה מפלתו, כאשר מסופר בסוף הפרק
שהמן נתלה אחר כבוד בעץ אשר הכין למרדכי.

והנה גם ביום השני (שהוא היום השלישי לצום
היהודים) אחשורוש אמו לאסתר מה שאלתין
ומה בקשתין עד חצי המלכות ומסביר ג"כ
התרגום כאן שאחשורוש אמו לה עד חצי
המלכות ולא בנין בית המקדש שעומד ברשותו.

והנה אסתר אמרה לאחשורוש, שאינה רוצה את
בנין בת המקדש, אלא, אמרה לו, שעם ישראל
נגזרו לכליון והפסד "להשמיד להרוג ולאבד את
כל היהודים" היינו שאסתר מתגעגעת ורוצה
לחזור למקומה שבקדושה, ואומרת - "אזילנא
לפומא דלוייתן" - אני הולכת לכליון והפסד.

הגיע אליו והציע לו למכור לו את ישראל תחת שווי כספי אזי מכרו אחשוורוש בשמחה רבה להמן, וא"כ מדוע כאן פתאום נזעק אחשוורוש על עמדו ואמר מי הוא זה ואיזה הוא שרוצה לעשות כן.

והנה יש לבאר, דזה וודאי שגם אחשוורוש לא היה מגדולי אוהדי עם ישראל, והיה טיפש גדול (כלשון התרגום בפסוק בלילה ההוא) וגם כשאמר לאסתר מה שאלתיך לא התכוון להביא לה את בנין בית המקדש שהוא מקור חיותינו ויופי הדרינו ומקום שכינתנו, אבל דבר אחד הוא כן ידע, דבשעה שקראו לפניו את ספר דברי הימים עם סיפור בגתן ותרש, אזי הוא ראה כבר שכל מלכותו וכל יקר גדולתו זה מחמת היהודים ובפרט מחמת מרדכי היהודי שהוא זה שסיפור לאסתר את זממם של בגתן ותרש, וכשלא יהיו כל היהודים האלו אזי לא יהיה תוקף, וקיום למלכותו, ולכן אמר לה, מי הוא זה שמלאו ליבו, הרי גם אם את בנין בית המקדש איני נותן לכם אבל עכ"פ להרוג את היהודים א"א.

וזה מה שאמרה אסתר "המן הרשע הזה רוצה להרוג אותנו, ומסביר התרגום, דאסתר אמרה לו, אותו המן שרצה להרוג אותך, - שמה שהוא אמר לך לקחת את הסוס, הלבוש, ולקחת אותו בראש כל חוצות ולומר ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו הוא התכוון להרוג אותך אח"כ ולקחת את מלכותך, א"כ רואה אתה, שאין המן

רוצה בטובתך, וע"כ אין לו בעיה ג"כ להשמיד את כל היהודים שעי"ז גם לא יהיה לך כח למלוך על העולם.

המלך אחר ששמע את כל דברי אסתר קם ויצא אל ביתן המלך ומסביר התרגום שראה את בניו של המן משחיתים את העצים ושאלם מדוע, ואמרו לו שכך ציווה עלינו המן אביו, וחזר אחשוורוש לביתו, היינו שראה שבאמת אין המן רוצה בטובת המלך אלא בטובתו האישית, וכך משחית והורס את ביתו של אחשוורוש (וכאן ג"כ רואים כעין מה שהיה אצל בגתן ותרש, שהרע רצה לכבוש את הרע כמבו' בהרחבה בסימני בהמה וחייה טהורה ד').

והנה המן שהוא הרע כשהוא רואה שהטוב כבר מתחיל לצאת מהרע אזי הוא רוצה לכבוש אותו יותר ולהביא אותו להעלמה יתירה, וזה מה שאחשוורוש אמר לו, "הגם לכבוש את המלכה עימי בבית", היינו אתה רואה שכבר הטוב יוצא מהרע, והרע הולך לכליון והפסד ואתה רוצה להביא אותה ליותר כליון והפסד.

וכן הגיע מחית המן ושליחתו לכליון והפסד, שחרבונא אמר למלך, שהרי יש את העץ אשר הכין המן למרדכי תתלה אותו עליו, ואומרת הגמ' (מגילה טז.) שהמן מה שהכין את העץ הכין לו, היינו שכל השקר שהוא רוצה לכבוש ולהסתיר את האמת אזי בסוף מתגלה השקר במלוא הדרו. ורואים שכל מה שהכין הכין

לעצמו היינו שהשקר מגלה את עצמו, כמה הוא רחוק מהאמת עד שזה פשוט מתגלה לכל העולם.

וכן כך הוה, שהמן נתלה על העץ והלך לכליון והפסד, אבל עדיין הגזירה שהוא גזר לא הלכה לכליון והפסד שהרי עדיין יש אגרות לכל המדינות שבחודש אדר הבא יהרגו את כולם, ויש לבאר את הענין עפ"י התורה: דרואים מפורש דכל הבריאה, דומם חי צומח מדבר הכל הולך לכליון והפסד, אין שום דבר שישאר בעולם, וכל דבר בסוף ישכחו שהיה אותו פעם, חוץ מדבר אחד שהוא לכתוב ספרים, כתיבת

הספרים היא ההשארה של האדם בזה העולם השפל והגשמי הלז, וכמו שרואים שדיבורו של הצדיק נכתב ונחקק בספריהם ורק כך רואים שהיה פעם צדיק אשר גילה תורות נפלאות ומחיות נפש.

וכן הוא בס"א, שאעפ"י שהמן כבר נתלה, וחמת המלך שככה עדיין גזירותיו היו קיימות משום שהוא השאיר כתבים וספרים, וזה היה העבודה של הטוב הכבוש למחוק ולהעלים את הרע לגמרי עד שלא ישאר אף ספרים, וזה מה שכתוב בפרקים הבאים, עד לגאולתן של ישראל.

***

פרק ה'

"ביום ההוא נתן המלך אחשוורוש לאסתר המלכה את בית המן צורר היהודים ומרדכי בא לפני המלך כי הגידה אסתר מה הוא לה: ויסר המלך את טבעתו אשר העביר מהמן ויתנה למרדכי ותשם אסתר את מרדכי על בית המן: ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותיפול לפני רגליו ותתחנן לו להעביר את רעת המן האגגי ואת מחשבתו אשר חשב על היהודים: ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב ותקם אסתר ותעמוד לפני המלך: ותאמר אם על המלך טוב ואם מצאתי חן לפניו וכשר הדבר לפני המלך וטובה אני בעיניו יכתב להשיב את הספרים מחשבת המן בן המדתא האגגי אשר כתב לאבד את היהודים אשר בכל מדינות המלך: כי איככה אוכל וראיתי ברעה אשר ימצא את עמי ואיככה אוכל וראיתי באבדן מולדתי:"

בפסוקים אלו רואים שכבר מתחיל תיקון המזבח ע"י גרים, דרבינו מביא בתו' את הפסוק "לא ישכב עד יאכל טרף - ותרגומו ונכסי עממיא יירת" היינו הנכסים של עממיא שהם כל העמים אשר אינם בשם ישראל שגם בנכסים שלהם מה שמחיה אותם זה הטוב שנמצא שם, וכשירשים את זה אזי זה בחינת גרים שמעלה את פגם המזבי, וזה מה שכתוב "ביום ההוא היינו ביום שהמן נתלה, ונהרג, ונתגלה כמה הוא רוצה להרע ולהזיק ולינוק מהקדושה, אזי "נתן המלך אחשוורוש לאסתר המלכה את בית המן צור היהודים".

והנה אחרי כל זאת אסתר מתחילה לומר לאחשוורוש שיש קשר מאוד מהותי בין אסתר למרדכי, שעד עכשיו כלפי אחשוורוש זה היה כשני מישורין היה את הסיפור של מרדכי שרוצה להציל את אחשוורוש מבגתן ותרש והיה את אסתר שבקשה חנינה לעמה מפני גזירת המן שרצה לכלותם, ובפסוק זה מרדכי הגיע למלך כי הגידה אסתר מה הוא לה, היינו שהטוב הכבוש כשהוא מתחיל לצאת ואפי' כשהוא עדיין עמוק עמוק שקוע בתוך הקליפות והס"א הוא יודע שהצדיק שהוא מרדכי היהודי הוא זה שקשור לכל העסק והוא זה שצפה את זה, ואת כל הירידות והנפילות המעידות והעליות, והוא זה שיוציא אותנו משם, וזה הקשר בין הסיפור של בגתן ותרש לגזירת המן, שמרדכי אמר נביכול למלך שכל מה שאתה חי

ויש לך מלכות זה מחמתו, שלולי זה שהייתי אומר לאסתר אזי הם היו מצליחים במשימתם וא"כ גם גזירת המן שהוא רוצה להשמיד את היהודים לולי הצדיק גם הם היו ח"ו הולכים לכליון והפסד, שהרי כל מה שהצליחו לבטל את גזירת המן זה מחמת אסתר, ומרדכי הוא זה ששלח את הדיבורים לאסתר, ואמר לה, "רווח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, אם החרש תחרישי", היינו שהוא זה שעורר את הטוב שישוב למעלתו ולשורשו ולתקן את כל הפגמים הנוראים אשר עשו ע"י שנהנו מסעודתו של אחשוורוש והשתחוהו לצלם.

ואחר שאחשוורוש שמע כל זאת אזי "ויסר המלך אחשוורוש את טבעתו אשר העביר מהמן" יש לבאר את ענין הטבעת, שטבעת זה מין חותם, אשר לא רואים מה שכתוב על הטבעת משום שהאותיות הפוכות אלא רואים את זה דווקא ע"י שהוא חותם אזי רואים מה שכתוב בטבעת, והצדיק משול לטבעת (כמובא בתו' ק"מ) ויש לפרש זאת בתו' דידן דא"א לראות את המתפאר אלא ע"י המפאר, א"א לראות את הצדיק אלא ע"י אנשיו, ה' ברא את העולם משום שהוא רצה להתפאר, כי אין מלך בלא עם, וגם אין עם בלא מלך, עם ישראל לובשים את התפילין שכתוב שם ה' אלוקינו ה' אחד והקב"ה לובש את התפילין שכתוב בהם מי נעמן ישראל, א"א לראות את ה' אלא ע"י מה שמפארים אותו,

כן הוא כאן שאחשוורוש ראה שכל מהות הצדיק זה לעלות דווקא את הנשמות הכבושות בתוך הרע, הרי עם ישראל היה במצב נורא ואיום אשר כבר נחתם בטבעת של טיט שילכו לכליון והפסד, ואעפ"י כן הצדיק עומד ומצפה שהטוב יצא ושולח לו דיבורים, וזה כל מהותו של הצדיק, לכן אחשוורוש לאחר ששמע מאסתר שהגידה לו מה הוא לה אזי נתן לו את הטבעת לאות שכך באמת הוא, (אף שלא נתבאר לעיל מהו ענין הטבעת תבוא ותקשר ענין זה לשם). וע"כ גם מרדכי נהיה אחראי על בית המן שזה ענין הגרים כנ"ל.

והנה על אף כל זאת שמרדכי כבר יש לו את טבעת המלך והוא מביא גרים אבל אסתר נופלת לפני אחשוורוש, ואומרת לו הגם שהמן כבר הלך לכליון והפסד אבל כל מי שרוצה להשאיר השארה פה בעולם הזה השארה נצחית, זה אם הוא כותב ספרים והמן כתב אגרות ושלח אותם לכל המדינות - היינו שדיבורו של המן כבר הלכה ונשמעה לכל העולם. וזה צריך להשמיד, והרי המן בזה שהוא גזר את הגזירה אזי הוא הכניס את הטוב יותר לתוך פנימיות מחשבתו וחשב יותר לכבוש את הטוב, וזמשי"כ "ואת מחשבתו אשר חשב עליהם".

ואז הושיט לה המלך אחשוורוש את השרביט ואמר לה, מה לך אסתר, ואזי הסבירה לו, וכשתדקדק בפסוקים הוא דבר נפלא שאמרה "יכתב" - היינו שישלח בחינת כתב אחר של הצדיק שהוא מרדכי שעכשיו יש לו את הטבעת מאת המלך "להשיב את הספרים" היינו שהבחינה של הספרים של המן שזה עיקר השארתו של המן, זה ישוב דווקא ע"י הכתב של הצדיק, שהמן ע"י הספרים האלו הוא חשב על היהודים והכניס אותם לתוך פנימיות מחשבתו וזה שכתוב "מחשבת המן בן המדתא האגגי אשר כתב על היהודים".

וכל הסיבה שאסתר נופלת לפני המלך אחשוורוש זה משום שהיא לא יכולה לראות היינו שההרגשה הזאת של ראייה שמביאה התפעלות אינה יכולה לראות את זה, באבדן מולדתי, והרעה אשר ימצא את עמי שהולכים לכליון והפסד להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים.

על "אבדן מולדתי" מפרש התרגום "גזירת ילדותי" היינו שרוצה המן שלא יהיה לא יום גנוסיא דמלכא שיראו ויפחדו מהקב"ה ולא זרע היילודים, שזה טוב שאין בו אחיזה, ויש עוד לבאר בכמה אנפי.

”וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחְשׁוּרוּשׁ לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּלְמַרְדֳּכָי הַיְהוּדִי הִנֵּה בֵּית הַמֶּן נִתְּתִי לְאַסְתֵּר וְאוֹתוֹ תְּלוּ עַל הַעֵץ עַל אֲשֶׁר שָׁלַח יָדוֹ בַּיהוּדִים: וְאַתֶּם כָּתְבוּ עַל הַיְהוּדִים כְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וַחֲתֹמוּ בְּטַבְעַת הַמֶּלֶךְ כִּי כָתַב אֲשֶׁר נִכְתַּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וַנְּחַתֹּמוּ בְּטַבְעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהַשִּׁיב: וַיִּקְרָאוּ סוֹפְרֵי הַמֶּלֶךְ בִּנְתֵּל הַהֵיאָ בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא חֹדֶשׁ סִיּוֹן בְּשָׁלוּשָׁה וְעֶשְׂרִים בּוֹ וַיִּכְתַּב כָּל אֲשֶׁר צִוּוּהָ מַרְדֳּכָי אֶל הַיְהוּדִים וְאֶל הָאַחַשְׁדֹּרְפָּנִים וְהַפַּחְתּוֹת וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת אֲשֶׁר מֵהוּדוֹ וְעַד כּוֹשׁ שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה, מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתַּבָּהּ וְעַם וְעַם כָּל־שׁוֹנוֹ וְאֶל הַיְהוּדִים כִּכְתַּבְּם וְכָל־שׁוֹנֵם: וַיִּכְתּוּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אַחְשׁוּרוּשׁ וַיְחַתֹּמוּ בְּטַבְעַת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סְפָרִים בְּיַד הַרְצִים בְּסוֹסִים רֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ הָאַחַשְׁתַּרְנִים בְּנֵי הָרַמְכִים: אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיְהוּדִים אֲשֶׁר בָּכַל עִיר וְעִיר לְהַקְהֵל וּלְעַמּוֹד עַל נַפְשָׁם לְהַשְׁמִיד וּלְהַרְגוֹ וּלְאַבֵּד אֶת כָּל חַיִּל עַם וּמְדִינָה הַצָּרִים אוֹתָם טָף וְנָשִׁים וּשְׁלָלָם לְבוֹז: בְּיוֹם אֶחָד בְּכָל מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אַחְשׁוּרוּשׁ בְּשָׁלוּשָׁה עֶשְׂרִי לְחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עֶשְׂרִי הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר: פִּתְשָׁגָן הִכְתַּב לְהַנְתֵּן דָּת בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה גְלוּי לְכָל הָעַמִּים וּלְהִיּוֹת הַיְהוּדִים עֲתִידִים לְיוֹם הַזֶּה לְהִנָּקֵם מֵאוֹיְבֵיהֶם: הַרְצִים רֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ הָאַחַשְׁתַּרְנִים יָצְאוּ מִבֹּהֲלִים וְדַחֲפוּ בְּדַבַּר הַמֶּלֶךְ וְהִדָּת נִתְּנָה בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה:”

אתם כתבים חדשים שלא יהרגו את היהודים וכך לא יהיה לכתבים הראשונים תוקף.

ויש לפרש זאת עפ"י התורה, דכל זמן שעדיין לא הוציאו את הטוב מהרע והטוב עדיין לא תיקן את מעשיו ועדיין יש לו מקצת מן עכירות המעשים אזי יש תוקף לקליפות, וכשיבוור הצדיק יבוא ויעוור את הטוב לשוב למעלתו אזי נתבטל הרע (אף שלפעמים הרע מתגבר ביתר שאת ויתר עוז, כמו שכתוב בפנים) ולכן אמר אחשורוש שאת הכתב הראשון א"א לבטל, וכל ביטולו הוא דווקא ע"י האגרות השניות שהם האגרות שנכתב בהם את מעלת

אמר להם אחשורוש למרדכי ואסתר, דהנה בית המן שזה נכסי עממיא כבר נמצאים אצלכם, המן עצמו ג"כ כבר נשלח לכליון והפסד ונתלה על עץ גבוה חמישים אמה.

מה רק נשאר זה לעוור את הטוב ע"י כתבו של הצדיק, אזי כתבו על היהודים כטוב בעיניכם וחתמו בטבעת המלך, "כי כתב אשר נכתב בשם המלך אין להשיב", והנה פסוק זה יש לפרש ב' אופנים, א', כמו הפשט, שהרי הכתב והאיגרות הראשונות שנכתב בהם להשמיד את היהודים, גם הם זה כתב המלך ונחתם בטבעת המלך וא"כ א"א להשיב את זה, ולבטל את זה, וע"כ תכתבו

ישראל (כדלקמן) וזה מה שיוציא אותם מהרע ומיניקת הקליפות.

ויש לבאר באופן ב', דהם כתבו שני כתבים ושני אגרות, היינו גם האגרות של המן וגם האגרות של מרדכי הצדיק, בשניהם כתוב "שאת כתב אשר נכתב בשם המלך ונחתם בטבעת המלך אין להשיב", היינו שהרע אומר שיש לי כאן דיבורי כפירה, אשר א"א להתעלם מהם, והטוב אומר שיש לי כאן כתב ודיבורי אמונה שא"א להתעלם מהם, וזה עצה גדולה מאוד דכשהיצה"ר מגיע לאדם ואומר לו עובדות בשטח שיש כפירה בעולם וכמה הוא פגם בזה העולם עד שה' אינו מתפאר בא, האדם צריך לומר לו, יש לי כתב אחר! יש לי כתב של הצדיק אשר א"א להתעלם ממנו, וכל הכתב של הצדיק אומר שמה שיש כתב של כפירה ודיבורי שנאה כל חיותו הוא רק מהטוב שנפל, אבל לאחר שיש לנו כתב של הצדיק אזי אין לנו סיג ושיח עם הרע כי הרי יש לנו כתב שא"א להתעלם ממנו! וכך ננצח אותו!

וכן הוה שקראו לסופרי המלך, ונכתב בכתבים את הדיבורי אמונה ואת מעלת האיש הישראלי שיש ממנו התפארות והוא שורש הבריאה, וזה נאמר ונכתב בשבעים לשונות מדינה ומדינה ככתבה, היינו שדיבורו של הצדיק מגיע לכל הספרים בכל הלשונות ושם הוא מראה להם היפך אמונתם וגודל יקר ערך נשמת הישראלי.

וגם "אל היהודים נכתב ככתבם וכלשונם", והנה צ"ב מדוע מרדכי הצדיק שלח את האגרות גם ליהודים, הרי כל מה שכתב את האגרות זה בשביל לבטל את הגזירה של להשמיד והיהודים אינם צריכים לדעת זאת, ועוד מה הפשט "ככתבם וכלשונם".

והנה עפ"י התורה יש לבאר באופן נפלא, דהרי כל היהודים אשר לא היו בשושן ולא היו בבית המלוכה, אזי הם עדיין חשבו שהם הולכים לכליון והפסד והם הפסיקו להתגעגע, והתיאשו ממצבם, היינו שכל טוב שיש לפעמים שהוא חושב כבר להתיאש ולהתגעגע וכבר משלים עם מצבו שהוא הולך לכליון והפסד (ובחלב ודם ג' משמע שדווקא טוב שהוא מתגעגע הוא יצא בזרע היילודים אבל טוב שהוא לא כוסף אזי הוא באמת לא יצאו אף בזרע היילודים וזל"ש "...ואינם מסתכלים על תכליתם מה יהיה בסופם ושמא תאמרו שכחה יש להם תלמוד לומר ואחריהם בפייהם ירצו סלה וכו', דהיינו שמזכירים בפייהם את סופם ואעפ"י כן אינם מתגברים לשוב לשרשם" עיי"ש באריכות ועמוק הוא).

וזה מה שמרדכי שלח אגרות שכתוב שם במעלת היהודי גם ליהודים, ה' מתפאר עמכם אתם שורש הבריאה ה' מתיעץ עמכם בבריאת עולמו מעלת היהודי אין לשער וזה מה שמרדכי שלח גם לטוב שכבוש שם בעמקי

הקליפות שה' מתפאר בן וכך תצא ממצודתך הרעה.

שמאספים את הגרים עם הבע"ת לקדושת ישראל, וכך נשלם פגם המזבח.

ובאמת שלח המלך את הכתב "להקהל ולעמוד על נפשם" היינו שזה הבחינה של אסיפה שאסיפתן מטהרתן כמו שרבינו כותב בתורה, שחכמים נקראים בעלי אסופות ע"ש

וכך הוה ששלח המלך את הכתב לאנשים להיות עתידים ליום הזה שישראל יהרגו ישמידו ויאבידו את כל הגויים אשר ירצו להרוג, ולכלותו והדת נתנה בשושן הבירה.

"ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריך בוץ וארגמן והעיר שושן צהלה ושמחה: ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר: ובכל מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע שמחה וששון ליהודים משתה ויום טוב ורבים מעמי הארץ מתיהדים כי נפל פחד היהודים עליהם:"

נתננו טרף לשיניהם" שהם לא הצליחו לינק יותר מהאכילה שהיא "טרף" ואסתר השיבה לו שהכל הוא מחמת הקב"ה שממנו ראוי לפחד ולירא וגם לאהוב אותו, וזה הפשט עושה "שמים היינו יראה ואהבה וארץ".

ואחר כל זה מתאר הפסוק שליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, ופשט הפסוק הוא שהיה להם "אורה", היה להם אור, אור הצדיק, או היראה ואהבה, הם הרגישו את זה ועי"ז גם היה להם שמחה והתפארות, היפך כוונתו הזדונית של המן.

והנה בגמ' דרשינן "'אורה" - זו תורה "שמחה" זה יום טוב, "ששון" זו מילה "יקר" אלו תפילין (שבראש)".

מסביר התרגום כאן דברים נפלאים בלבושי מרדכי, וחלק מלבושיו היה מה שמצוייר עליו קרתא דירושלים, היינו שהוא אמר שהכל זה כדי שיהיה אויר נח וזך כעיה"ק ירושלים, ובית המקדש, שאז ישמעו את דיבוריו.

והיה יוצא עם כל הכבוד וההדר כדי שכולם ידעו ששמו של הקב"ה עליו וה' יתפאר ויתגדל מזה יותר ויותר.

ומרדכי באמצע שהיה מתהלך ברחוב סובב פניו לאסתר ואמר לה, "ברוך ה' שלא נתננו טרף לשיניהם" ואסתר השיבה לו "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ", היינו שמרדכי ואסתר הודו לה' שבאמת הצליחו להוציא את הטוב הכבוש מתחת ידי הס"א וזה מה שמרדכי אמר "שלא

והנה יש לבאר זאת עפ"י תורה דידן, שעם ישראל הגיעו לכזה אור הצדיק והתחברות לתורה היינו להתפארות שכל ישראל יש לו אות בספר התורה, ועי"ז זכו ליראה ואהבה כמו יום גנוסיא דמלכא שאז רואים את המלך ויותר מפחדים כן ישראל אז הם ראו את המלך, ועי"ז לא היה כבישת הטוב של הרע כמו שרבינו מביא בתורה שהיוונים לא נתנו לעשות ברית מילה וכאן לא היה כבישת הטוב אלא היה ששון שזה

***

פרק ט'

"ובשנים עשר חודש הוא חודש אדר בשלשה עשר יום בו אשר הגיע דבר המלך ודתו להעשות ביום אשר שיברו אויבי היהודים לשלוט בהם ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם: נקהלו היהודים בעריהם בכל מדינות המלך אחשוורוש לשלוח יד במבקשי רעתם ואיש לא עמד לפניהם (בפניהם) כי נפל פחדם על כל העמים: וכל שרי המדינות והאחשדרפנים והפחות ועושי המלאכה אשר למלך מנשאים את היהודים כי נפל פחד מרדכי עליהם: כי גדול מרדכי בבית המלך ושמעו הולך בכל המדינות כי האיש מרדכי הולך וגדול:"

ואדם כשהוא תחת משהו אחר זה וודאי סיבה לפחוד, אבל עד עכשיו שישראל עדיין פגמו ולא הקשיבו לקולו של הצדיק, אזי עם ישראל פחדו מהגויים כמו שמתואר בפרקים דלעיל. עוד יש לדקדק כאן דבפסוקים הראשונים כתוב "כי נפל פחד היהודים עליהם" ובפסוקים אח"כ כתוב "כי נפל פחד מרדכי עליהם".

בפסוקים אלו כבר מתואר המצב הטוב של עם ישראל שהם חוזרים למעמדם, ונופל פחד על כל הגויים מחמת עם ישראל, כמו שכתוב על התפילין "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" והסיבה שהגויים פחדו מעם ישראל זה מחמת שהם הרגישו שישראל שולטים עליהם, ולא הם שולטים על ישראל,

דהנה זה וודאי שסיבת נפילת עם ישראל, זה בגלל שנהנו מסעודתו של אחשורוש, אבל יש בזה רובד נוסף, והוא שלא שמעו לצדיק, כשמרדכי אמר להו משהו, כגון לא ללכת לבית המשתה והם הלכו כאן נקודת הנפילה, כשלא שומעים בקולו של הצדיק שם טמון הרע שכובש את הטוב.

וזה מה שקרבינו כותב שהשכל מוכיח את כלי המעשה שהוא תולה את הסרוחן בכלי המעשה, דהיינו שאם הצדיק אומר משהו אז צריך לעשות ולא לחשוב יותר מידי מדוע ולמה, וכשהם לא שמעו ודיבורי הצדיק היו להם כדיבורי שנאה אזי הם התחייבו כליון והפסד, ועיקר צמיחת הקרן ישועה היה בזה שהם התחילו לשמוע, כש"שמעו הולך בכל המדינות" אזי נפל פחד היהודים עליהם, וכל עוד ולא שומעים את קולו של הצדיק בכל המדינות אזי לא נופל פחדם עליהם ואדרבא הם כובשים את הטוב, דהכל תלוי בשמיעה, ועיין בזה היטב כי עמוק הוא.

עוד רואים בפסוקים כאן שמרדכי נתגדל דווקא ע"י שרי המלך והאחשדרפנים וכל אנשי המלכות - היינו דווקא אלו הגויים שרוצים בכליון היהודים דווקא הם אלו שמרימים ומנשאים את ישראל כמו שהתבאר לעיל.

והנה יראה המעיין דהם שני פסוקים שכתובים בשני קשרים שונים, דהפסוק הראשון אומר שאיש לא עמד בפני היהודים משום שנפל פחד היהודים עליהם - היינו שהטוב הכבוש - כשהוא רוצה לצאת והוא שומע את דיבורי הצדיק המעוררים אזי יש מצב כזה, שהגויים מפחדים ממנו ולא רוצים לכבוש אותו ונתקיים בו הפסוק "וראו כל עמי הארץ - כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" ורואים את ענין זה בתורה, שכשהתפילין על ישראל אזי יש פחד ויראה מהישראל, והם לא רוצים לכבוש אותו (אות א') והגם שבאות ו' מובא שיש סוג רע שכשרואה שהטוב רוצה לצאת אזי הוא כובש אותו יותר.

והפסוק השני מדבר מגדולת מרדכי הצדיק שנשאו אותו והחשיבו אותו היינו שגדולת הצדיק התחילה להתרומם אצל אנשים ולהבין שכל הנס של פורים זה בגלל מרדכי בגלל ששמעו הולך בכל המדינות דווקא בגלל שגדולתו של הצדיק הגיעה לאנשים לכן אנשים מפחדים ממרדכי, ואזי הצדיק הוא מפואר בעיני העמים, ובעיני ישראל.

וזה הפשט כי נפל פחד מרדכי עליהם, מדוע? כי גדול מרדכי ושמעו הולך בכל המדינות, והנה יש לבאר כאן בהרחבה את נקודת נפילת עם ישראל עד כמעט כליון והפסד לנקודת צמיחת קרן ישועה שנפל פחדם על כל הגויים וכו'.

”ויכנו היהודים בכל אויבים מכת חרב והרג ואבדן ויעשו בשונאיהם כרצונם: ובשושן הבירה הרגו

היהודים ואבד

ואת	חמש מאות איש
ואת	פרשנדתא
ואת	דלפון
ואת	אספתא
ואת	פורתא
ואת	אדליא
ואת	ארידתא
ואת	פרמשתא
ואת	אריסי
ואת	ארידי
עשרת	ויזתא

בני המן בן המדתא צורר היהודים הרגו ובביזה לא שלחו את ידם: ביום ההוא בא מספר ההרוגים בשושן הבירה לפני המלך: ויאמר המלך לאסתר המלכה בשושן הבירה הרגו היהודים ואבד חמש מאות איש ואת עשרת בני המן בשאר מדינות המלך מה עשו ומה שאילתיך וינתן לך ומה בקשתיך עוד ותעש: ותאמר אסתר אם על המלך טוב ינתן גם מחר ליהודים אשר בשושן לעשות נדת היום ואת עשרת בני המן יתלו על העץ: ויאמר המלך לעשות כן וינתן דת בשושן ואת עשרת בני המן תלו: ויקהלו היהודים אשר בשושן גם ביום ארבעה עשר לחודש אדר ויהרגו בשושן שלוש מאות איש ובביזה לא שלחו את ידם: ושאר היהודים אשר במדינת המלך נקהלו ועמוד על נפשם ונזח מאויביהם

והרוג בשונאיהם חמשה ושבעים אלף ובביזה לא שלחו את ידם: ביום שלשה עשר לחודש אדר ונוח

בארבעה עשר בו ועשה אותו יום משתה ושמחה:”

שלא הספיקו להרוג ביום הראשון שיהיה עוד יום.

והנה אסתר ביקשה מאחשוורוש שני דברים גם שימשיכו להרוג, וגם שיתלו את עשרת בני המן וצ”ב מדוע אסתר בקשה שיתלו אותם הרי הם כבר מתו, והלכו לכליון והפסד, ויש לבאר דכמו שהמן רצה לתלות את מרדכי דווקא על עץ להראות שהצדיק נביכול לא יורד לכל האנשים ואפי’ הכי ירודים, כן אסתר רצתה עכשיו לומר לכל היהודים, הרע זה לא חלק ממכם, הרע זה לא קשור ותלוי בכם, כל מהותו בעולם זה רק מהיניקה ממכם יניקה מהמעשים העכורים, אבל בעצם אין הוא שייך אליכם כלל ואין לו מציאות בזה העולם, וזה מה שאמרה לתלות אותם להראות שזה מוחק גדול בין הטוב לרע בין הטומאה לקדושה.

וכן עשו, שביום השני כולם הרגו עוד ועוד עמלקים, וכך הבינו שאין הוא קשור בהם אלא נתפס בהם.

הנה לאחר שכבר הגיע גדולת מרדכי לכולם אזי התחילו לכלות את הרע, (חוץ מעמי הארץ שנהיו גרים והשלימו את פגם המזבח) והרוגו את כל העמלקים, שזה המצוה הראשונה לפני בנית בית המקדש, ועל כן שרצו כבר את הקרבת הקרבנות אזי הם התחילו להרוג את זכר עמלק.

והנה יש להקשות שכתוב ש”בביזה לא שלחו את ידם”, ולכאור’ שם הרי גם כבוש חלקי טוב ומדוע רק עסקו בלהרוג את עמלק, וצ”ע.

עכ”פ המלך אמר לאסתר מה שאילתיך ומה בקשתיך ותעש, ורואים שזה הפעם השלישית שהמלך אומר כן לאסתר, ובכל הפעמים מסביר התרגום שנתן לה הכל חוץ מבנין בית המקדש וכאן התרגום לא אומר זאת ויש לבאר דכאן הם כבר היו בתיקון ושמעו לקול הצדיק והיה ביניהם אויר נח וזך אזי ראוי היה שגם יבנו את בית הבחירה, ומשום שהמצווה הראשונה היא מחיית המן עמלק לכן היא בקשה שמשום

”על כן היהודים הפרזים היושבים בערי הפרוזות עושים את יום ארבעה עשר לחודש אדר שמחה ומשתה ויום טוב ומשלוח מנות איש לרעהו: ויכתוב מרדכי את הדברים האלה וישלח ספרים אל כל היהודים אשר בכל מדינות המלך אחשוורוש הקרובים והרחוקים: לקיים עליהם להיות עושים את

יום ארבעה עשר לחודש אדר ואת יום חמשה עשר בו בכל שנה ושנה: כימים אשר נחו בהם היהודים מאויביהם והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב, לעשות אותם ימי משתה ושמחה ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים: כי המן בן המדתא האגגי צורר כל היהודים חשב על היהודים לאבדם והפיל פור הוא הגורל להם ולאבדם: ובבואה לפני המלך אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה אשר חשב על היהודים על ראשו ותלו אותו ואת בניו על העץ:

בתענית, וזה מה שמאריך ר' נתן את ענין תענית אסתר שזה ג"כ חלק מתיקון האכילה.

ואפשר לומר עוד בדרך אחרת דבדוך כלל כשפורים יוצא באמצע שבוע אזי נכנסים ליום הפורים בתענית, וכך קוראים את המגילה - את הדיבורי אמונה של מרדכי היהודי - בתענית - בתיקון האכילה, אבל יש לפעמים שפורים יוצא במוצ"ש אזי צמים ביום חמישי, ובשבת אוכלים ושותים, דבשבת אין יניקת הקליפות דבשבת עולין הרגלין מדין הקליפות וכל יניקת הקליפות זה מהרגלין כמובא בתורה דידן.

"משלוח מנות": במצווה זו יש שני ענינים גם צדקה שמרבה את האויר נח וזך שעי"ז יכולים לשמוע את דיבורי הצדיק, שהצדקה הזאת זה מה שגורם לענין השני שהוא אכילה בקדושה, וזה מה שרואים שנותנים משלוח מנות ע"י שליח, דהיינו לעשות אויר נח וזך בין כל עם ישראל ושהאכילה בקדושה שזה עצמו צדקה, יעשה אויר נח וזך בין כל ישראל, ולפי"ז אפשר לפרש ג"כ מדוע נותנים שני מנות - לאיש אחד

וכך מרדכי שלח ליהודים שהיום הזה יהפוך ליום שמח על פדות עמו ישראל ושזכו בכח הצדיק לצאת מהרע לטוב, בכל שנה ושנה, ולעשות אותם ימי משתה ושמחה, משלוח מנות, מתנות לאביונים ומקרא מגילה והנה יש לפרש את כל ארבעת המצוות האלו עפ"י התורה עפ"י דברי מוהרנ"ת בליקו"ה

"משתה ושמחה": בענין האכילה שם טמון עיקר שלימות הדעת וצלילותו דהרי משם עיקר יניקת המן הרשע, ע"י האכילה שלא בקדושה, אבל כאן בימי הפורים אנו זוכים לתקן את פגם האכילה, ולהגיע לצלילות הדעת שמשם אין יניקה לס"א וכך זוכים ליראה ואהבה, ויש לבאר את מה שכתוב בשו"ע דסעודת פורים שעשאה בלילה לא יצא ידי חובתו דבלילה אז התיקונים הנעשים באכילה זה דווקא בתענית (הגם שלא מתענים בלילה פורים) ולא ע"י אכילה, כמו שמצינו אצל ר' נחמן וכדמאריך ע"ז ר' נתן בחלב ודם ג', דהלילה הוא זמן חושך ואפילה, כביכול שאז נתגלה ונתכסה היראה ואהבה, וכל תיקונו הוא

- לומר שכל מנה מתפרשת לצדקה ולאכילה בקדושה שזה ע"י אויר נח וזן - ע"י שליח.

"מתנות לאביונים": הנה דבר זה מפורש בתורה דידן, דע"י צדקה לצדיקים אמיתיים ולעניים הגונים מתרבה אויר נח וזן בעולם וכך אפשר לשמוע - ולקבל את דיבורי הצדיק, וזה מה שבמתנות לאביונים נותנים לשני אנשים שלא כמשלוח מנות שנותנים לאדם אחד שזה מסמל להרבות את אהבה הנוצרת ע"י צדקה ליותר ויותר אנשים.

"מקרא מגילה": היינו שע"י צדקה היינו שע"י צדקה שמרבים את האויר נח וזן אזי נשמעים

דיבורי הצדיק אשר נכתבו במגילה להראות לנו את גודל יקרת נפש הישראלית ואף שבמצבים מסויימים הם כבר הולכים לכליון והפסד אע"פ כשמקשיבים לקולו של הצדיק שמעורר את נשמותנו ומחזקינו בכל מצד שהוא אזי זוכים למשתה ושמחה שזה אכילה בקדושה שע"י ז' רואים את אור היראה ואהבה ואור הצדיק, וה' יעזרינו שנזכה.

ואחר שראינו את כל מפלת המן בן המדתא האגגי אזי בוודאי ראוי לנו לשמוח מאוד בכל המצוות מעשיות של היום הגדול הזה.

"על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור על כן כל דברי האגרת הזאת ומה ראו על ככה ומה הגיע אליהם: קיימו וקבלו עליהם ועל זרעם ועל כל הנלוים עליהם ולא יעבור להיות עושים את שני הימים האלה ככתבם וכזמנם בכל שנה ושנה: והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור משפחה ומשפחה מדינה ומדינה ועיר ועיר וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם: ותכתוב אסתר המלכה בת אביחיל ומרדכי היהודי את כל תוקף לקיים את אגרת הפורים הזאת השנית: וישלח ספרים אל כל היהודים אל שבע עשרים ומאה מדינה מלכות אחשורוש דברי שלום ואמת: לקיים את ימי הפורים האלה בזמניהם כאשר קיים עליהם מרדכי היהודי ואסתר המלכה וכאשר קיימו על נפשם ועל זרעם דברי הצומות וזעקתם: ומאמר אסתר קיים דברי הפורים האלה ונכתב בספר:"

כתבה זאת ושלחה ספרים, ויש לבאר דאף דנדמה לנו לפעמים שכבר כבשנו את היצר וכבר

מבו' כאן בפסוקים דקיימו היהודים את ימי הפורים האלה בכל שנה ובכל דור ואף אסתר

יצאנו מהרע, ואין כלל אחיזה לס"א בנו ואנו מתוקנים באכילה ויש לנו יראה ואהבה ואור הצדיק, עדיין לא נחשוב כן דאכתי עבדי אחשוורוש אנן והרע מגיע כל יום ויום לפתות את יצרנו, וע"כ צריכים אנו את ימי הפורים כל אחד, כל משפחה, כל דור, וכל שנה, שמימי הפורים האלו נשפע עלינו אור גדול לצאת ממצודתינו הרעה.

ודבר זה אסתר הוצרכה לכתוב במיוחד שימי הפורים האלו נעשים בכל דור, כמו שנכתב לעיל שדבר נשמר רק אם כותבים אותו, כן הוא החיזוק הזה, וע"כ שלחה ספרים לכל מדינות המלך אחשוורוש לכל היהודים הנמצאים שם

***

פרק י'

"וישם המלך אחשוורוש מס על הארץ ואיי הים: וכל מעשה תקפו וגבורתו ופרשת גדולת מרדכי אשר

גדלו המלך הלא הם כתובים בספר דברי הימים למלכי מדי ופרס: כי מרדכי היהודי משנה למלך

אחשוורוש וגדול ליהודים ורצוי לרוב אחיו דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו:"

והנה יש כאן לשון נפלאה של ר' נתן בליקו"ה פורים הל' ב': וזלה"ט "שזה לא מצינו במקומות אחרים, כי אין דרך המקרא לכתוב רק שיתר הדברים נכתבים בספרי המלכים של ישראל ויהודה אמנם כאן, שהמקרא מפרש שכל מעשה תקפו וגבורתו של הנס וגדולת מרדכי

הנה מה הוצרך הפסוק לומר לנו שאחשוורוש שם מס על הארץ ואיי הים, והנה יש לומר בדרך אפשר דאחשוורוש ראה שהוא לא יכול לכבוש טוב מישראל, ותמיד הצדיק יגלה ויזכיר לטוב את מעלתו לכן חשב לקחת מס מדברים אחרים ולא מעם ישראל...

אכן דעדיין צ"ב מה דכתוב רצוי לרוב אחיו ולא
לכל אחיו, דמשמע דעדיין לא היה שלום
ואהבה בין כולם, ואולי באמת כך הוא, ורק
בביאת גואל צדק לעתיד לבוא נזכה לשלום
ואהבה כזאת בבחינת גר זאב עם כבש ועד אז
נשאר רק לכסוף ולהתפלל.

כתובים עיקר בספריהם כי שם רואים גדולת
מרדכי ותוקף הנס שעשה שהיה יכול לעשות
בחינת כתב כזה בספריהם שעל ידו הוצא הטוב
שהיה כבוש ביניהם כל כך כמו שהיה אז...".

היינו שמחמת שעיקר הנס היה בגלל הכתב
שנכתב בספריהם לכן גם הגדולה של מרדכי
נכתב דווקא בספרי מלכי מדי ופרס, שזה תוקף
הס"א.

תם ולא נשלם

שבח לבורא

עולם!!!